

AB ve ÜYELİK SÜRECİMİZ

TEMEL BİLGİLER KİTABI
TEMMUZ 2018

AB NEZDİNDE
TÜRKİYE DAIMİ TEMSİLCİLİĞİ

Bizi takip edin:

<http://www.avbir.dt.mfa.gov.tr>

<http://www.facebook.com/eudelegation.tr>

<https://twitter.com/AvbirDT>

ÖNSÖZ

Günümüz gelişmeleri ışığında Avrupa Birliği'nin (AB) kurumsal dönüşümü ile güncel veri ve bilgilere dayalı olarak ülkemizin üyelik sürecinde attığı adımlar ve AB'ye uyumunu özetleyen "AB ve Üyelik Sürecimiz" başlıklı temel kaynak çalışmamızın onuncusunu sunuyoruz.

2017 yılı ile 2018 yılının ilk yarısı, ülkemizle AB arasındaki ilişkilerin gerildiği ve durgunlaştığı bir döneme tekabül etmektedir. Bilindiği üzere, 15 Temmuz 2016 tarihinde halkımızın egemenliğine, demokratik kurumlarımıza ve ülkemizin birliğine karşı Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) tarafından gerçekleştirilmiş olan darbe girişimi, ülkemizin AB ile olan yakınlaşma sürecini belli bir ölçüde sekteye uğratmakla birlikte, köklü kurumsal bağlara ve derin ekonomik ve ticari temellere dayalı ilişkilerimizi rayından çıkaramamıştır.

Bu bağlamda, FETÖ darbe girişimi akabinde, 2017 yılında ülkemizin AB ile diyalog kanallarının açık tutulmasına özen gösterilmiş; ülkemizin olağanüstü hal kapsamında aldığı önlemlerin amacı ile darbe girişiminin arkasındaki FETÖ terör örgütünün gerçek yüzünün AB'li muhataplarımızca daha iyi anlaşılabilmesi için her düzeyde yoğun bilgilendirme faaliyetleri yürütülmüştür.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın, 25 Mayıs 2017 tarihinde AB Konseyi, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Parlamentosu Başkanlarıyla gerçekleştirdiği başbaşa görüşmeler, ülkemizin AB'ye üyelik hedefinde siyasi iradesinin tam olduğu mesajının en üst düzeyde verilmesini ve katılım sürecinin korunmasını sağlamıştır.

Sayın Cumhurbaşkanımız 26 Mart 2018 tarihinde bu kez Varna'da AB Konseyi Dönem Başkanı Bulgaristan Başbakanı, AB Konseyi ve Komisyon Başkanlarıyla bir araya gelmiş, bu görüşmede Türkiye-AB ilişkileri tüm boyutlarıyla ele alınmış ve önümüzdeki dönemde yapılabilecekler ortaya konmuştur.

2017 yılında ve 2018 yılının ilk altı ayında ayrıca, ilgili Bakanlarımızı, AB'li muhataplarıyla biraraya getiren Yüksek Düzeyli Siyasi, Ekonomik ve Ulaştırma Diyalog toplantıları gerçekleştirilmiştir. Bahsekonu Diyalog toplantıları, ülkemizin AB ile ilişkilerinin omurgasını oluşturan üyelik müzakerelerini destekleyici niteliktedir ve müzakere sürecimize alternatif oluşturmamaktadır. Sözkonusu diyalog toplantıları muhtelif konularda AB tarafı ile eşgüdüm sağlanmasının yanısıra ülkemizdeki gelişmeler hakkında AB tarafının aydınlatılmasına ve somut işbirliği projelerinin ele alınmasına imkan tanımaktadır.

Son bir buçuk yıllık dönem, hem AB'nin geleceğini hem ülkemizin AB üyelik sürecini yakından ilgilendiren AB çapında ulusal seçimlere sahne olmuştur. Hollanda, Fransa, Almanya, Avusturya, Çekya ve İtalya'daki seçimler, aynı zamanda ülkemizin AB üyelik müzakerelerinin sonlandırılmasını veya askıya alınmasını da savunan aşırı sağcı partilerin İkinci Dünya Savaşı sonrasında en güçlü halk desteğini buldukları seçimler olmuşlardır. Bu kapsamda, son bir buçuk yılda, yabancı, göçmen, İslam ve Türkiye karşıtlığının Avrupa siyasetinde adeta "normal görülmeye" başladığı bir döneme girilmiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında bir barış projesi olarak doğan AB'nin kuruluş felsefesine ve temel değerlerine karşı olan aşırı sağın yükselişi ve AB çapında giderek zemin kazanan ulusalcı

popülist partiler, AB içinde başta sosyal boyut olmak üzere, göç, savunma, güvenlik ve ortak para birimi alanlarında kapsamlı reform tartışmalarına ivme kazandırmıştır.

AB'nin 2018 Şubat ayında "Batı Balkanlara" yönelik yayımladığı Strateji Belgesi ve 17 Mayıs 2018'de Sofya'da yine "Batı Balkan" ülkeleri ile gerçekleştirdiği Zirve, ülkemizin halen aday ülke olmakla birlikte diğer aday ülkelerden yapay coğrafi bir tanımlamayla ayrıştırıldığı yönünde bir algı yaratmıştır. Ülkemizin aday ülke olarak AB genişleme stratejisi bağlamında böyle bir ayrıma maruz bırakılmasının yanlış olduğu, başta Avrupa Komisyonu olmak üzere, AB kurumları nezdindeki tüm muhataplarımızın dikkatine getirilmiştir. Bununla birlikte ülkemiz, diğer aday ülkelerin ve bir bütün olarak tüm Balkan ülkelerinin Avrupa-Atlantik kurumlarına üyeliklerini destekleyegelmiştir.

AB'nin geleceğini ilgilendiren en önemli konulardan bir diğeri ise, kuşkusuz Birleşik Krallık'ın (BK) AB'den çekilme (Brexit) müzakereleri olmuştur. Brexit, beklenenin aksine, AB çapında yükselen popülizm bağlamında bir domino etkisi yaratmamış, Brexit müzakereleri, AB-28 arasında özellikle göç kriziyle ve "eski-yeni üyeler" ayrımcılığıyla büyük ölçüde aşınan dayanışma kültürünü canlandırmıştır. AB tarafından iki aşamalı olarak yapılandırılan Brexit müzakerelerinde, BK'nın AB'den düzenli çekilmesine ilişkin üç temel müzakere başlığında (vatandaşların karşılıklı hakları, mali yükümlülükler ve İrlanda-Kuzey İrlanda arasında ilişkiler) yeterli ilerleme sağlanması sonucunda AB, 2017 Aralık Zirvesi'nde müzakerelerin ikinci aşamasına geçilmesini kararlaştırmıştır. Müzakerelerin ikinci aşamasında, BK tarafından talep edilen geçiş döneminin düzenlemelerini de kapsayacak olan Çekilme Anlaşması'nın 2018 Ekim ayına kadar tamamlanması ve AB ile BK arasında gelecekteki ilişkinin çerçevesine dair gayriresmi müzakerelere başlanması öngörülmektedir.

AB'ye üyelik, ülkemizin en önemli stratejik hedeflerinden biridir. Coğrafi, ekonomik, siyasi, kültürel anlamda ve güvenlik ve savunma bakımından Avrupa'nın parçası olan Türkiye'nin, yüksek çıkarlarımız gereği, bugün Avrupa kıtasının büyük ölçüde karar alma organına dönüşen AB'de yer almamak gibi bir seçeneği bulunmamaktadır. Sürecin getirdiği kazanımların ve zorluklarının farkında olarak, günümüz gerçekliklerinden kopmadan ve AB'nin de değişen yapısını yakından takip ederek çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Bu yayınının AB ile ilgili çalışmalarda temel bir kaynak teşkil etmesini umuyor, bu vesileyle emekleri için tüm çalışma arkadaşlarıma ve Dışişleri Bakanlığımız Basımevi çalışanlarına şükranlarımı yineliyorum.

Brüksel, Temmuz 2018

Faruk KAYMAKCI
Büyükelçi, Daimi Temsilci

İÇİNDEKİLER

Önsöz

I. BÖLÜM: AB HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1. AB Genişleme Haritası	1
2. Üye Ülkelere İlişkin Temel Veriler	2
3. Birleşik Krallık'ın AB'den Çekilme Süreci	7
4. AB'nin Kurucu Antlaşmaları	8
5. Lizbon Antlaşması'nın Getirdiği Yenilikler	9
6. AB Zirvesi	11
7. AB Konseyi	12
8. AB Konseyi Dönem Başkanlıkları	13
9. Avrupa Komisyonu	16
10. Avrupa Parlamentosu	19
11. <i>Tablo:</i> Avrupa Parlamentosu'nun Üye Ülkelere Göre Dağılımı	20
12. AB Kurumları ve Ajanslarının Üye Ülkelere Göre Dağılımı	21
13. <i>Grafik:</i> Avrupa Devletlerinin Üye Oldukları Bazı AB Grupları ve Uluslararası Örgütler	25
14. AB'nin Mevcut Vize Uygulamaları	26
15. AB Ekonomisinin Genel Görünümü	28
16. AB Ticaret Politikasındaki Gelişmeler	32
17. <i>Tablo:</i> AB ile Yürürlükte olan STA'lar ve Gümrük Birliği Anlaşmaları	34
18. <i>Grafik:</i> AB'nin İkili Ticari İlişkilerindeki Mevcut Durum	36
19. 2014-2020 Çok Yıllı Mali Çerçeve: AB Programları ve Fonları	37

II. BÖLÜM: TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİ ve MÜZAKERE SÜRECİMİZ

20. Türkiye-AB İlişkilerine Ait Bazı Önemli Tarihler	44
21. Türkiye-AB İlişkilerinde Son Durum	52
22. Ortaklık Konseyi ve Ortaklık Komitesi	54
23. Alt Komiteler	56
24. Katılım Müzakerelerimiz	59
25. Müzakere Fasıllarının Açılmasına Yönelik Hükümetlerarası Konferanslar (HAK)	66
26. <i>Tablo:</i> Ülkemizin AB'ye Üyelik Başvurusunun Ardından Yapılan Başvurular	67
27. <i>Tablo:</i> Müzakerelere Başlayan Aday Ülkelerin İlerleme Durumu	68
28. Avrupa Parlamentosu (AP) ile İlişkiler	69
29. AB ile Yürütülmekte Olan Diyalog Süreçleri	75
30. Vize Serbestisi Diyalogu ve Geri Kabul Anlaşması	79
31. Türkiye'nin Gayriresmi Bakanlar Toplantılarına Davet Edilme Oranları	82
32. AB Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası (OGSP) ve Türkiye	83
33. Eşleştirme ile Teknik Destek ve Bilgi Değişimi Mekanizmaları	84
34. Türkiye-AB Mali İşbirliği	86
35. Türkiye-AB Ticari İlişkileri ve Gümrük Birliği	89
36. <i>Tablo:</i> Türkiye'nin Dış Ticareti ve AB'nin Payı	93
37. <i>Grafik:</i> Türkiye-AB Dış Ticaretinin Gelişimi	94
38. <i>Tablo:</i> Türkiye ve AB'de Yürürlükte olan Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA)	95

I. BÖLÜM: AB HAKKINDA GENEL BİLGİLER

AVRUPA BİRLİĞİ GENİŞLEME HARİTASI (1958-2016)

Birleşik Krallık'ta 23.06.2016 tarihinde düzenlenen referandum AB'den ayrıma kararıyla sonuçlanmıştır.

Not: Üye ülkelere ait deniz aşırı topraklar bu haritada belirtilmemiştir.

AB ÜYESİ ÜLKELER

- 1958 Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Fransa, AET
- 1973 İrlanda, Birleşik Krallık, Danimarka
- 1981 Yunanistan
- 1986 İspanya, Portekiz
- 1990 Doğu Almanya
- 1995 Avusturya, İsveç, Finlandiya
- 2004 Malta, GKRY, Estonya, Letonya, Litvanya, Polonya, Çekya, Slovakya, Slovenya, Macaristan
- 2007 Romanya, Bulgaristan
- 2013 Hirvatistan

ADAY ÜLKELER

Katılım Müzakereleri Sürecindekiler

Türkiye, Karadağ, Sırbistan,

Katılım Müzakereleri Başlamayanlar

Arnavutluk, Makedonya

POTANSİYEL ADAY ÜLKELER

Bosna Hersek, Kosova

ÜYE ÜLKELERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER

 Almanya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Federal Republic of Germany
Başkenti	Berlin
Yüzölçümü (Kilometrekare)	357.170
Nüfusu (Milyon, 2017)	82,522
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	3.263,35
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	2,2%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	39,500
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,7%
İşsizlik Oranı (2017)	3,8%

 Avusturya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Austria
Başkenti	Viyana
Yüzölçümü (Kilometrekare)	83.879
Nüfusu (Milyon, 2017)	8,773
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	363,218
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	2,9%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	42,000
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	2,2%
İşsizlik Oranı (2017)	5,5%

 Belçika	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Kingdom of Belgium
Başkenti	Brüksel
Yüzölçümü (Kilometrekare)	30.530
Nüfusu (Milyon, 2017)	11,352
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	437,204
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	1,7%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	38,500
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	2,2%
İşsizlik Oranı (2017)	7,1%

 Birleşik Krallık**	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
Başkenti	Londra
Yüzölçümü (Kilometrekare)	243.610
Nüfusu (Milyon, 2017)	65,809
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	2.324,29
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	1,8%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	35,200
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	2,7%
İşsizlik Oranı (2017)	4,4%

 Bulgaristan	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Bulgaria
Başkenti	Sofya
Yüzölçümü (Kilometrekare)	111.000
Nüfusu (Milyon, 2017)	7,102
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	50,43
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	3,6%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	7,100
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,2%
İşsizlik Oranı (2017)	6,2%

 Çekya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Czech Republic
Başkenti	Prag
Yüzölçümü (Kilometrekare)	78.800
Nüfusu (Milyon, 2017)	10,579
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	192,017
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	4,4%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	18,100
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	2,4%
İşsizlik Oranı (2017)	2,9%

 Danimarka	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Kingdom of Denmark
Başkenti	Kopenhag
Yüzölçümü (Kilometrekare)	43.090
Nüfusu (Milyon, 2017)	5,749
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	288,373
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	2,2%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	50,000
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,1%
İşsizlik Oranı (2017)	5,7%

 Estonya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Estonia
Başkenti	Tallin
Yüzölçümü (Kilometrekare)	45.230
Nüfusu (Milyon, 2017)	1,316
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	23,002
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	4,9%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	17,500
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	3,7%
İşsizlik Oranı (2017)	5,8%

 Finlandiya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Finland
Başkenti	Helsinki
Yüzölçümü (Kilometrekare)	338.420
Nüfusu (Milyon, 2017)	5,503
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	223,522
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	2,6%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	40,600
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	0,8%
İşsizlik Oranı (2017)	8,6%

 Fransa	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of France
Başkenti	Paris
Yüzölçümü (Kilometrekare)	549.091
Nüfusu (Milyon, 2017)	66,989
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	2.287,603
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	1,8%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	34,100
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,2%
İşsizlik Oranı (2017)	9,4%

GKRY	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	"Republic of Cyprus"
Başkenti	Lefkoşa
Yüzölçümü (Kilometrekare)	9.250
Nüfusu (Milyon, 2017)	0,855
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	19,214
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	3,9%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	22,400
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	0,7%
İşsizlik Oranı (2017)	11,1%

 Hrvatistan	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Croatia
Başkenti	Zagreb
Yüzölçümü (Kilometrekare)	56.590
Nüfusu (Milyon, 2017)	4,154
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	48,677
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	2,8%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	11,700
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,3%
İşsizlik Oranı (2017)	11,1%

 Hollanda	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Kingdom of the Netherlands
Başkenti	Amsterdam
Yüzölçümü (Kilometrekare)	41.500
Nüfusu (Milyon, 2017)	17,082
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	733,168
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	3,2%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	42,800
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,3%
İşsizlik Oranı (2017)	4,9%

 İrlanda	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Ireland
Başkenti	Dublin
Yüzölçümü (Kilometrekare)	70.280
Nüfusu (Milyon, 2017)	4,784
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	296,152
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	7,8%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	61,700
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	0,3%
İşsizlik Oranı (2017)	6,7%

 İspanya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Kingdom of Spain
Başkenti	Madrid
Yüzölçümü (Kilometrekare)	505.600
Nüfusu (Milyon, 2017)	46,528
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	1.163,66
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	3,1%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	25,000
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	2,0%
İşsizlik Oranı (2017)	17,2%

 İsveç	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Kingdom of Sweden
Başkenti	Stokholm
Yüzölçümü (Kilometrekare)	447.420
Nüfusu (Milyon, 2017)	9,995
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	477,857
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	2,4%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	47,400
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,9%
İşsizlik Oranı (2017)	6,7%

 İtalya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Italy
Başkenti	Roma
Yüzölçümü (Kilometrekare)	301.340
Nüfusu (Milyon, 2017)	60,589
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	1.716,935
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	1,5%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	28,400
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,3%
İşsizlik Oranı (2017)	11,2%

 Letonya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Latvia
Başkenti	Riga
Yüzölçümü (Kilometrekare)	64.480
Nüfusu (Milyon, 2017)	1,95
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	26,857
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	4,5%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	13,900
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	2,9%
İşsizlik Oranı (2017)	8,7%

 Litvanya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Lithuania
Başkenti	Vilnius
Yüzölçümü (Kilometrekare)	65.300
Nüfusu (Milyon, 2017)	2,848
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	41,857
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	3,8%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	14,800
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	3,7%
İşsizlik Oranı (2017)	7,1%

 Lüksemburg	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Grand Duchy of Luxembourg
Başkenti	Lüksemburg
Yüzölçümü (Kilometrekare)	2.590
Nüfusu (Milyon, 2017)	0,591
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	55,378
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	2,3%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	92,800
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	2%
İşsizlik Oranı (2017)	5,6%

 Macaristan	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Hungary
Başkenti	Budapeşte
Yüzölçümü (Kilometrekare)	93.030
Nüfusu (Milyon, 2017)	9,798
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	123,495
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	4,0%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2015)	12,600
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	2,4%
İşsizlik Oranı (2017)	4,2%

 Malta	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Malta
Başkenti	Valetta
Yüzölçümü (Kilometrekare)	320
Nüfusu (Milyon, 2017)	0,46
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	11,109
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	6,6%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2015)	23,900
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,3%
İşsizlik Oranı (2017)	4,0%

 Polonya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Poland
Başkenti	Varşova
Yüzölçümü (Kilometrekare)	312.680
Nüfusu (Milyon, 2017)	37,973
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	465,605
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	4,6%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	12,100
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,6%
İşsizlik Oranı (2017)	4,9%

 Portekiz	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Portugal
Başkenti	Lizbon
Yüzölçümü (Kilometrekare)	92.210
Nüfusu (Milyon, 2017)	10,310
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	193,049
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	2,7%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	18,700
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,6%
İşsizlik Oranı (2017)	9,0%

 Romanya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Romania
Başkenti	Bükreş
Yüzölçümü (Kilometrekare)	238.390
Nüfusu (Milyon, 2017)	19,644
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	187,868
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	6,9%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	9,600
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,1%
İşsizlik Oranı (2017)	4,9%

 Slovakya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Slovak Republic
Başkenti	Bratislava
Yüzölçümü (Kilometrekare)	49.036
Nüfusu (Milyon, 2017)	5,435
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	84,985
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	3,4%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	15,600
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,4%
İşsizlik Oranı (2017)	8,1%

 Slovenya	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Republic of Slovenia
Başkenti	Lübliyana
Yüzölçümü (Kilometrekare)	20.270
Nüfusu (Milyon, 2017)	2,066
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2017)	43,278
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	5,0%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	21,000
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1,6%
İşsizlik Oranı (2017)	6,6%

 Yunanistan	
Ülkenin Resmi Adı (İngilizce)	Hellenic Republic (Greece)
Başkenti	Atina
Yüzölçümü (Kilometrekare)	131.960
Nüfusu (Milyon, 2017)	10,768
GSYİH (Cari Fiyatlar, Milyar Avro, 2015)	177,735
GSYİH Büyüme Oranı (Yüzde, 2017)	1,4%
Kişi Başına Düşen GSYİH (Avro, 2017)	16,600
Enflasyon Oranı (HICP, 2017)*	1%
İşsizlik Oranı (2017)	21,5%

Kaynak: Eurostat

* HICP: Uyumlaştırılmış Tüketici Fiyatları Endeksi

** Birleşik Krallık 23.06.2016 tarihinde düzenlenen referandum neticesinde AB'den çekilme kararı almıştır.

BİRLEŞİK KRALLIK'IN AB ÜYELİĞİNDEN ÇEKİLME SÜRECİ (BREXİT)

Birleşik Krallık (BK), AB üyeliğini 23 Haziran 2016 tarihinde referanduma sunmuştur. Referandum, BK genelinde %48,1 oranında üyeliğin devamı, %51,9 oranında üyelikten çekilme yönünde sonuçlanmıştır. BK'nın kurucu ülkelerine bakıldığında ise İngiltere (%53,2) ve Galler (%51,7) AB'den çekilme yönünde; İskoçya (%62) ve Kuzey İrlanda (%55,7) ise üyeliğin devamı yönünde oy kullanmıştır.

BK Başbakanı Theresa May, 29 Mart 2017 tarihinde AB Konseyi Başkanı Donald Tusk'a muhatap, BK'nın AB'den ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu'ndan çekilme niyetini ortaya koyan ve bu doğrultuda üye ülkelerin Birlik'ten çekilme sürecini düzenleyen Lizbon Antlaşması'nın 50. Maddesi'nin işletilmesini talep eden bir mektup ilemiştir. Söz konusu bildirimle BK, 45 yıla yakın üyelik sürecini sonlandırma niyetini ortaya koymuş ve böylece AB tarihinde ilk defa bir üye devlet Birlik'ten çekilme sürecini başlatmıştır.

AB-27 (BK hariç) tarafından 29 Nisan 2017 tarihinde Brexit müzakerelerine yönelik kabul edilen Rehber İlkeler bağlamında müzakerelerde önceliğin BK'nın AB'den "düzenli çekilmesine" (orderly withdrawal) verileceği açıklanmış ve müzakere süreci çift aşamalı olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede, müzakerelerin birinci aşamasında, BK AB'den çekildikten sonra AB ve BK'da yerleşik olmaya devam edecek vatandaşların karşılıklı hakları; İrlanda-Kuzey İrlanda arasında 1998 tarihli "Hayırlı Cuma Anlaşması"yla tesis edilen barış sürecinin tüm boyutlarıyla korunması ve BK'nın üyelikten kaynaklanan mali yükümlülükleri öncelikli müzakere başlıklarını teşkil etmiştir.

Brexit müzakereleri, Avrupa Komisyonu 50. Madde Görev Gücü'nün başında bulunan Başmüzakereci Michel Barnier (Fransa) ile BK'nın AB'den Çekilmeden Sorumlu Bakanı ve Başmüzakerecisi David Davis arasında 19 Haziran 2017 tarihinde başlamıştır. Altı tur müzakere sonunda, 15 Aralık 2017 tarihinde yapılan AB Zirvesi'nde Konsey, Avrupa Komisyonu'nun tavsiyesi doğrultusunda, Brexit müzakerelerinin birinci aşamasında yukarıda sayılan öncelikli müzakere başlıklarında yeterli ilerleme sağlandığına karar vererek müzakerelerin ikinci aşamasına geçilmesini onaylamıştır.

50. Madde uyarınca çekilme bildirimini yapıldığı tarihten itibaren iki yıl içinde, diğer bir deyişle 29 Mart 2019 tarihine kadar, taraflar arasında Çekilme Anlaşması üzerinde uzlaşmaya varılması ve söz konusu Çekilme Anlaşması'nın AB Konseyi, Avrupa Parlamentosu ve BK nezdinde onay sürecinin tamamlanması gerekmektedir. Bu bağlamda Brexit müzakerelerinin ikinci aşamasında taraflar, 2018 Ekim ayına kadar Çekilme Anlaşması'nı neticelendirmeye çalışacaklardır. Söz konusu Çekilme Anlaşması, BK tarafından talep edilen ve 30 Mart 2019 tarihi itibarıyla geçerli olacak geçiş dönemine ilişkin düzenlemeleri de içerecektir. 31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla son bulacak olan geçiş döneminde Tek Pazar ve Gümrük Birliği'nden kaynaklanan tüm yükümlülüklerini yerine getirmesi gereken BK, AB karar alma mekanizmalarında yer alamayacaktır.

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN KURUCU ANTLAŞMALARI

- **Paris Antlaşması (İmza: 18 Nisan 1951 – Yürürlük: 23 Temmuz 1952)**
 - İlk kurucu Antlaşma: Dönemin stratejik hammaddeleri demir ve çelik için ortak pazar oluşturulması (Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu)
- **Roma Antlaşmaları (İmza: 25 Mart 1957 – Yürürlük: 1 Ocak 1958)**
 - İki kurucu Antlaşma: Ortak Pazarın (Avrupa Ekonomik Topluluğu) kademeli olarak tesisi ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (Euratom)
- **Avrupa Tek Senedi (İmza: 17 ve 28 Şubat 1986 – Yürürlük: 1 Ocak 1987)**
 - Oylama sistemine “nitelikli oyçokluğu”nun dâhil edilmesi
 - Konsey ve Avrupa Parlamentosu arasında yasama alanında işbirliğinin başlatılması
 - Geniş iç pazar
 - Dış politika alanında işbirliği
 - “AB Konseyi”ne ilk defa atıfta bulunulmuştur
- **Maastricht Antlaşması (İmza: 7 Şubat 1992 – Yürürlük: 1 Kasım 1993)**
 - “Avrupa Birliği”nin (AB) ortaya çıkışı
 - “Üç Sütunlu” (Three Pillars) yapı:
 1. Avrupa Toplulukları
 2. Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP)
 3. Adalet ve içişleri alanlarında işbirliği
 - Ekonomik ve Parasal Birlik
 - Avro’ya doğru hamle
- **Amsterdam Antlaşması (İmza: 2 Ekim 1997 – Yürürlük: 1 Mayıs 1999)**
 - Özgürlükler, göç, güvenlik ve adalet alanlarında daha derin işbirliği
 - Schengen müktesebatının dâhil edilmesi
 - Sürdürülebilir kalkınma hedefleri
 - Kriz yönetimi kapasitesinin geliştirilmesi
- **Nice Antlaşması (İmza: 26 Şubat 2001 – Yürürlük: 1 Şubat 2003)**
 - “Beşinci genişleme dalgasına” hazırlık: “27’ler AB’si” için kurumların reformu
- **Lizbon Antlaşması (İmza: 13 Aralık 2007 – Yürürlük: 1 Aralık 2009)**
 - AB’nin tüzel kişilik kazanması
 - AB Temel Haklar Şartı
 - AB Konseyi’nin kurumlar arasında yerini alması
 - ODGP’den sorumlu bir AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi atanması
 - Konsey ve Avrupa Parlamentosu arasında yasa yapma eşitliği
 - Ulusal parlamentoların karar alma sürecinde güçlendirilmesi

LİZBON ANTLAŞMASI'NIN GETİRDİĞİ YENİLİKLER

AB'ye üye devlet sayısının, 2004 genişleme dalgasıyla neredeyse iki katına çıkması, Birliğin kurumsal yapısının ve karar alma mekanizmalarının gözden geçirilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu çerçevede, Anayasal Antlaşma üzerinde mutabakata varılmış, fakat Antlaşma'nın 2005'te Fransa ve Hollanda'da yapılan referandumlarda reddedilmesi sonucu süreç akamete uğramıştır.

Yaklaşık iki yıllık bir değerlendirme sürecinin ardından kurumsal reform konusu yeniden gündeme taşınmış, Anayasal Antlaşma'nın belirli bölümlerinin korunması suretiyle oluşturulan Lizbon Antlaşması üzerinde siyasi mutabakat sağlanmıştır. Lizbon Antlaşması, 13 Aralık 2007 tarihinde yapılan AB Zirvesi'nde Devlet ve Hükümet Başkanları tarafından imzalanmış, üye ülkelerde onay sürecinin tamamlanmasının ardından 1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Lizbon Antlaşması, AB Antlaşması ve AB'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Antlaşma'nın getirdiği birtakım kaydadeğer yenilikler aşağıda sunulmaktadır:

- **Tek bir tüzel kişilik:** AB tüzel kişilik haline gelmiş ve böylece AB'nin uluslararası anlaşmalar imzalaması ve uluslararası örgütlere üye olabilmesinin önü açılmıştır.
- **Kurumsal yapı:** Daimi bir Konsey Başkanlığı görevi ihdas edilmiştir.

Avrupa Parlamentosu'ndaki (AP) üye sayısı 751 (750 üye + Başkan) ile sınırlandırılmış, AP üyelerinin beş yıl için seçilmeleri ve AP Başkanı'nın AP üyeleri arasından seçilmesi düzenlenmiştir. Üye devletlerin en çok 96, en az 6 üyeye sahip olmaları öngörülmüştür. Öte yandan, AP'nin yasama yetkisi genişletilmiş, uluslararası anlaşmalar imzalaması mümkün hale gelmiş ve AB bütçesini onaylama yetkisi artırılarak, Konsey ile eşit yetkiye sahip olmuştur. AP'ye ayrıca, Konsey tarafından önerilecek adaylar arasından Komisyon Başkanı'nı nitelikli çoğunluk yöntemiyle seçme yetkisi tanınmıştır¹.

Lizbon Antlaşması'yla ayrıca, AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, Birliğin Ortak Dış ve Güvenlik Politikası'nı yürütmekle görevlendirilmiştir. Yüksek Temsilci'nin, Dış İlişkiler Konseyi'ne başkanlık etmesinin yanısıra, Komisyon Başkan Yardımcısı unvanı da taşıması öngörülmüştür. Öte yandan, Yüksek Temsilci'ye görev ve faaliyetlerinde yardımcı olmak üzere Dış İlişkiler Servisi (DİS) kurulmuştur. AB Konseyi Sekreteryası ve Avrupa Komisyonu'ndan ayrı ve bağımsız bir kuruluş olarak kurulan DİS, 1 Ocak 2011 itibarıyla resmen faaliyete geçmiştir.

- **Karar alma süreci:** Nitelikli çoğunluk (çifte çoğunluk): AB Konseyi'ne daha etkin bir işleyiş ve esneklik sağlanması amacıyla, nitelikli çoğunluk sistemi esas oylama yöntemi haline getirilmiştir. Yeni oylama yöntemiyle, alınan kararlarda "çifte çoğunluk" olarak tanımlanan, üye ülkelerin %55'i (16 üye devlet) ve AB'nin toplam nüfusunun %65'ine sahip üye devletlerin olumlu oyu şartı aranmaya başlanmıştır. "Çifte çoğunluk" şartı, 1 Kasım 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

¹ 1 Kasım 2014 tarihinde göreve başlayan Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker bu yöntemle seçilen ilk isim olmuştur.

Olağan Yasama Yöntemi²: 1993 yılında Maastricht Antlaşması tarafından AB Konseyi ile Avrupa Parlamentosu'nu yasama sürecinde "ortak" ya da "eşit" konumuna getiren ortak karar yönteminin (*co-decision*), Amsterdam ve Nice Antlaşmaları'nda uygulama alanı arttırılmış, Lizbon Antlaşması ile olağan yasama yöntemi haline getirilmiştir.

- **Ulusal parlamentolara yeni rol:** Antlaşma, ulusal parlamentolara AB kurumlarının çalışmalarına daha fazla müdahil olma hakkı vermektedir. Bu çerçevede, yetki ikamesi ilkesi (*subsidiarity*) güçlendirilerek, ulusal parlamentolara bu ilkeye uygun olmadıklarını düşündükleri yasa tekliflerine karşı AB'yi göreve çağırma yetkisi verilmektedir.
- **Temel haklar:** İnsan hakları alanında ayrıntılı düzenlemeler getiren Temel Haklar Şartı hukuki olarak bağlayıcı hale getirilmiştir.
- **Birlik'ten çekilme:** Üye ülkelerin arzu etmeleri halinde AB'den çekilmeleri Antlaşma'da düzenlenmiştir (50. Madde).

² Lizbon Antlaşması'nın (AB'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma) 294. maddesiyle düzenlenen olağan yasama yönteminin temel basamakları aşağıda sıralanmaktadır. Antlaşmalar'da bir tasarrufun kabul edilmesi için olağan yasama usulüne atıf yapılıyorsa, süreç Komisyon'un AP'ye ve Konsey'e bir öneri sunmasıyla başlar.

İlk okuma: AP, ilk okuma sırasında tutumunu belirler ve bunu Konsey'e bildirir. Konsey AP'nin tutumunu onaylarsa, ilgili tasarruf AP'nin tutumuna uygun şekilde kabul edilir. Konsey, AP'nin tutumunu onaylamazsa, ilk okuma sırasında kendi tutumunu belirler ve gerekçeleriyle birlikte AP'ye bildirir. Komisyon da, kendi tutumuna ilişkin olarak AP'yi tam olarak bilgilendirir.

İkinci okuma: AP, bu bildirimden itibaren üç ay içinde: a) Konsey'in ilk okumadaki tutumunu onaylarsa veya karar almazsa, ilgili tasarruf Konsey'in tutumuna uygun şekilde kabul edilmiş sayılır; b) Konsey'in ilk okumadaki tutumunu üye tam sayısının çoğunluğuyla reddederse önerilen tasarruf kabul edilmemiş sayılır; c) üye tam sayısının çoğunluğuyla Konsey'in ilk okumadaki tutumunda değişiklik yapılmasını önerirse, bu yönde değiştirilen metin, sözkonusu değişiklikler hakkındaki görüşlerini bildirmeleri için Konsey'e ve Komisyon'a iletilir.

Konsey, daha sonra, AP tarafından yapılan değişiklikleri almasından itibaren üç ay içinde, nitelikli çoğunlukla hareket ederek: a) bu değişikliklerin tümünü onaylarsa, sözkonusu tasarruf kabul edilmiş sayılır; b) değişikliklerin tümünü onaylamazsa, Konsey Başkanı, AP Başkanı ile mutabık kalarak, altı hafta içinde Uzlaşma Komitesi'ni toplar. Konsey, Komisyon'un olumsuz görüş bildirdiği değişiklikler için oybirliğiyle hareket eder.

Uzlaşma: Konsey üyeleri veya bunların temsilcileri ve AP'yi temsil eden eşit sayıda üyeden oluşan Uzlaşma Komitesi, toplanmasından itibaren altı hafta içinde, AP'nin ve Konsey'in ikinci okumadaki tutumları temelinde, Konsey üyelerinin veya onların temsilcilerinin nitelikli çoğunluğu ve AP'yi temsil eden üyelerin çoğunluğuyla ortak bir metin üzerinde mutabakata varmakla görevlidir. Komisyon, Uzlaşma Komitesi'nin çalışmalarına katılır ve AP ile Konsey'in tutumlarını birbirine yaklaştırmak için gerekli her türlü girişimde bulunur. Uzlaşma Komitesi, toplanmasından itibaren altı hafta içinde ortak metni onaylamazsa, önerilen tasarruf kabul edilmemiş sayılır.

Üçüncü okuma: Uzlaşma Komitesi bu süre içinde ortak bir metni onaylarsa, AP kullanılan oyların çoğunluğuyla ve Konsey nitelikli çoğunlukla hareket ederek, bu onaydan itibaren altı hafta içinde, sözkonusu tasarrufu ortak metne uygun olarak kabul ederler. Aksi takdirde, önerilen tasarruf kabul edilmemiş sayılır. Burada öngörülen üç aylık ve altı haftalık süreler, AP'nin veya Konsey'in girişimiyle, sırasıyla en fazla bir ay ve iki hafta uzatılabilir.

AB ZİRVESİ (EUROPEAN COUNCIL)

1974 yılından bu yana toplanan ve “AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi” veya “AB Liderler Zirvesi” olarak da bilinen AB Zirvesi (Konsey), üye ülkelerin devlet veya hükümet başkanlarını biraraya getirmektedir. 1992 yılında resmi statü kazanan AB Zirvesi, Lizbon Antlaşması’nın yürürlüğe girmesiyle birlikte AB’nin yedi resmi kurumundan birisi olmuştur. Zirveler, 2003 Selanik Zirvesi’ne kadar Dönem Başkanı ülkenin belirlediği şehirlerde düzenlenmiş, bu tarihten sonra Brüksel’de yapılmaya başlanmıştır.

AB’nin yasama sürecinde yer almayan AB Zirvesi, AB’nin siyasi gündemini belirlemekle yükümlüdür. Birliğin en üst seviyedeki siyasi iradesinin temsil edildiği AB Zirvelerinde, liderler, AB’nin orta ve uzun vadeli politikalarını, AB’nin genel siyasi ve öncelikleri çerçevesinde, belirlemektedirler. AB Zirvesi, her toplantı sonrasında Avrupa Parlamentosu’na rapor vermektedir.

Avrupa Komisyonu Başkanı’nın da hazır bulunduğu AB Zirvesi toplantılarında, gündeme göre AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ile ilgili Komiserler de hazır bulunabilmektedir. Birleşik Krallık Hükümeti’nin AB’den çekilme (*Brexit*) müzakerelerinin başladığı 2017 Haziran ayı itibarıyla, müzakereleri Avrupa Komisyonu adına yürüten Başmüzakereci Michel Barnier de Konseyi “Brexit” müzakerelerine dair bilgilendirme amacıyla toplantılara katılmaktadır.

AB Zirvesi Kararları (*European Council Conclusions*), oydaşma (*consensus*) yöntemiyle alınmaktadır. Bazı istisnai durumlarda ise, oybirliği (*unanimity*) ya da nitelikli çoğunluk (*qualified majority*) yöntemine başvurulmaktadır.

Konsey Başkanlığına atanacak isim, nitelikli çoğunluk yöntemiyle, görev süresi bir kez yenilenebilmek suretiyle, iki buçuk yıl süreliğine belirlenmektedir. 30 Ağustos 2014 tarihinde Konsey Başkanlığına seçilen eski Polonya Başbakanı Donald Tusk, görevini bu makamın ilk sahibi olan eski Belçika Başbakanı Herman Van Rompuy’dan devralmıştır. Tusk’un, 31 Mayıs 2017 tarihinde dolan görev süresi, 9 Mart 2019 tarihinde gerçekleştirilen AB Zirvesi’nde yapılan oylama sonucunda 30 Kasım 2019 tarihine kadar uzatılmıştır.

Herman Van Rompuy
(2009-2014)

Donald Tusk
(2014-2019)

AB KONSEYİ (COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION)

“Bakanlar Konseyi” olarak da bilinen AB Konseyi’nin yetki ve görevleri şu şekildedir:

- Yasama: AB Konseyi, yasama yetkisini, Kurucu Antlaşmalarda yapılan değişiklikler sonucunda Avrupa Parlamentosu (AP) ile paylaşmaktadır;
- Üye devletlerin genel ekonomi politikalarının koordinasyonu;
- AB bütçesinin onaylanması (bu sorumluluğu AP’yle birlikte yerine getirir);
- AB ile üçüncü ülkeler veya uluslararası kuruluşlar arasında uluslararası anlaşmaların onaylanması;
- Konsey (AB Zirvesi) tarafından ortaya konulan yönlendirici ilkelere dayanarak AB’nin ortak dış ve güvenlik politikasının geliştirilmesi;
- Cezai konularda ulusal mahkemeler ve polis güçleri arasında işbirliğinin eşgüdümü.

AB Konseyi’nde üye devletlerin çıkarları temsil edilmektedir. AB Konseyi Dönem Başkanı’nın girişimi veya Komisyon üyelerinin talebi üzerine gündemdeki konulara göre üye ülkelerin ilgili bakanları toplanmaktadır. AB Konseyi toplantılarına, ele alınan politika alanından sorumlu Komisyon üyeleri de katılım sağlamaktadır.

AB Konseyi, ele alınan politika alanlarına göre 10 farklı yapılanmada toplanmaktadır. Bunlar; Genel İşler Konseyi, Dış İlişkiler Konseyi, Ekonomik ve Mali İşler Konseyi, Adalet ve İçişleri Konseyi, İstihdam, Sosyal Politika, Sağlık ve Tüketici Hakları Konseyi, Rekabetçilik Konseyi, Ulaştırma, Haberleşme ve Enerji Konseyi, Tarım ve Balıkçılık Konseyi, Çevre Konseyi, Eğitim, Gençlik, Kültür ve Spor Konseyi’dir. AB Konseyi’nin farklı yapılanmaları arasında bir hiyerarşi sözkonusu değildir.

AB Konseyi toplantılarına 6 ay süreyle AB Konseyi Dönem Başkanlığı’nı üstlenen ülkenin ilgili bakanı başkanlık etmektedir. Buna karşılık Dış İlişkiler Konseyi’nde istisnai bir durum sözkonusudur. Dış İlişkiler Konseyi, aynı zamanda Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı olan AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi başkanlığında toplanmaktadır.

Lizbon Antlaşması’yla birlikte politikalarda sürekliliğin ve kaynakların etkili kullanımının sağlanması amacıyla AB Konseyi Dönem Başkanlığı görevini art arda üstlenen üç ülkenin 18 ay süresince birlikte çalışmasını öngören “Üçlü Başkanlık Sistemi” (*Trio Presidency*) getirilmiştir.

AB Konseyi’nde kararlar; basit çoğunluk³ (*simple majority*), nitelikli çoğunluk⁴ (*qualified majority*) veya oybirliğiyle⁵ (*unanimity*) alınmaktadır. Basit çoğunluk metodu, Konsey’e bağlı komitelerin çalışmalarına ilişkin konular gibi prosedürel konularda geçerlidir. 1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması’yla birlikte Konsey’deki temel karar alma yöntemi nitelikli çoğunluk olarak düzenlenmiştir. Oybirliği yöntemine, sadece vatandaşlık, AB üyeliğine yeni devletlerin kabulü ve vergilendirme konularında başvurulmaktadır.

³ 28 üye devletten 15’inin onayı gerekir.

⁴ Üye devletlerin %55’inin (16 devlet) ve AB nüfusunun %65’inin (lehte oy kullanan üye devletlerin nüfuslarının toplamının oranı) onayını gerektiren “çifte çoğunluk” şartı aranmaktadır.

⁵ Tüm üye devletlerin onayını veya varsa karşı olanların çekimser kalmasını gerektirir.

AB KONSEYİ DÖNEM BAŞKANLIKLARI

YIL	DÖNEM	ÜLKE	YIL	DÖNEM	ÜLKE
1958	Ocak-Haziran	 Belçika	1976	Ocak-Haziran	 Lüksemburg
	Temmuz-Aralık	 Batı Almanya		Temmuz-Aralık	 Hollanda
1959	Ocak-Haziran	 Fransa	1977	Ocak-Haziran	 Birleşik Krallık
	Temmuz-Aralık	 İtalya		Temmuz-Aralık	 Belçika
1960	Ocak-Haziran	 Lüksemburg	1978	Ocak-Haziran	 Danimarka
	Temmuz-Aralık	 Hollanda		Temmuz-Aralık	 Batı Almanya
1961	Ocak-Haziran	 Belçika	1979	Ocak-Haziran	 Fransa
	Temmuz-Aralık	 Batı Almanya		Temmuz-Aralık	 İrlanda
1962	Ocak-Haziran	 Fransa	1980	Ocak-Haziran	 İtalya
	Temmuz-Aralık	 İtalya		Temmuz-Aralık	 Lüksemburg
1963	Ocak-Haziran	 Lüksemburg	1981	Ocak-Haziran	 Hollanda
	Temmuz-Aralık	 Hollanda		Temmuz-Aralık	 Birleşik Krallık
1964	Ocak-Haziran	 Belçika	1982	Ocak-Haziran	 Belçika
	Temmuz-Aralık	 Batı Almanya		Temmuz-Aralık	 Danimarka
1965	Ocak-Haziran	 Fransa	1983	Ocak-Haziran	 Batı Almanya
	Temmuz-Aralık	 İtalya		Temmuz-Aralık	 Yunanistan
1966	Ocak-Haziran	 Lüksemburg	1984	Ocak-Haziran	 Fransa
	Temmuz-Aralık	 Hollanda		Temmuz-Aralık	 İrlanda
1967	Ocak-Haziran	 Belçika	1985	Ocak-Haziran	 İtalya
	Temmuz-Aralık	 Batı Almanya		Temmuz-Aralık	 Lüksemburg
1968	Ocak-Haziran	 Fransa	1986	Ocak-Haziran	 Hollanda
	Temmuz-Aralık	 İtalya		Temmuz-Aralık	 Birleşik Krallık
1969	Ocak-Haziran	 Lüksemburg	1987	Ocak-Haziran	 Belçika
	Temmuz-Aralık	 Hollanda		Temmuz-Aralık	 Danimarka
1970	Ocak-Haziran	 Belçika	1988	Ocak-Haziran	 Batı Almanya
	Temmuz-Aralık	 Batı Almanya		Temmuz-Aralık	 Yunanistan
1971	Ocak-Haziran	 Fransa	1989	Ocak-Haziran	 İspanya
	Temmuz-Aralık	 İtalya		Temmuz-Aralık	 Fransa
1972	Ocak-Haziran	 Lüksemburg	1990	Ocak-Haziran	 İrlanda
	Temmuz-Aralık	 Hollanda		Temmuz-Aralık	 İtalya
1973	Ocak-Haziran	 Belçika	1991	Ocak-Haziran	 Lüksemburg
	Temmuz-Aralık	 Danimarka		Temmuz-Aralık	 Hollanda
1974	Ocak-Haziran	 Batı Almanya	1992	Ocak-Haziran	 Portekiz
	Temmuz-Aralık	 Fransa		Temmuz-Aralık	 Birleşik Krallık
1975	Ocak-Haziran	 İrlanda	1993	Ocak-Haziran	 Danimarka
	Temmuz-Aralık	 İtalya		Temmuz-Aralık	 Belçika

1994	Ocak-Haziran	 Yunanistan	2013	Ocak-Haziran	 İrlanda
	Temmuz-Aralık	 Almanya		Temmuz-Aralık	 Litvanya
1995	Ocak-Haziran	 Fransa	2014	Ocak-Haziran	 Yunanistan
	Temmuz-Aralık	 İspanya		Temmuz-Aralık	 İtalya
1996	Ocak-Haziran	 İtalya	2015	Ocak-Haziran	 Letonya
	Temmuz-Aralık	 İrlanda		Temmuz-Aralık	 Lüksemburg
1997	Ocak-Haziran	 Hollanda	2016	Ocak-Haziran	 Hollanda
	Temmuz-Aralık	 Lüksemburg		Temmuz-Aralık	 Slovakya
1998	Ocak-Haziran	 Birleşik Krallık	2017	Ocak-Haziran	 Malta
	Temmuz-Aralık	 Avusturya		Temmuz-Aralık	 Estonya *
1999	Ocak-Haziran	 Almanya	2018	Ocak-Haziran	 Bulgaristan
	Temmuz-Aralık	 Finlandiya		Temmuz-Aralık	 Avusturya
2000	Ocak-Haziran	 Portekiz	2019	Ocak-Haziran	 Romanya
	Temmuz-Aralık	 Fransa		Temmuz-Aralık	 Finlandiya
2001	Ocak-Haziran	 İsveç	2020	Ocak-Haziran	 Hırvatistan
	Temmuz-Aralık	 Belçika		Temmuz-Aralık	 Almanya
2002	Ocak-Haziran	 İspanya	2021	Ocak-Haziran	 Portekiz
	Temmuz-Aralık	 Danimarka		Temmuz-Aralık	 Slovenya
2003	Ocak-Haziran	 Yunanistan	2022	Ocak-Haziran	 Fransa
	Temmuz-Aralık	 İtalya		Temmuz-Aralık	 Çek Cumhuriyeti
2004	Ocak-Haziran	 İrlanda	2023	Ocak-Haziran	 İsveç
	Temmuz-Aralık	 Hollanda		Temmuz-Aralık	 İspanya
2005	Ocak-Haziran	 Lüksemburg	2024	Ocak-Haziran	 Belçika
	Temmuz-Aralık	 Birleşik Krallık		Temmuz-Aralık	 Macaristan
2006	Ocak-Haziran	 Avusturya	2025	Ocak-Haziran	 Polonya
	Temmuz-Aralık	 Finlandiya		Temmuz-Aralık	 Danimarka
2007	Ocak-Haziran	 Almanya	2026	Ocak-Haziran	GKRY
	Temmuz-Aralık	 Portekiz		Temmuz-Aralık	 İrlanda
2008	Ocak-Haziran	 Slovenya	2027	Ocak-Haziran	 Litvanya
	Temmuz-Aralık	 Fransa		Temmuz-Aralık	 Yunanistan
2009	Ocak-Haziran	 Çek Cumhuriyeti	2028	Ocak-Haziran	 İtalya
	Temmuz-Aralık	 İsveç		Temmuz-Aralık	 Letonya
2010	Ocak-Haziran	 İspanya	2029	Ocak-Haziran	 Lüksemburg
	Temmuz-Aralık	 Belçika		Temmuz-Aralık	 Hollanda
2011	Ocak-Haziran	 Macaristan	2030	Ocak-Haziran	 Slovakya
	Temmuz-Aralık	 Polonya		Temmuz-Aralık	 Malta
2012	Ocak-Haziran	 Danimarka	* Birleşik Krallık, 23 Haziran 2016 tarihli referandum neticesinde AB'den ayrılma kararı almış, dolayısıyla 2017 yılının ikinci yarısı için planlanan AB Dönem Başkanlığını üstlenmeyeceğini açıklamıştır. Bu çerçevede müteakip Dönem Başkanlıklarının altı ay öne kaydırılması kararlaştırılmış ve Estonya, Birleşik Krallık'ın yerini almıştır.		
	Temmuz-Aralık	GKRY			

AB KONSEYİ DÖNEM BAŞKANLIKLARI

Üye Ülke	Üyelik Tarihi	Dönem Başkanlığı Sayısı ve Tarihleri
Almanya	(1957)	12 (58,61,64,67,70,74,78,83,88,94,99,07)
Belçika	(1957)	12 (58,61,64,67,70,73,77,82,87,93,01,10)
Fransa	(1957)	12 (59,62,65,68,71,74,79,84,89,95,00,08)
İtalya	(1957)	12 (59,62,65,68,71,75,80,85,90,96,03,14)
Lüksemburg	(1957)	12 (60,63,66,69,72,76,80,85,91,97,05,15)
Hollanda	(1957)	12 (60,63,66,69,72,76,81,86,91,97,04,16)
Danimarka	(1973)	7 (73,78,82,87,93,02,12)
İrlanda	(1973)	7 (75,79,84,90,96,04,13)
Birleşik Krallık	(1973)	6 (77,81,86,92,98,05)
Yunanistan	(1980)	5 (83,88,94,03,14)
İspanya	(1986)	4 (89,95,02,10)
Portekiz	(1986)	3 (92,00,07)
Avusturya	(1995)	2 (98,06)
Finlandiya	(1995)	2 (99,06)
İsveç	(1995)	2 (01,09)
Slovenya	(2004)	1 (08)
Çek Cumhuriyeti	(2004)	1 (09)
Macaristan	(2004)	1 (11)
Polonya	(2004)	1 (11)
GKRY	(2004)	1 (12)
Litvanya	(2004)	1 (13)
Letonya	(2004)	1 (15)
Slovakya	(2004)	1 (16)
Malta	(2004)	1 (17)
Estonya	(2004)	1 (17)
Bulgaristan	(2004)	1 (18)

AVRUPA KOMİSYONU (EUROPEAN COMMISSION)

AB kurumsal yapısı içerisinde yürütme yetkisini kullanan Komisyon, bir bütün olarak AB'nin çıkarlarını gözetmekle yükümlüdür. Yasa teklifleri hazırlanması, AB politikalarının uygulanması Komisyon'un görevleri arasında yer almaktadır. Bu bağlamda, yasa önerisinde bulunma (*right of initiative*) Komisyon'un münhasır yetkisidir. Aynı zamanda Kurucu Antlaşmaların gözeticisi konumundaki Komisyon, Antlaşmaların ihlal edildiğini tespit ettiği durumlarda, üye devletleri uarmakla ve gerekli durumlarda, ihlali yapan üye devletin Konsey bünyesindeki oy hakkının askıya alınmasını düzenleyen Lizbon Antlaşması'nın 7. Maddesi'nin işletilmesi yönünde Konsey'e tavsiyede bulunmakla yükümlüdür.

Bu kapsamda, AB politikalarının uygulanmasında Komisyon'un başlıca görevleri şu şekildedir:

- Avrupa Parlamentosu'na ve Konsey'e yasa önerisinde bulunmak;
- AB politikaları ve bütçesini yönetmek ve uygulamak;
- AB Adalet Divanı ile birlikte Avrupa mevzuatının uygulanmasını sağlamak;
- AB'yi uluslararası düzeyde temsil etmek (örneğin AB ve diğer ülkeler arasında anlaşmalar müzakere etmek).

Komisyon üyeleri (Başkan, Birinci Başkan Yardımcısı, Başkan Yardımcıları ve Komiserler) her üye devlet tarafından birer kişi olmak üzere beş yıl süreliğine atanmaktadır. Ancak, atanan üyelerin AP tarafından bir bütün olarak onaylanması gerekmektedir. Onaylandıktan sonra da, Komiserler yine bireysel olarak değil, "Kolej" olarak sorumluluk taşımaktadırlar. Komisyon, icraatından Avrupa Parlamentosu (AP) karşısında siyasi olarak sorumludur. Bu çerçevede AP, güvensizlik önergesi vererek Birliğin yürütme organı konumunda olan Komisyon'un görevine son verme yetkisine sahiptir.

2015 Mayıs ayında gerçekleştirilen AP seçimlerinde en fazla oyu alan Avrupa Halklar Partisi'nin (EPP) adayı Lüksemburg eski Başbakanı ve Avro grubu eski Başkanı Jean-Claude Juncker başkanlığındaki mevcut Komisyon, AB liderlerinin icazeti ve AP'deki onay sürecinin tamamlanmasının ardından 1 Kasım 2014 tarihinde göreve başlamıştır.

28 üyeli Juncker Komisyonu'nda, bir Birinci Başkan Yardımcısı (ilk kez ihdas edilmiştir) ve altı Başkan Yardımcısı (biri aynı zamanda AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisidir) görev yapmaktadır.

Juncker Komisyonu'ndaki Başkan Yardımcıları, yedi tematik alanda⁶ oluşturulan proje takımlarına başkanlık etmek ve ilgili alanlarda çalışmalar yürüten Komisyon üyelerinin faaliyetlerini koordine etmek ve yönetmekle görevlendirilmiştir.

⁶ "İstihdam, Büyüme, Yatırım ve Rekabetçilik"; "Dijital Tek Pazar"; "Enerji Birliği"; "Avro ve Sosyal Diyalog"; "İyileştirilmiş Yasal Düzenleme ve Kurumlararası İlişkiler"; "Bütçe ve İnsan Kaynakları" ile "Dünyada AB".

AVRUPA KOMİSYONU BAŞKANLARI

Walter Hallstein
Hristiyan Demokrat Birliği
Birinci Hallstein Komisyonu (1958-1962)
İkinci Hallstein Komisyonu (1962-1967)

Jean Rey
Liberal Reform Partisi
(1967-1970)

Franco Maria Malfatti
Hristiyan Demokrat Parti
(1970-1972)

Sicco Mansholt
İşçi Partisi
(1972-1973)

François-Xavier Ortoli
Avrupa Halk Partisi (EPP)
(1973-1977)

Roy Jenkins
Sosyal ve Liberal Demokrat Parti
(1977-1981)

Gaston Thorn
Avrupalı Liberaller ve Demokratlar İttifakı (ALDE)
(1981-1985)

Jacques Delors
Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı (S&D)
Birinci Delors Komisyonu (1985-1989)
İkinci Delors Komisyonu (1989-1993)

Jacques Santer
EPP
(1995-1999)

Romano Prodi
S&D
(1999-2004)

José Manuel Barroso
EPP
Birinci Barroso Komisyonu (2004-2009)
İkinci Barroso Komisyonu (2009-2014)

Jean-Claude Juncker
EPP
(2014-2019)

AVRUPA KOMİSYONU ÜYELERİ ve YAPISI (2014-2019)

Jean-Claude Juncker
Başkan (EPP, LÜKS)
Eski Başbakan

Frans Timmermans
Birinci Başkan Yardımcısı
(S&D, HOLL)
Daha İyi Regülasyon, Kurumlar -
arası ilişkiler, Hakların
Ustanlığı ve Temel Haklar Şartı
Eski Dışişleri Bakanı

Frederica Mogherini
Başkan Yardımcısı (S&D, İT)
AB Dış İlişkiler ve Güvenlik
Politikaları Yüksek Temsilcisi
Eski Dışişleri Bakanı

Andrus Ansip
Başkan Yardımcısı (ALDE, EST)
Dijital Tek Pazar
Eski Başbakan

Jyrki Katainen
Başkan Yardımcısı (EPP, FIN)
İstihdam, Büyüme, Yatırım ve
Rekabetçilik
Eski Başbakan

Maroš Šefčovič
Başkan Yardımcısı (S&D, SVN)
Enerji Birliği
Eski Komisyon Üyesi

Valdis Dombrovskis
Başkan Yardımcısı (EPP, LET)
Avro ve Sosyal Diyaloğa, Mali
İstihdam, Mali Hizmetler ve
Sermaye Piyasaları Birliği
Eski Başbakan

Günther Oettinger
Komiser (EPP, ALM)
Bütçe ve İnsan Kaynakları
Eski Komisyon Üyesi

DAHA İYİ İŞLEYİŞ ve KURUMLARARASI İLİŞKİLER
DİŞ İLİŞKİLER
BÜTÇE ve İNSAN KAYNAKLARI
İSTİHDAM, BÜYÜME, YATIRIM ve REKABETÇİLİK
ENERJİ BİRLİĞİ
AVRO ve SOSYAL DİYALOG
DİJİTAL TEK PAZAR

Cecilia Malinström
Komiser (ALDE, İSV)
Ticaret
Eski Komisyon Üyesi

Neven Mimica
Komiser (S&D, HR)
Uluslararası İşbirliği ve
Kalkınma
Eski Komisyon Üyesi

Christos Stylianides
Komiser (EPP, GRK)
İnsani Yardım ve Kriz Yönetimi
Eski AP Üyesi

Johannes Hahn
Komiser (EPP, AVU)
Konsültak Politikası ve
Genişleme Müzakereleri
Eski Bilim ve Araştırma Bakanı ve
Komisyon Üyesi

Dimitris Avramopoulos
Komiser (EPP, Yun)
Göç, İçişleri ve Vatandaşlık
Eski Savunma Bakanı

Miguel Arias Cañete
Komiser (EPP, İSP)
İklim Değişikliği ve Enerji
Eski AP Üyesi

Karmenu Vella
Komiser (S&D, MAL)
Çevre, Denizcilik ve Balıkçılık
Eski Turizm Bakanı

Violeta Bulc
Komiser (ALDE, SVK)
Ulaştırma
Eski Başbakan Yardımcısı

Carlos Moedas
Komiser (EPP, POR)
Araştırma, Bilim ve Yenilikçilik
Eski Devlet Bakanı

Phil Hogan
Komiser (EPP, İRL)
Tarım ve Kırsal Kalkınma
Eski Çevre Bakanı

Mariya Gabriel**
Komiser (EPP, BUL)
Dijital Ekonomi ve Toplum
Eski AP Üyesi

Tibor Navracsics
Komiser (EPP, MAC)
Güvenlik Birliği
Eski Dışişleri Bakanı

Corina Crețu
Komiser (S&D, ROM)
Bölgesel Politika
Eski AP Üyesi

Věra Jourová
Komiser (ALDE, ÇEK)
Adalet, Tüketiciler ve Çiğneyet
Eski Bölgesel Kalkınma Bakanı

Vytenis Andriukaitis
Komiser (S&D, LIT)
Sağlık ve Güle Güvenliği
Eski Sağlık Bakanı

Pierre Moscovici
Komiser (S&D, FRA)
Ekonomik ve Mali İşler,
Vergilendirme ve Gümrükler
Eski Maliye Bakanı

Julian King*
Komiser (Bağımsız, BK)
Güvenlik Birliği
Birleşik Krallık'ın eski Fransa
Büyükelçisi

Elżbieta Bienkowska
Komiser (EPP, POL)
İç Pazar, Sanayi, Girişimcilik ve
KOBİ'ler
Eski Altyapı Bakanı

Marianne Thyssen
Komiser (EPP, BEL)
İstihdam, Sosyal İşler, Yabancılar ve
İşgücü Hareketliliği
Eski AP Üyesi

Margrethe Vestager
Komiser (ALDE, DAN)
Rekabetçilik
Eski Ekonomi ve İçişleri
Bakani

* Birleşik Krallık'ın önceki Komiseri Jonathan Hill, "Brexit Referandumu" neticesinde 23 Haziran 2016 tarihinde istifa etmiş ve portüvü Mali İşler ve Sermaye Piyasaları Birliği Komisyon Başkanı Yardımcısı Dombrovskis'e devretmiştir. Hill'in yerine aday gösterilen Birleşik Krallık'ın Fransa nezdindeki Büyükelçisi Julian King, ise "Güvenlik Birliği"nden sorumlu Komisyon Üyesi olarak 19 Eylül 2016 tarihinde göreve başlamıştır.
** 7 Temmuz 2017 tarihinde atanmıştır.

AVRUPA PARLAMENTOSU (EUROPEAN PARLIAMENT)

Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nun kuruluşundan itibaren, AB bütünleşme sürecinin parlamenter boyutu da ihmal edilmemiştir. Başlangıçta uluslararası örgütlere benzer şekilde, ulusal parlamentoların tespit ettiği üyelere oluşan "Avrupa Parlamenter Asamblesi", 1962 yılında "Avrupa Parlamentosu" (AP) adını almıştır.

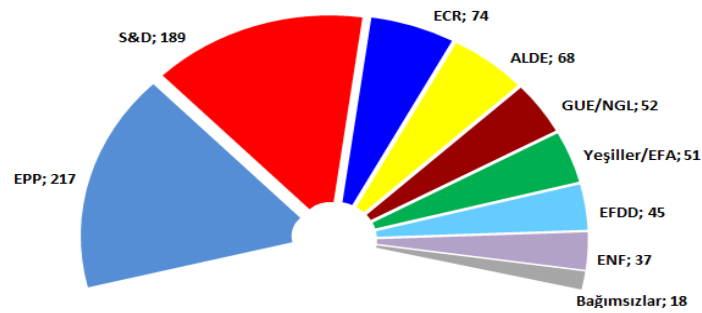
Bütünleşme sürecinin bir nevi "demokratik denetim" organı olan AP'nin üyeleri, 1974 yılında ilk defa gerçekleştirilen Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nde alınan karar doğrultusunda, 1979 yılından itibaren, tüm üye ülkelerde eş zamanlı yapılan seçimlerle doğrudan üye ülke vatandaşları tarafından seçilmeye başlamıştır.

AP'de toplam 751 üye bulunmaktadır. Demokratik seçimlerin yapıldığı ülkeler dikkate alındığında AP, Hindistan Parlamentosu'ndan sonra ikinci en geniş seçmen kitlesi tarafından seçilen parlamentodur (seçmen sayısı 400 milyon kişiye yaklaşmaktadır). Bununla birlikte, AP seçimlerine katılım oranları 1999 yılından beri %50'nin altında seyretmekte olup, 2014 seçimlerinde katılım oranı %42,54 ile en düşük düzeyde gerçekleşmiştir. 1979 yılında katılım oranının %63 olduğu düşünülürse, katılım oranındaki düşüş dikkat çekicidir. Bir sonraki seçimler 2019 Mayıs ayında gerçekleştirilecektir.

AP'nin 22-25 Mayıs 2014 tarihinde yapılan seçimlerle 8. dönem için yeni üyeleri seçilmiştir. Kadın AP üye oranı %35'ten %36'ya yükselmiştir. 1 Temmuz 2014'te faaliyete başlayan AP'de bugün itibariyle siyasi grup sayısı sekize yükselmiştir⁷. Siyasi gruplar arasında ilk iki sıra değişmemiş, ancak Avrupa Halk Partisi (Hristiyan Demokratlar-EPP) 2009 yılında yapılan seçimlerde 274 üye kazanmışken bu seçimlerde 218 üyeye, Sosyal Demokratlar (S&D) 196 üyeye sahipken bu defa 190 üyeye düşmüştür.

17 Ocak 2017 tarihinde yapılan ara dönem AP Başkanlık seçimini, Avrupa Halk Partisi (EPP) Grubu'nun adayı ve AP Başkan yardımcılarında Antonio Tajani (İtalya) kazanmıştır⁸. Tajani, AP Başkanlık Ofisi'nde iki buçuk yıl görev yapacaktır. Aynı tarihte ayrıca, 14 AP Başkan Yardımcısı, AP Komite Başkanları ve Başkan Yardımcıları⁹ seçimleri gerçekleştirilmiştir. 14 AP Başkan Yardımcısı'ndan beşi EPP, dördü S&D, ikisi ALDE gruplarına mensup olup; ECR, Yeşiller/Avrupa Serbest İttifakı, GUE/NGL gruplarından ise birer Başkan Yardımcısı görev yapmaktadır.

Son dönemde gruplarda yaşanan üye hareketleri çerçevesinde AP'deki mevcut dağılım aşağıda sunulmaktadır:

⁷ Hiçbir gruba bağlı olmayan Bağımsız/yeni seçilen 51 üyeden 36'sı ise Haziran 2015'te Fransa Ulusal Cephe lideri Marine Le Pen ve Hollanda PVV üyesi Marcel de Graaf'ın Eş-Başkanlığında Uluslar ve Özgürlükler Avrupası Grubu'nu (ENF) kurmuştur.

⁸ Eski AP Başkanları: Pat Cox (İrlanda, ALDE) 2002-2004; Josep Borrell (İspanya, S&D) 2004-2006; Hans-Gert Pöttering (Almanya, EPP) 2006-2009; Jerzy Buzek (Polonya, EPP) 2009-2011; Martin Schulz (Almanya, S&D) 2012-2017.

⁹ AP'de toplam 23 Komite bulunmaktadır. 6 Temmuz 2017 tarihinde Terörizm Özel Komitesi (TERR) oluşturulmuştur.

- Avrupa Halk Partisi (Hristiyan Demokratlar) : 217
EPP / Başkan: Manfred Weber (Almanya)
- Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı : 189
S&D / Başkan: Udo Bullmann (Almanya)
- Avrupalı Muhafazakârlar ve Reformcular : 74
ECR / Başkan: Syed Kamall (Birleşik Krallık-BK)
- Avrupalı Liberaller ve Demokratlar İttifakı : 68
ALDE/ Başkan: Guy Verhofstadt (Belçika)
- Avrupa Birleşik Solu/Kuzey Yeşilleri Solu : 52
GUE/NGL / Başkan: Gabriele Zimmer (Almanya)
- Yeşiller/Avrupa Serbest İttifakı : 51
GREENS/EFA / Başkanlar: Ska Keller (Almanya) & Philippe Lamberts (Belçika)
- Özgürlük ve Demokrasi Avrupası : 44
EFDD / Başkanlar: Nigel Farage (BK) & David Borelli (İtalya)
- Uluslar ve Özgürlükler Avrupası : 37
ENF/ Başkanlar: Nicolas Bay (Fransa) & Marcel de Graaf (Hollanda)

AP ÜYELERİNİN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMI¹⁰

											
		Toplam	EPP	S&D	ECR	ALDE	GUE/NGL	G/EFA	EFDD	ENF	Bağımsız
Almanya		96	34	27	6	4	8	13	1	1	2
Fransa		74	20	13	0	7	4	6	1	20	3
Birleşik Krallık		73	0	20	21	1	1	6	20	1	3
İtalya		73	15	30	2	0	3	0	17	5	1
İspanya		53	16	14	0	8	11	4	0	0	0
Polonya		51	23	5	19	0	0	0	1	2	1
Romanya		32	12	15	1	3	0	0	0	1	0
Hollanda		26	5	3	2	7	3	2	0	4	0
Belçika		21	4	4	4	6	0	2	0	1	0
Çek Cumhuriyeti		21	7	4	2	4	3	0	1	0	0
Macaristan		21	12	4	0	0	0	2	0	0	3
Portekiz		21	8	8	0	1	4	0	0	0	0
Yunanistan		21	5	4	1	0	6	0	0	0	5
İsveç		20	4	6	0	3	1	4	2	0	0
Avusturya		18	5	5	0	1	0	3	0	4	0
Bulgaristan		17	7	4	2	4	0	0	0	0	0
Danimarka		13	1	3	4	3	1	1	0	0	0
Finlandiya		13	3	2	2	4	1	1	0	0	0
Slovakya		13	6	4	3	0	0	0	0	0	0
Hırvatistan		11	5	2	1	2	0	1	0	0	0
İrlanda		11	4	1	1	1	4	0	0	0	0
Litvanya		11	3	2	1	3	0	1	1	0	0
Letonya		8	4	1	1	1	0	1	0	0	0
Slovenya		8	5	1	0	1	0	1	0	0	0
Estonya		6	1	1	0	3	0	1	0	0	0
GKRY		6	1	2	1	0	2	0	0	0	0
Lüksemburg		6	3	1	0	1	0	1	0	0	0
Malta		6	3	3	0	0	0	0	0	0	0
Toplam		750	216	189	74	68	52	50	44	39	18

¹⁰ Siyasi gruplarda en çok üyeye sahip ülkelerin gruptaki üye sayıları beyaz çerçeveye alınmıştır.

AB KURUMLARI VE AJANSLARININ ÜYE ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMI

ALMANYA

- **AB Merkez Bankası** (European Central Bank)
- **Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi Trans Uranyum Elementler Enstitüsü** (European Commission Joint Research Center -JRC- The Institute for Transuranium Elements - ITU)
- **Avrupa Havacılık Emniyeti Ajansı** (European Aviation Safety Agency - EASA)
- **Avrupa Sigorta ve Mesleki Emeklilik Otoritesi** (European Insurance and Occupational Pensions Authority - EIOPA)

AVUSTURYA

- **Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı** (European Union Agency for Fundamental Rights - FRA)
- **Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanında Büyük Ölçekli Bilişim Teknolojileri Sistemleri (BT) Operasyonel Yönetimi Avrupa Ajansı** (European Agency for the operational management of large-scale IT systems in the area of freedom, security and justice - eu-LISA)

BELÇİKA

- **Avrupa Konseyi** (European Council)
- **Avrupa Parlamentosu (AP)** ¹¹ (European Parliament)
- **AB Konseyi** (Council of the European Union)
- **Avrupa Komisyonu** (European Commission)
- **Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi** (European Economic and Social Committee)
- **AB Bölgeler Komitesi** (Committee of the Regions)
- **AB Dış İlişkiler Servisi** (European External Action Service - EEAS)
- **Avrupa Komisyonu Veri Koruma Görevlisi** (European Data Protection Supervisor)
- **AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi** (High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy)
- **Eğitim, Görsel İşitsel ve Kültür Yürütme Ajansı** (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency - EACEA)
- **Avrupa Savunma Ajansı** (European Defence Agency - EDA)
- **KOBİ'ler Yürütme Ajansı** (Executive Agency for Small and Medium Sized Enterprises - EACI)
- **Araştırma Yürütme Ajansı** (Research Executive Agency - REA)
- **Avrupa Araştırma Konseyi Yürütme Ajansı** (European Research Council Executive Agency - ERC)
- **İnovasyon ve Ulaştırma Ağları Yürütme Ajansı** (Innovation and Networks Executive Agency - INEA)
- **Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi Referans Malzemeler ve Ölçümler Enstitüsü** (European Commission Joint Research Center - JRC) The Institute for Reference Materials and Measurements - IRMM)
- **Avrupa Bankacılık Birliği Karar Alma Kurulu** (Single Resolution Board)

¹¹ AP yılda 11 defa, her ay (Ağustos hariç) 4 gün süreyle Strazburg'ta (Fransa) toplanmaktadır.

BİRLEŞİK KRALLIK¹²

- **Avrupa İlaç Ajansı** (European Medicines Agency - EMA)
- **Avrupa Bankacılık Otoritesi** (European Banking Authority - EBA)

ÇEK CUMHURİYETİ

- **Avrupa Küresel Uydu Sistemleri Denetim Otoritesi** (European GNSS Supervisory Authority - GSA)

DANİMARKA

- **Avrupa Çevre Ajansı** (European Environment Agency - EEA)

ESTONYA

- **Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanında Büyük Ölçekli Bilişim Teknolojileri Sistemleri (BT) Operasyonel Yönetimi Avrupa Ajansı** (European Agency for the operational management of large-scale IT systems in the area of freedom, security and justice - eu-LISA)

FİNLANDİYA

- **Avrupa Kimyasallar Ajansı** (European Chemicals Agency - ECHA)

FRANSA

- **Avrupa Parlamentosu¹³** (European Parliament)
- **AB Ombudsmanı** (European Ombudsman)
- **Topluluk Bitki Çeşitleri Ofisi** (Community Plant Variety Office - CPVO)
- **Avrupa Demiryolları Ajansı** (European Railway Agency - ERA)
- **Avrupa Birliği Güvenlik Araştırmaları Enstitüsü** (European Union Institute for Security Studies - ISS)
- **Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanında Büyük Ölçekli Bilişim Teknolojileri Sistemleri (BT) Operasyonel Yönetimi Avrupa Ajansı** (European Agency for the operational management of large-scale IT systems in the area of freedom, security and justice - eu-LISA)
- **Avrupa Menkul Kıymetler ve Sermaye Piyasaları Otoritesi** (European Securities and Markets Authority - ESMA)

HOLLANDA

- **Avrupa Birliği Adli İşbirliği Birimi** (The European Union's Judicial Cooperation Unit - EUROJUST)
- **Avrupa Polis Teşkilatı Ofisi** (European Police Office - EUROPOL)
- **Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi Çevre ve Sürdürülebilirlik Enstitüsü** (European Commission Joint Research Center – JRC- The Institute for Energy and Transport - IET)

¹² Birleşik Krallık'ta (BK) 23 Haziran 2016 tarihinde düzenlenen ve AB'den çekilme ("Brexit") kararıyla sonuçlanan referandumun ardından 20 Kasım 2017 tarihinde Genel İşler Konseyi marjında AB-27 arasında yapılan oylama neticesinde BK'nın AB'den çekileceği 29 Mart 2019 tarihinden sonra EMA'nın Amsterdam'a; EBA'nın ise Paris'e taşınması kararlaştırılmıştır.

¹³ AP'nin resmi merkezidir (*official seat*). Strazburg her ay (Ağustos hariç) 4 gün süreyle AP toplantılarına evsahipliği yapmaktadır.

İRLANDA

- **Avrupa Yaşam ve Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi Vakfı** (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions - EUROFOUND)
- **Avrupa Komisyonu Sağlık ve Tüketici Genel Müdürlüğü Gıda ve Veterinerlik Ofisi** (Food and Veterinary Office, European Commission Health and Consumers Directorate General)

İSPANYA

- **Avrupa Balıkçılık Kontrol Ajansı** (European Fisheries Control Agency - EFCA)
- **İç Pazar Uyumlaştırma Ofisi – Ticari Markalar ve Tasarım** (Office for Harmonisation in the Internal Market – Trade Marks and Designs - OHIM)
- **Avrupa İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı** (European Agency for Safety and Health at Work - OSHA)
- **Uluslararası Termonükleer Deney Reaktörü (ITER) ve Füzyon Enerjisi Geliştirme (Enerji için Füzyon) Avrupa Ortak Girişimi** (European Joint Undertaking for International Thermonuclear Experimental Reactor – ITER- and the Development of Fusion Energy -Fusion for Energy-)
- **Avrupa Birliği Uydu Merkezi** (European Union Satellite Centre - EUSC)
- **Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi İleri Teknolojik Çalışmalar Enstitüsü** (European Commission Joint Research Center -JRC- The Institute for Prospective Technological Studies - IPTS)

İSVEÇ

- **Avrupa Hastalıkların Önlenmesi ve Kontrolü Merkezi** (European Centre for Disease Prevention and Control - ECDC)

İTALYA

- **Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi** (European Food Safety Authority - EFSA)
- **Avrupa Eğitim Vakfı** (European Training Foundation - ETF)
- **Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi Ispra Bölge Yönetimi** (European Commission Joint Research Center - JRC- The Ispra Site Management - ISM)
- **Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi Vatandaşların Korunması ve Güvenliği Enstitüsü** (European Commission Joint Research Center -JRC- The Institute for the Protection and Security of the Citizen - IPSC)
- **Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi Çevre ve Sürdürülebilirlik Enstitüsü** (European Commission Joint Research Center -JRC- The Institute for Environment and Sustainability - IES)
- **Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi Sağlığın ve Tüketicinin Korunması Enstitüsü** (European Commission Joint Research Center -JRC- The Institute for Health and Consumer Protection - IHCP)

LETONYA

- **Avrupa Elektronik Haberleşme Düzenleyicileri Kurumu** (Body of European Regulators for Electronic Communications - BEREC)

LİTVANYA

- **Avrupa Cinsiyet Eşitliği Enstitüsü** (European Institute for Gender Equality)

LÜKSEMBURG

- **AB Adalet Divanı** (Court of Justice of the European Union)
- **AB Sayıştay** (Court of Auditors)
- **Avrupa Yatırım Bankası** (European Investment Bank)
- **Avrupa Yatırım Fonu** (European Investment Fund)
- **AB Yayın Ofisi** (European Union Publications Office)
- **EURATOM Tedarik Ajansı** (EURATOM Supply Agency - ESA)
- **Avrupa Birliği Kurumları Tercüme Merkezi** (Translation Centre for the Bodies of the European Union - CdT)
- **Tüketiciler, Sağlık, Tarım ve Besin Yürütme Ajansı** (Consumers, Health, Agriculture and Food Executive Agency - CHAFEA)

MACARİSTAN

- **Avrupa Yenilik ve Teknoloji Enstitüsü** (European Institute of Innovation and Technology - EIT)
- **Avrupa Polis Koleji** (European Police College - CEPOL)

MALTA

- **Avrupa İltica Destek Ofisi** (European Asylum Support Office - EASO)

POLONYA

- **Avrupa Sınır ve Sahil Güvenlik Ajansı** (European Border and Coast Guard Agency - FRONTEX)

PORTEKİZ

- **Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi** (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction - EMCDDA)
- **Avrupa Deniz Emniyeti Ajansı** (European Maritime Safety Agency - EMSA)

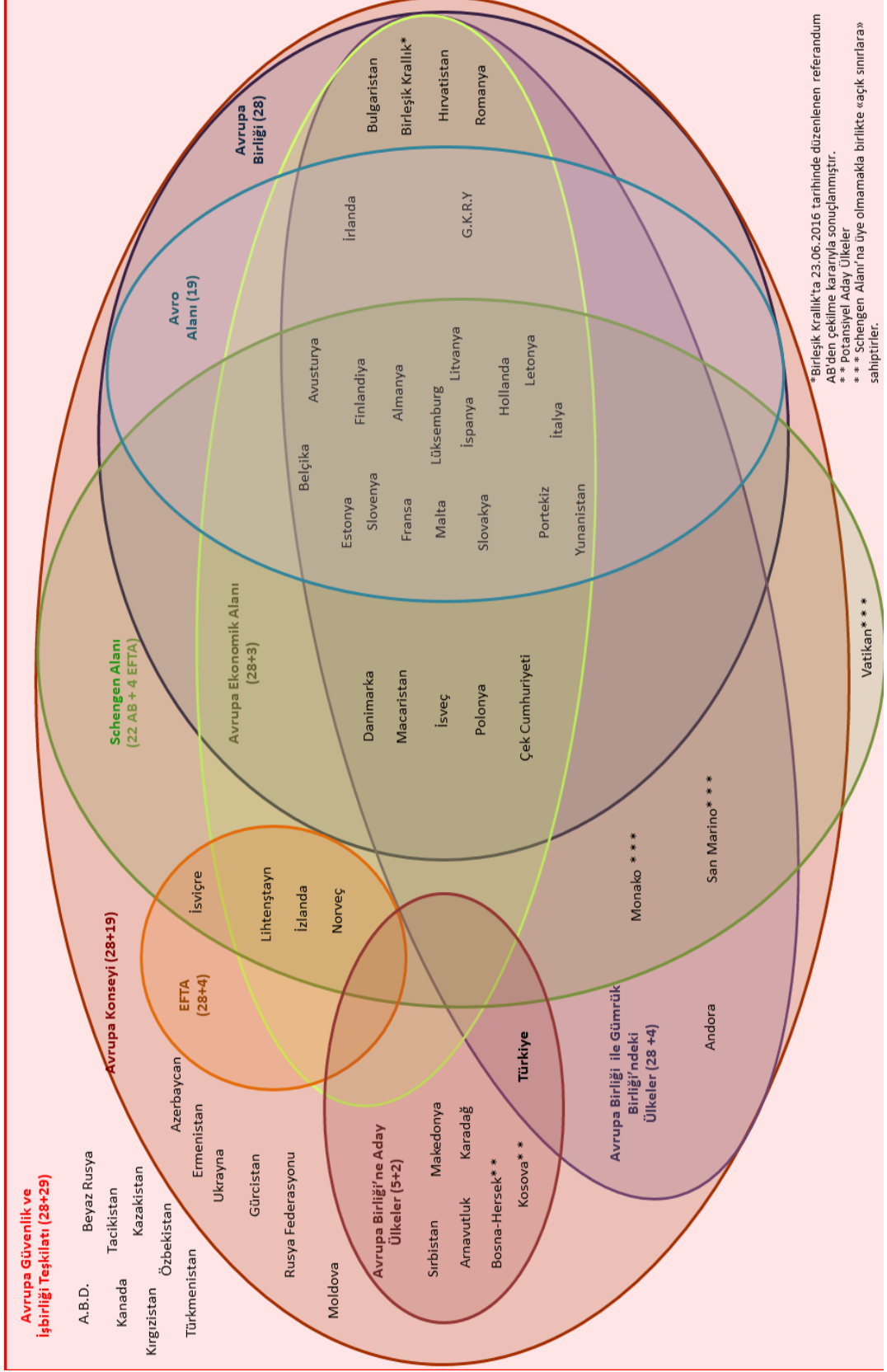
SLOVENYA

- **Enerji Regülatörleri İşbirliği Ajansı** (Agency for the Cooperation of Energy Regulators - ACER)

YUNANİSTAN

- **Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi** (European Centre for the Development of Vocational Training - Cedefop)
- **Avrupa Ağ ve Bilgi Güvenliği Ajansı** (European Network and Information Security Agency - ENISA)

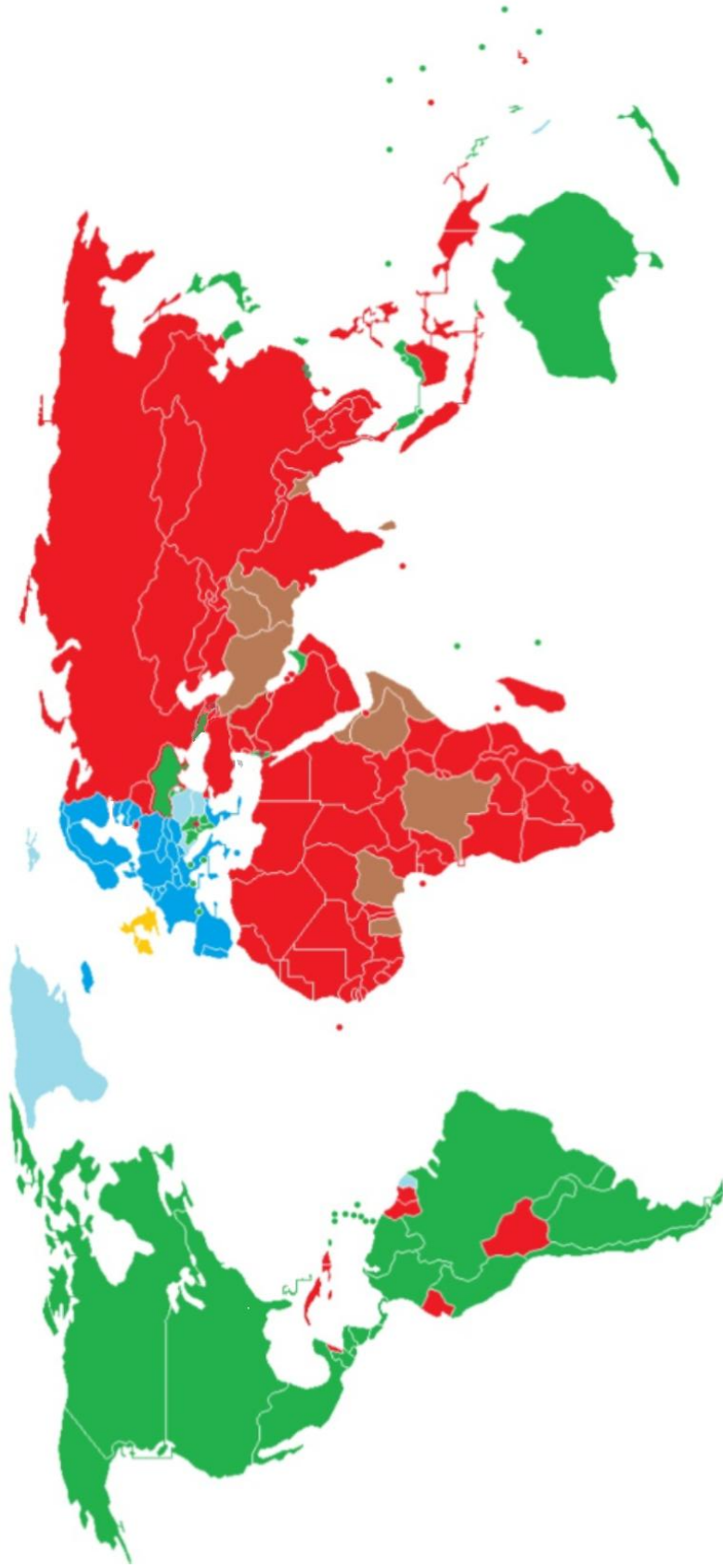
Avrupa Devletlerinin Üye Oldukları Bazı AB Grupları ve Uluslararası Örgütler

* Birleşik Krallık'ta 23.06.2016 tarihinde düzenlenen referandum AB'den çekilme kararıyla sonuçlanmıştır.
** Potansiyel Aday Ülkeler
*** Schengen Alanı'na üye olmamakla birlikte «açık sınırlara» sahiptirler.

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN MEVCUT VİZE UYGULAMALARI

- Schengen ülkeleri
- Schengen ülkeleri ve AB üyesi ülkelerin deniz aşırı bölgeler dahil diğer toprakları
- AB'den bağımsız vize rejimine sahip olan AB ülkeleri (Birleşik Krallık'ta 23.06.2016 tarihinde düzenlenen referandum AB'den ayrılma kararıyla sonuçlanmıştır.)
- Schengen ülkelerine 180 günlük dönemler için 90 günlük vizesiz giriş imkânı verilen ülkeler
- Schengen ülkelerine giriş için vize istenen ülkeler
- Schengen ülkelerinden transit geçiş için vize istenen ülkeler
- Vize uygulaması bilinmeyen ülkeler

SCHENGEN BÖLGESİ

Konsey kararlarında oy hakkı olan ve Schengen müktesebatını tamamen uygulayan AB üyeleri: **AUT, BEL, CZE, FIN, GER, GRE, ESP, FRA, HUN, ITA, LAT, LTU, LUX, MLT, NED, POL, POR, SLO, SVK, SWE**

Konsey kararlarında oy hakkı olmayan, ancak 2009 öncesi kabul edilen Schengen müktesebatını sadece uluslararası hukuk yükümlülüğü çerçevesinde uygulayan ülke: **Danimarka**

AB üyesi olmayıp Schengen bölgesine dahil olan ülkeler: **İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn ve Norveç**

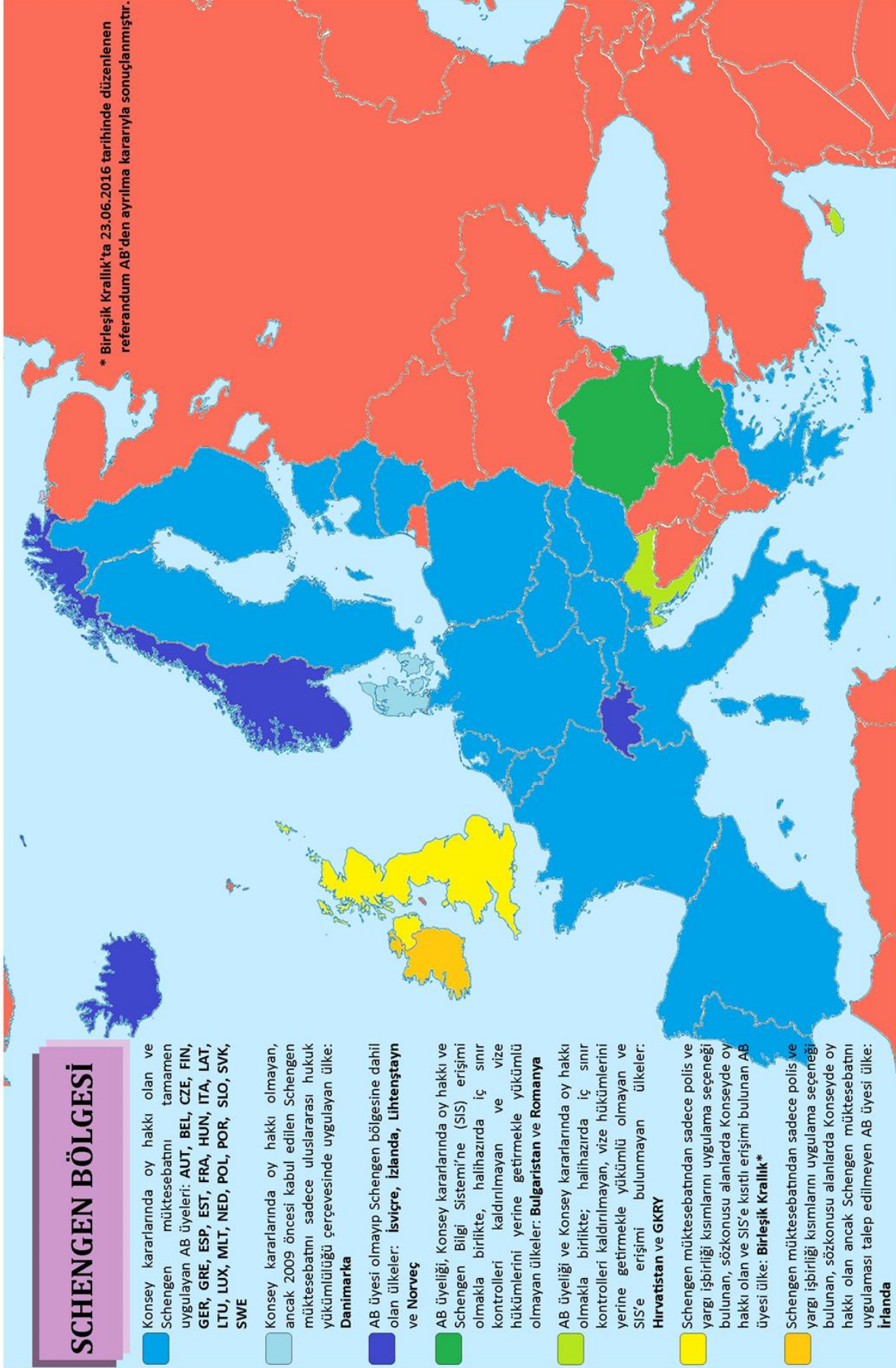
AB üyeliği, Konsey kararlarında oy hakkı ve Schengen Bilgi Sistemi'ne (SIS) erişimi olmakla birlikte, halihazırda iç sınır kontrolleri kaldırılmayan ve vize hükümlerini yerine getirmekle yükümlü olmayan ülkeler: **Bulgaristan ve Romanya**

AB üyeliği ve Konsey kararlarında oy hakkı olmakla birlikte; halihazırda iç sınır kontrolleri kaldırılmayan, vize hükümlerini yerine getirmekle yükümlü olmayan ve SIS'e erişimi bulunmayan ülkeler: **Hırvatistan ve GKRY**

Schengen müktesebatından sadece polis ve yargı işbirliği kısımlarını uygulama seçeneği bulunan, sözkonusu alanlarda Konseyde oy hakkı olan ve SIS'e kısıtlı erişimi bulunan AB üyesi ülke: **Birleşik Krallık***

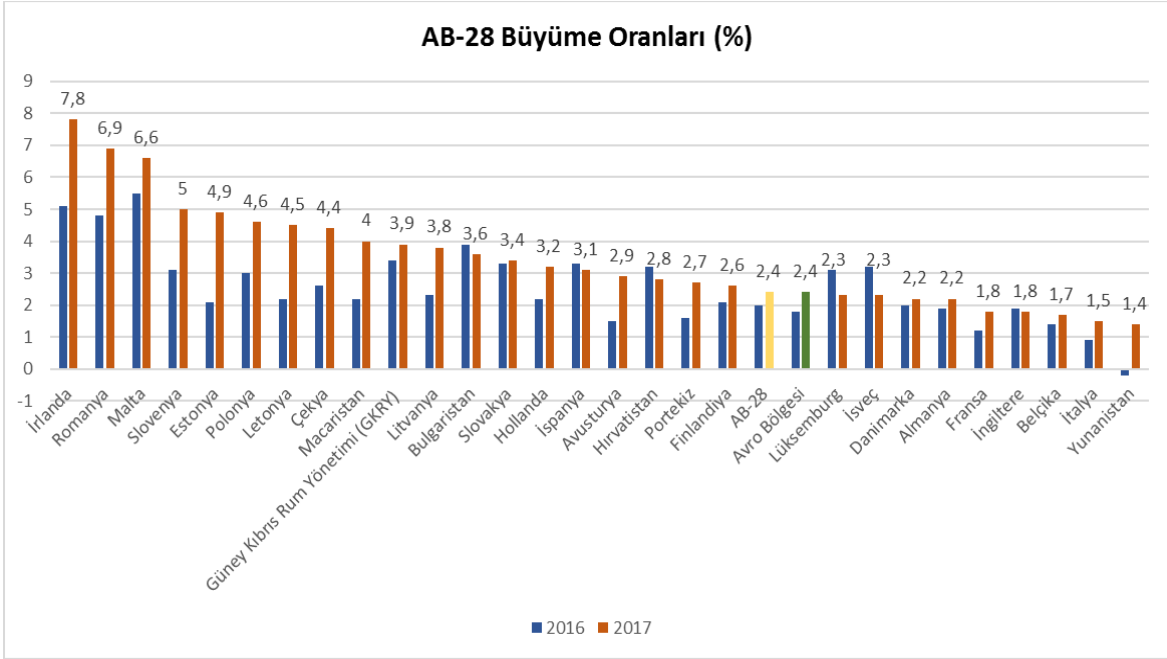
Schengen müktesebatından sadece polis ve yargı işbirliği kısımlarını uygulama seçeneği bulunan, sözkonusu alanlarda Konseyde oy hakkı olan ancak Schengen müktesebatını uygulaması talep edilmeyen AB üyesi ülke: **İrlanda**

* Birleşik Krallık'ta 23.06.2016 tarihinde düzenlenen referandum AB'den ayrılma kararıyla sonuçlanmıştır.

AB EKONOMİSİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ

2017 yılı, AB ekonomisi açısından ekonomik büyüme ve istihdam alanında sağlanan iyileşmeler dikkate alındığında parlak bir yıl olmuştur. Birlik ekonomisi, %2,4'lük büyüme ile son 10 yılın en hızlı büyümesini gerçekleştirmiş, istihdam, 1999 yılındaki Ekonomik ve Parasal Birliğe geçişten bu yana en yüksek seviyesine ulaşılmıştır. İrlanda %7,8'lik büyüme ile en hızlı büyüyen ülke olurken, finansal krizden en fazla etkilenen ülkeler arasında yer alan Yunanistan ve İtalya %1,4 ve %1,5'lik büyüme oranları ile en yavaş büyüyen ülkeler olmuştur.

Ekonomik büyümenin motoru, istihdamdaki artışa bağlı olarak güçlenen iç talep olmuştur. Bununla birlikte, yukarıdaki grafikten de görüleceği üzere, özellikle 2017 yılının ikinci çeyreğinden sonra istihdam artış hızında bir yavaşlama söz konusudur. İstihdam artış hızındaki yavaşlama başta olmak üzere, diğer parametreler de dikkate alındığında, önümüzdeki iki yıl içerisinde büyüme hızının yavaşlaması öngörülmektedir. Nitekim, Avrupa Komisyonu, 2018 ve 2019 yılları için büyüme oranı tahminlerini %2,3 ve %2 olarak açıklamıştır.

2017 yıl sonu itibariyle, AB ve Avro Bölgesinde işsizlik rakamları sırasıyla %7,3 ve %8,7 olarak gerçekleşmiştir. Başka bir ifadeyle, 14,3 milyonu Avro bölgesinde olmak üzere AB'de toplam 17,9 milyon işsiz insan bulunmaktadır. Genç işsizlik oranları ise toplam işsizlik oranlarının iki katından fazladır ve 2,6 milyonu Avro Bölgesinde olmak üzere AB'de toplam 3,6 milyon 25 yaşın altında genç işsiz bulunmaktadır.

Genç işsizlik oranlarının ülke bazında dağılımına bakıldığı zaman, Yunanistan, İspanya ve İtalya'daki genç işsiz oranlarının %33-%43 seviyeleri ile ortalamadan oldukça üzerinde olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, taslak 2021-2027 Çok Yıllı Mali Çerçeve'de (MFF) gençlere ayrılan ödeneğin iki katına artırılması öngörülmektedir.

AB-28 İşsiz Sayısındaki Değişim (Bin)

Toplam İşsizlik Oranları (%)						Genç İşsizlik Oranları (%)					
	2007	2009	2014	2016	2017		2007	2009	2014	2016	2017
AB-28	6,9	9,5	9,8	8,2	7,3	AB-28	15,2	21,1	21,4	18	16,2
AB-27	7,2	9,7	10,5	8,7	7,7	AB-27	15,5	21,5	22,7	19,4	17,1
AB-19	7,3	10,1	11,3	9,6	8,7	AB-19	15,2	21,5	23,2	20,3	17,9
Yunanistan	8	10,6	25,9	23,4	20,8	Yunanistan	21,7	28,1	51,3	45,7	43,1
İspanya	8,8	18,9	23,6	18,5	16,5	İspanya	18,6	38,8	51,8	42,7	37
İtalya	6,6	8,3	12,3	11,7	11	İtalya	21,1	26,5	41,9	38	33,8
GKRY	3,8	6,5	16,6	12,8	10,4	Hırvatistan	25,1	26,5	43,7	30,5	25,1
Hırvatistan	9,3	10,1	16,8	12,5	9,9	GKRY	10,1	16,6	34,4	28,1	23,1
Fransa	7,4	9,5	10,4	9,9	9,1	Portekiz	21,2	26,8	33,2	27	22,8
Finlandiya	6,5	8,6	9	8,7	8,4	Fransa	18,3	24,2	24,8	23,9	21,4
Letonya	5,6	20,5	10	9,4	8,2	Romanya	17,7	19,2	22,8	19,2	19,7
Portekiz	8,7	11,3	13,6	10,1	7,9	Finlandiya	16	21,7	21,3	20,2	19
Slovakya	10,5	14,4	12,3	8,9	7,6	Slovakya	20,1	31,9	26,7	20,5	18,7
Litvanya	4,1	16,6	10,2	7,7	6,8	Letonya	8,1	39,2	18,1	16,6	17,6
İsveç	6	9	7,5	6,9	6,5	İsveç	19,5	25,8	22,5	18,4	17
İrlanda	5,3	13,9	10,8	7,4	6,3	Belçika	17,3	23,1	21,9	19,3	16,4
Belçika	7,1	8,3	8,5	7,3	6,2	Polonya	18,7	22,6	21,7	15,6	14,2
Bulgaristan	6,1	8,4	10,3	6,7	5,7	Lüksemburg	15,4	15,9	21,5	18,3	14,1
Estonya	4,1	16,9	6,4	6,3	5,6	İrlanda	9,5	27,7	21,1	16	13,1
Slovenya	4,7	6,4	9,4	8	5,6	Litvanya	8,6	33,7	18,7	14,8	13,1
Lüksemburg	4,2	4,8	6,2	6,2	5,4	İngiltere	13,7	19,5	16,3	12,4	12
Avusturya	4,3	5,4	5,6	5,7	5,4	Slovenya	11,4	13,9	18,4	14,3	11,2
Danimarka	3,3	6,9	6,2	6,1	5,3	Bulgaristan	13,7	17,6	22,5	16,1	11
Romanya	5,9	7,1	6,4	5,4	4,6	Macaristan	19,6	28,1	19	11,6	10,5
Hollanda	3,9	5	7,2	5,4	4,4	Malta	11,7	15,9	9,5	12,5	10,3
Polonya	8,3	9	8,2	5,4	4,3	Danimarka	6,8	13,5	11,4	12,8	9,9
İngiltere	5	7,7	5,6	4,6	4,2	Avusturya	8,3	10,9	10,1	10,6	9,8
Macaristan	8	10,8	7,4	4,3	3,8	Estonya	8,4	30,8	14,2	13,4	7,9
Malta	5,8	7,3	5,6	4,2	3,8	Hollanda	8,9	11,2	11,9	10,3	7,9
Almanya	8,1	7,5	4,9	3,9	3,5	Almanya	11,3	11,2	7,4	6,8	6,3
Çekya	4,8	7,4	5,8	3,5	2,4	Çekya	9,4	20	14,4	10,1	5,7

AB ekonomisi son yıllarda toparlanmakla birlikte, yüksek kamu borç stoku olan ülkelerin varlığı genel olarak ekonominin kırılma eğilimini artırmaktadır. Finansal kriz sonrasında artış gösteren borç stoku seviyelerinin, ekonomik büyümenin olduğu bu gibi zamanlarda azaltılması büyük önem taşımaktadır. Zira, ekonomik döngü içerisinde yaşanacak bir yavaşlama veya AB içerisinde yaşanacak bir parasal sıkılaştırma politikası sonrasında özellikle bazı ülkelerin çok ciddi sorunlar yaşamasından, münferit olarak yaşanması muhtemel ekonomik sıkıntıların olumlu genel olumlu ekonomik algıyı bozmasından ve sorunların Birliğin geneline yayılmasından endişe duyulmaktadır.

Kamu Borcu/GSMH (%)					
	2007	2009	2014	2016	2017
AB-28	58	73	87	83	82
AB-27	58	74	87	83	82
AVRO-19	65	79	92	89	87
Yunanistan	103	127	179	181	179
İtalya	100	113	132	132	132
Portekiz	68	84	131	130	126
Belçika	87	100	107	106	103
İspanya	36	53	100	99	98
GKRY	54	54	108	107	98
Fransa	65	83	95	97	97
İngiltere	42	64	87	88	88
Avusturya	65	80	84	84	78
Hırvatistan	37	48	84	81	78
Macaristan	66	78	77	76	74
Slovenya	23	35	80	79	74
İrlanda	24	62	105	73	68
Almanya	64	73	75	68	64
Finlandiya	34	42	60	63	61
Hollanda	43	57	68	62	57
Slovakya	30	36	54	52	51
Malta	62	68	64	56	51
Polonya	44	49	50	54	51
İsveç	39	41	46	42	41
Letonya	8	36	41	41	40
Litvanya	16	28	41	40	40
Danimarka	27	40	44	38	36
Romanya	12	22	39	37	35
Çekya	28	34	42	37	35
Bulgaristan	16	14	27	29	25
Lüksemburg	8	16	23	21	23
Estonya	4	7	11	9	9

Ülkelerin borç seviyelerine bakıldığı zaman, 2008 finansal kriz öncesi seviyelerin uzağında olmakla birlikte 2017 yılı içerisinde AB genelinde borç stokunda bir önceki yıla göre genel olarak iyileşme gözlemlenmektedir. Avusturya, Hollanda, Malta, Slovenya ve İrlanda kamu borç seviyelerini yüksek büyüme hızlarına da bağlı olarak %5 azaltabilmeyi başarmışlardır. Estonya ve Lüksemburg borçluluk oranı en düşük ülkeler olarak göze çarpmaktadır.

Bununla birlikte, Birliğin üçüncü büyük ekonomisi olan İtalya'nın, Avrupa Merkez Bankası (AMB) tarafından uygulanmaya başlanan tahvil alım programından en fazla yararlanan ülkelerin başında yer almasına ve faiz seviyelerinin tarihi düşük seviyelerde seyretmesine rağmen kamu borç stoku seviyesinde son beş yılda bir azalma görülmemektedir. Bu

durum, faiz oranlarının yükseldiği ve AMB'nin tahvil alım programını bitirdiği bir ortamda ciddi sıkıntıların yaşanmasına neden olabilecektir.

Ülkelerin bütçe açığı seviyelerine bakıldığı zaman, 2017 yılında bütçe açığının AB'de %1,6'dan %1 oranına, Avro Bölgesinde ise %1,5'ten %0,9 oranına düştüğü görölmektedir. 11 ülkenin bütçe fazlası verdiği 2017 yılında İspanya ve Portekiz %3,1 ve %3'lük bütçe açığı oranları ile en fazla bütçe açığı veren ülkeler olarak ön plana çıkmıştır.

AB'de parasal destek olmadan sürdürülebilir ekonomik büyümenin sağlanması açısından bankacılık sektörünün mali yapısının güçlü olması ve özel sektörün finansman ihtiyacını karşılayabiliyor olması büyük önem taşımaktadır. Özellikle 2008 finansal krizi öncesinde %2'lerde olan batık kredilerin (NPL) oranının hala kriz öncesi seviyelerin oldukça üzerinde olduğu ve batık kredi oranlarındaki azalmanın oldukça yavaş gerçekteştiği görölmektedir. 2017 yılında Avrupa Komisyonu tarafından batık kredilerin azaltılmasına yönelik eylem planı açıklanmış olup bu kapsamda batık kredilerin azaltılma sürecine hız kazandırılması amaçlanmaktadır.

AB ekonomisi açısından önemli risklerin başında özellikle ABD tarafından uygulamaya konulan gümrük vergilerinin ve korumacı yaklaşımların yaygınlaşması ve kalıcı hale gelmesi olasılığıdır. Bu durum, AB ekonomisinin yanı sıra küresel ekonomi açısından da önemli bir risk oluşturmaktadır.

AB TİCARET POLİTİKASI'NDA KAYDEDİLEN GELİŞMELER

AB'nin "Herkes için Ticaret" stratejisi kapsamında 2017 ve 2018 yılının ilk yarısında kaydedilen önemli gelişmeler şunlardır:

- AB-Kanada Kapsamlı Ekonomik ve Ticaret Anlaşması (CETA) 21 Eylül 2017 tarihi itibarıyla geçici olarak yürürlüğe girmiştir.
- AB-Japonya Ekonomik İşbirliği Anlaşması (EPA) müzakerelerinin tamamlandığı 8 Aralık 2017 tarihinde ilan edilmiştir¹⁴.
- AB-Yeni Zelanda ve AB-Avustralya STA müzakerelerinin başlatılabilmesi için Komisyon 13 Eylül 2017 tarihinde Konsey'den yetki talebinde bulunmuştur.
- 2016 yılında tekrar başlatılan AB-MERCOSUR müzakereleri kapsamında 2017 yılında 5 tur görüşme gerçekleştirilmiş olup, yılsonuna kadar Anlaşma üzerinde siyasi mutabakat sağlanması hedeflenmektedir.
- AB-Şili Ortaklık Anlaşması'nın güncellenmesine dair müzakereler 16 Kasım 2017 tarihi itibarıyla başlatılmıştır.
- AB-Meksika Küresel Anlaşması'nın güncellenmesine dair 15 Mayıs 2016 tarihinde başlatılan müzakerelerin 6'ncı turu 25 Kasım-1 Aralık 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.
- 11 Kasım 2016 tarihli AB Dışişleri Konseyi'nde Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) müzakerelerine ara verilmesi kararlaştırılmış olup, o tarihten bu yana herhangi bir gelişme kaydedilmemiştir.

AB'nin Serbest Ticaret Anlaşmaları'nın Uygulanmasına Dair Rapor

2015 yılı Ekim ayında yayımlanan "Herkes için Ticaret" isimli strateji belgesi uyarınca Komisyon STA'ların etkin uygulanması ve yürütülmesi konusunda yıllık raporlar hazırlamak üzere görevlendirilmiş olup, bu çerçevede hazırlanan ve 1 Ocak - 31 Aralık 2016 dönemini kapsayan ilk rapor 9 Kasım 2017 tarihinde yayımlanmıştır.

Raporun temel hedefi şeffaflık sağlamak olup, bu kapsamda ilerleme kaydedilen konuların yanısıra sorunlara ve eksik kalan hususlara da Rapor'da yer verilmesi öngörülmüş ve bunu yaparken AB kurumları, sivil toplum kuruluşları ile AB ticaret politikasından etkilenen tüm ilgili diğer kesimlerin görüşü alınmıştır.

¹⁴ İç onay süreçlerinin tamamlanması sonrasında EPA'nın 2019 yılı bitiminden önce yürürlüğe girmesi hedeflenmektedir.

Rapor'da AB'nin STA'ları dört grupta ele alınmıştır:

Yeni Nesil Serbest Ticaret Anlaşmaları (Güney Kore, Kolombiya, Peru ve Orta Amerika): 2006 yılından sonra bazı üçüncü ülkelerle müzakere edilen kapsamlı anlaşmalardır.

Derin ve Kapsamlı Serbest Ticaret Alanları (Ukrayna, Moldova, Gürcistan): Ortaklık Anlaşmaları çerçevesinde, siyasi birliğin derinleştirilmesi ve kademeli olarak ekonomik bütünleşme sağlayan modeldir. Derin ve Kapsamlı Serbest Ticaret Alanları Ortaklık Anlaşmalarının ekonomik ayağı olup, ileri ekonomik ve ticari ilişkilerin gelişmesi için koşulları oluştururlar. Bu tür anlaşmaların iki temel unsuru, kademeli ve karşılıklı pazar açılımı ile ticari konularla ilgili geniş ölçekli mevzuat uyumudur.

Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları (Afrika, Karayip ve Pasifik Ülkeleri): Bölgesel ekonomik bütünleşmeyi hedefleyen ticaret ve kalkınma anlaşmalarıdır.

Birinci Nesil Serbest Ticaret Anlaşmaları (Türkiye ile Gümrük Birliği, İzlanda, Norveç ve İsviçre ile 1970'lerden itibaren imzalanan STA'lar, Faroe Adaları, Meksika, Şili ve Güney Afrika ile STA'lar, Akdeniz Ülkeleri ile STA'lar): 2006 yılı öncesinde yapılan anlaşmalar olup, genelde mal ticaretini kapsamaktadır. Tarım ürünleri dahi genelde sonradan eklenmiştir. Bu anlaşmaların çoğunun kapsamlı anlaşmalar olarak güncellenmesi gündemde bulunmaktadır.

Rapor kapsamında:

Mal ticaretinde AB lehine genel bir artış olduğu, AB ihracatının düştüğü durumların STA'nın işlevselliğinden bağımsız olarak anlaşmaya taraf diğer ülkedeki ekonomik gelişmelerden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

AB'nin en büyük ihracat artışının Meksika, Şili ve Güney Kore ile gözlemlendiği, STA'lardan en çok fayda sağlayan sektörlerin başında tarım ve motorlu araçların yer aldığı, bu kapsamda motorlu araçlarda Güney Kore'ye %244, tarım ürünlerinde Kolombiya ve Peru'ya sırasıyla %92 ve %73 ihracat artışı gözlemlendiği belirtilmiştir.

Tüm STA'larda tarife kotalarının kullanım oranının düşük kaldığı ve bu itibarla daha fazla karşılıklı ticaret için potansiyel bulunduğu vurgulanmaktadır.

AB iş çevrelerinin STA'ları yeterince kullanmadığı belirtilerek, bunun gerekçesi olarak STA'lar konusundaki farkındalık eksikliği, ürünlere dair kuralların anlaşılmasının güçlüğü ve tercihli muameleden faydalanmak için edinilecek belgelere dair karışık prosedürler sayılmıştır.

Komisyon'un farkındalık yaratmak adına çalışmalarını sürdürdüğü, bu konuda belge paylaşımını ve buna imkan sağlayan sistemleri yaygınlaştırmayı hedeflediği, azami faydanın iş çevresi ve üye ülkelerle yakın işbirliği sayesinde sağlanacağı belirtilmekte, bazı ülkelerle olan ikili anlaşmalardan kaynaklanan faydanın ölçümü için veri eksikliğinin giderilmesinin öncelikler arasında yer alması gerektiğinin altı çizilmiştir.

AB İLE YÜRÜRLÜKTE OLAN STA'LAR VE GÜMRÜK BİRLİĞİ ANLAŞMALARI (TEMMUZ 2018)

Ülke/Ülke Grubu	Anlaşma	Yürürlüğe Giriş Tarihi
İSVİÇRE	Anlaşma	01.01.1973
ANDORRA	Gümrük Birliği	01.01.1991
İZLANDA	Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşması	1994
NORVEÇ	Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşması	1994
TÜRKİYE	Gümrük Birliği	31.12.1995
FAROE ADALARI	Anlaşma	01.01.1997
FİLİSTİN	Geçici Ortaklık Anlaşması	01.07.1997
TUNUS *	Ortaklık Anlaşması	01.03.1998
FAS *	Ortaklık Anlaşması	01.03.2000
İSRAİL	Ortaklık Anlaşması	01.06.2000
MEKSİKA *	Global Anlaşma	01.10.2000
SAN MARİNO	Gümrük Birliği	01.04.2002
ÜRDÜN	Ortaklık Anlaşması	01.05.2002
MAKEDONYA	İstikrar ve Ortaklık Anlaşması	01.04.2004
MISIR	Ortaklık Anlaşması	01.06.2004
ŞİLİ *	Ortaklık Anlaşması ve Ek Protokol	01.03.2005
CEZAYİR	Ortaklık Anlaşması	01.09.2005
LÜBNAN	Ortaklık Anlaşması	01.04.2006
ARNAVUTLUK	İstikrar ve Ortaklık Anlaşması	2009
KARADAĞ	İstikrar ve Ortaklık Anlaşması	01.05.2010
SİRBİSTAN	İstikrar ve Ortaklık Anlaşması	01.09.2013
BOSNA HERSEK	İstikrar ve Ortaklık Anlaşması	01.06.2015
KOSOVA	İstikrar ve Ortaklık Anlaşması	01.04.2016
GÜRCİSTAN	Ortaklık Anlaşması	01.07.2016
GÜNEY KORE	Serbest Ticaret Anlaşması	01.07.2016
MOLDOVA	Ortaklık Anlaşması	01.07.2016
GÜNEY AFRIKA KALKINMA TOPLULUĞU ¹⁵	Ekonomik Ortaklık Anlaşması	05.02.2018

Kaynak: Avrupa Komisyonu Ticaret Genel Müdürlüğü, 2018

* Kapsamı genişletilme sürecinde olan Anlaşmalar

¹⁵ Güney Afrika Kalkınma Topluluğu (Angola, Botswana, Lesotho, Mozambik, Namibiya, Güney Afrika, Swaziland).

AB İLE GEÇİCİ OLARAK YÜRÜRLÜĞE GİREN ANLAŞMALAR (TEMMUZ 2018)

Ülke/Ülke Grubu	Anlaşma	Geçici Yürürlüğe Giriş Tarihi
CARIFORUM ¹⁶	Ekonomik Ortaklık Anlaşması	2008
DOĞU VE GÜNEY AFRİKA ¹⁷	Ekonomik Ortaklık Anlaşması	2012
KOLOMBİYA	Ticaret Anlaşması	2013
PERU	Ticaret Anlaşması	2013
EKVATOR	Ticaret Anlaşması	2013
ORTA AMERİKA TOPLULUĞU ¹⁸	Ortaklık Anlaşması	2013
KAMERUN	Geçici Ekonomik Ortaklık Anlaşması	2014
UKRAYNA	Derin ve Kapsamlı Serbest Ticaret Anlaşması	01.01.2016
BATI AFRİKA ¹⁹	Ekonomik Ortaklık Anlaşması	03.09.2016
KANADA	Kapsamlı Ekonomik ve Ticaret Anlaşması	21.09.2017

AB İLE MÜZAKERE AŞAMASINDA OLAN STA'LAR (TEMMUZ 2018)

Ülke/Ülke Grubu	Anlaşma	Müzakerelere Başlama Tarihi
KÖRFEZ İŞBİRLİĞİ KONSEYİ ²⁰	Serbest Ticaret Anlaşması	1990
HİNDİSTAN	Serbest Ticaret Anlaşması	2007
MERCOSUR ²¹	Mercosur Ortaklık Anlaşması	2010
VİETNAM	Serbest Ticaret Anlaşması	2012
JAPONYA	Ekonomik Ortaklık Anlaşması	01.03.2013
TAYLAND	Serbest Ticaret Anlaşması	01.03.2013
ABD	Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı	01.07.2013
FİLİPİNLER	Serbest Ticaret Anlaşması	01.12.2015
ENDONEZYA	Serbest Ticaret Anlaşması	01.09.2016

Kaynak: Avrupa Komisyonu Ticaret Genel Müdürlüğü, 2018

¹⁶ CARIFORUM (Belize, St. Kitts ve Nevis, Bahamalar, Dominik Cumhuriyeti, Antigua, Barbuda, Dominik, Jamaika, St. Lucia, St. Vincent ve Grenadines, Barbados, Trinidad ve Tobago, Grenada, Guyana, Surinam ve Haiti).

¹⁷ Doğu ve Güney Afrika (Komorlar, Cibuti, Eritre, Etiyopya, Malavi, Madagaskar, Morityus, Seyşeller, Somali, Sudan, Zambiya, Zimbabve). Morityus, Seyşeller, Madagaskar ve Zimbabve ile geçici EOA 2012 yılından bu yana yürürlüktedir. Kapsamlı bölgesel EOA müzakereleri devam etmektedir.

¹⁸ Orta Amerika Topluluğu (Kosta Rika, Panama, El Salvador, Honduras, Guatemala ve Nikaragua).

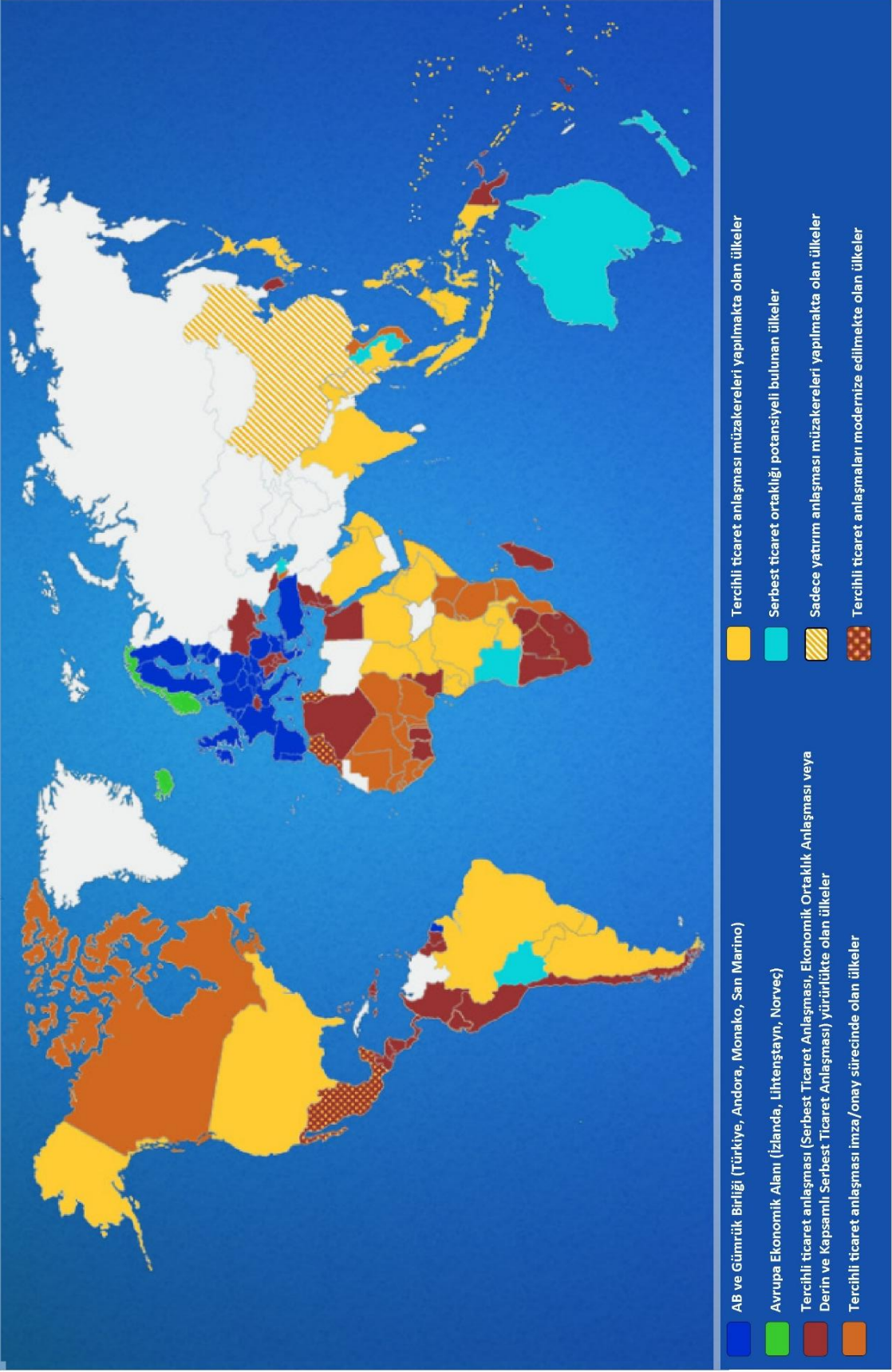
¹⁹ Batı Afrika (Benin, Burkina Faso, Cape Verde, Gambiya, Gana, Gine, Gine-Bissau, Fildişi Sahilleri, Liberya, Mali, Moritanya, Nijer, Nijerya, Senegal, Sierre Leone, Togo). Fildişi Sahilleri ve Gana ile geçici EOA 2016 yılından bu yana yürürlüktedir.

²⁰ Körfez İşbirliği Konseyi (B.A.E., S. Arabistan, Umman, Katar, Bahreyn, Kuveyt). Müzakereler 2008 yılında askıya alınmıştır.

²¹ MERCOSUR (Arjantin, Brezilya, Uruguay, Paraguay) (Venezuela gözlemci)

AB'NİN İKİLİ TİCARİ İLİŞKİLERİNDEKİ MEVCUT DURUM

Aralık 2017, Kaynak: Avrupa Ticaret Genel Müdürlüğü

2014-2020 ÇOK YILLI MALİ ÇERÇEVE KAPSAMINDA FİNANSE EDİLECEK AB PROGRAMLARI VE FONLARI

Avrupa Birliği, Lizbon Antlaşması kapsamında yeniden şekillendirdiği çok yıllık mali çerçeve yapısına göre 2014-2020 döneminde program ve fon yapısını büyük ölçüde değiştirmiştir.

Avrupa Parlamentosu tarafından 19 Kasım 2013 tarihinde onaylanan 2014-2020 Çok Yıllı Mali Çerçeve kapsamındaki bütçe başlıkları aşağıda sunulmuştur.

- 1) Sürdürülebilir Büyüme
 - a. Rekabet Edebilirlik
 - b. Bölgelerarası Uyum
- 2) Tabii Kaynakların Korunması ve Yönetimi
- 3) Adalet, Özgürlük, Güvenlik ve Vatandaşlık
- 4) Küresel Güç Olarak Avrupa

Yukarıda belirtilen başlıklar altında ülkemizin de katılımına açık olan ve/veya uygulama aşamasında ülkemizi doğrudan ilgilendirdiği düşünülen Program ve Fonlar, 2011 cari fiyatlarıyla ayrıntılı olarak aşağıda sunulmaktadır.

1.a) SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME - REKABET EDEBİLİRLİK

➤ **Galileo ve EGNOS Programları** (Avrupa Uydu Navigasyon Sistemleri Programları)
Hedefi: AB'nin askeri uydu teknolojileri konusunda dışa bağımlılığını azaltmanın yanısıra, sivil kullanım amaçlı yüksek hassasiyetli, garantili küresel konumlama hizmeti sağlamak amacıyla son teknoloji küresel uydu seyrüsefer sistemleri kurmak.

Öngörülen Bütçesi: 7.1 Milyar Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, yerel ve bölgesel idareler ile araştırma merkezleri

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, Avrupa Uzay Ajansı'na üye ülkeler ve AB Zirvesi tarafından onaylanacak üçüncü ülkeler (bu alanda ileri seviyede olan ülkelerin katılımı için getirilmiş bir istisnadır)

➤ **Copernicus** (Avrupa Arazi İzleme Programı)

Hedefi: Acil durum müdahale, güvenlik, çevre ve iklim değişikliği alanlarındaki uygulama ve kararları tamamlayıcı olacak şekilde arazi, okyanus ve atmosfer izleme faaliyetlerini desteklemek.

Öngörülen Bütçesi: 4,3 Milyar Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, yerel ve bölgesel idareler ve araştırma merkezleri

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) ülkeleri, aday ülkeler, potansiyel aday ülkeler, İsviçre, üçüncü ülkeler (bu alanda ileri seviyede olan ülkelerin katılımı için getirilmiş bir istisnadır), uluslararası kuruluşlar

➤ **Horizon 2020** (Araştırma ve Yenilik Çerçeve Programı)

Hedefi:

- Bilimde Mükemmellik: Avrupa Araştırma Alanı, Marie Skłodowska-Curie

- Sanayide Liderlik: KOBİ'lere hibeler ve Avrupa Yatırım Bankası/Avrupa Yatırım Fonu kredileri

- Toplumsal Zorluklar: Sosyal konularda araştırma ve inovasyon desteği (Sağlık, nüfus hareketliliği ve refah; Gıda güvenliği, sürdürülebilir tarım ve ormancılık, deniz, denizcilik ve iç su araştırmaları ve biyoekonomi; Güvenli, temiz ve verimli enerji; Akıllı, yeşil ve entegre taşımacılık; İklim değişikliği, çevre, kaynak verimliliği ve ham maddeler; Dâhil edici, yenilikçi ve yansıtıcı toplumlar; Güvenli ve yenilikçi toplumlar)

Bunlara ilave olarak Avrupa Yenilik ve Teknoloji Enstitüsü (EIT); Euratom Antlaşması kapsamındaki araştırma faaliyetleri; Avrupa Araştırma Merkezi (JRC) tarafından yapılan nükleer araştırmalara destek verilmesi.

Öngörülen Bütçesi: 79,4 Milyar Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, yerel ve bölgesel idareler ve araştırma merkezleri, Üniversiteler, KOBİ'ler.

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, aday ülkeler, potansiyel aday ülkeler, üçüncü ülkeler (bu alanda ileri seviyede olan ülkelerin katılımı için getirilmiş bir istisnadır)

Türkiye'nin *Ufuk 2020 Programı'na Katılım Anlaşması* 4 Haziran 2014 tarihinde imzalanmıştır.

➤ **COSME** (İşletmelerin ve KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği)

Hedefi: İşletmelerin ve KOBİ'lerin rekabet edebilirliğinin artırılması amacıyla kendi işini kurmak isteyen vatandaşlara yol göstermeyi, AB iç ve dış piyasasına erişim zorluğu çeken iş çevrelerine destek olmayı ve KOBİ'lerle ilgili politika reformları yapmalarında üye ülke kurumlarına yardımcı olmayı hedeflemektedir. Bünyesinde Avrupa İşletmeler Ağını barındırmaktadır.

Öngörülen Bütçesi: 2,3 Milyar Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, yerel ve bölgesel idareler, ticaret odaları, işletmeler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, AEA ülkeleri, aday ülkeler, İsviçre, komşuluk politikası ülkeleri, üçüncü ülkelerde yerleşik kuruluşlar (AB şirketlerinin üçüncü ülke piyasalarına girebilmeleri amacıyla)

Türkiye'nin COSME Programı'na Katılım Anlaşması 16 Ekim 2014 tarihinde imzalanmıştır.

➤ **Erasmus+** (Eğitim, Staj, Gençlik ve Spor Programı)

Hedefi: Gençlerin kendi ülkeleri dışında eğitim alarak ve staj yaparak entelektüel ve akademik gelişimlerine katkıda bulunmak; AB ve katılımcı ülkelerde öğretim kalitesini yükseltmek, mesleki ve örgün eğitimi desteklemek; toplumda genç katılımı teşvik etmek; Avrupa entegrasyonu için öğretim ve araştırma imkânlarını desteklemek; Avrupa'da temel sporu desteklemek.

Hayatboyu Öğrenme (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig) ve Gençlik Programları ile diğer uluslararası işbirliği programlarını (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink ve sanayileşmiş ülkelerle işbirliği) aynı çatı altında toplar.

Öngörülen Bütçesi: 14,8 Milyar Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Araştırma merkezleri, okullar, üniversiteler, eğitim merkezleri

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, AEA ülkeleri, aday ülkeler, İsviçre, Batı Balkan ülkeleri, komşuluk politikası ülkeleri

Türkiye'nin Erasmus+ Programı'na Katılım Anlaşması 19 Mayıs 2014 tarihinde imzalanmıştır.

➤ **Connecting Europe Facility (Avrupa'yı Bağlama Mekanizması- CEF)**

Hedefi: Sınırlararası bağlantılar, sıkışma noktaları ve köprüleme alanlarında taşımacılık sektörüne, altyapı ve arz güvenliği alanlarında enerji sektörüne, geniş ağ bağlantıları ve sayısal hizmetler alanlarında telekomünikasyon sektörüne destek sağlamak.

Öngörülen Bütçesi: 21,9 Milyar Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Araştırma merkezleri, merkezi, yerel ve bölgesel idareler, kalkınma kuruluşları, KOBİ'ler, uluslararası örgütler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, üçüncü ülkeler (ortak fayda sağlayacak bir projenin uygulanması aşamasında üçüncü ülkelerdeki bazı faaliyetler desteklenebilmektedir)

➤ **Employment and Social Innovation (İstihdam ve Sosyal Yenilik Programı- EaSI)**

Hedefi: Yüksek istihdam seviyesini teşvik etmek, yeterli sosyal korumayı garanti altına almak, sosyal dışlama ve yoksullukla mücadele etmek, çalışma koşullarını iyileştirmek. Progres, Eures ve Progress Mikrofinans İmkânı Programlarının yerine geçer.

Öngörülen Bütçesi: 919,5 Milyon Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Araştırma merkezleri, merkezi, yerel ve bölgesel idareler, Kalkınma kuruluşları, Ticaret odaları, üniversiteler, KOBİ'ler, uluslararası örgütler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, AEA ülkeleri, aday ülkeler, İsviçre, potansiyel aday ülkeler

Türkiye'nin İstihdam ve Sosyal Yenilik Programı'na Katılım Anlaşması 17 Şubat 2015 tarihinde imzalanmıştır.

➤ **Fiscalis 2020 (Vergilendirme Çerçeve Programı)**

Hedefi: İç pazarda vergilendirme sistemlerinin düzgün işleyişini güçlendirmek.

Öngörülen Bütçesi: 234,3 Milyon Avro

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, yerel ve bölgesel idareler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, aday ülkeler, potansiyel aday ülkeler, komşuluk politikası ülkeleri

Türkiye'nin Fiscalis 2020 Programı'na Katılım Anlaşması 16 Temmuz 2014 tarihinde imzalanmıştır.

➤ **Customs 2020 (Gümrükler Çerçeve Programı)**

Hedefi: Gümrük Birliğinin düzgün işleyişini güçlendirmek.

Öngörülen Bütçesi: 547,3 Milyon Avro

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, yerel ve bölgesel idareler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, aday ülkeler, potansiyel aday ülkeler, komşuluk politikası ülkeleri

Türkiye'nin Customs 2020 Programı'na Katılım Anlaşması 16 Temmuz 2014 tarihinde imzalanmıştır.

- **Hercule III** (AB'nin mali çıkarlarını koruma alanındaki faaliyetleri destekleme programı)

Hedefi: Sahtecilik, yolsuzluk ve diğer hukuk dışı faaliyetlerle mücadele.

Öngörülen Bütçesi: 110 Milyon Avro

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, yerel ve bölgesel idareler, okullar, eğitim merkezleri, kalkınma kuruluşları, üniversiteler, STK'lar

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, üçüncü ülkeler (bu alanda AB üyesi ülkeler ile işbirliği yapabilecek üçüncü ülkelerdeki bazı faaliyetler desteklenebilmektedir)

- **Pericles 2020** (Avro'yu koruma alanındaki faaliyetleri destekleme programı)

Hedefi: Avro sahteciliğine karşı mücadele.

Öngörülen Bütçesi: 7,7 Milyon Avro

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, yerel ve bölgesel idareler, bankalar

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, aday ülkeler, üçüncü ülkeler (mevcut anlaşmalar kapsamındaki bazı faaliyetler desteklenebilmektedir)

- **Avrupa İstatistik Programı 2013-2017**

Hedefi: Avrupa İstatistik hesaplamalarına yeni bir yöntem uygulamak.

Öngörülen Bütçesi: 299,4 Milyon Avro

Uygulama Dönemi: 2013 – 2017

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, yerel ve bölgesel idareler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, AEA ülkeleri, aday ülkeler

1.b) SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME - BÖLGELERARASI UYUM POLİTİKASI

- **Uyum Fonu:** 75 Milyar Avro (cari fiyatlarla)
- **Bölgelerarası Dengesizliğin Giderilmesi** (Az gelişmiş bölgeler): 185,4 Milyar Avro (cari fiyatlarla)
- **Geçiş Bölgeleri** (Gelişmekte olan bölgeler): 35,8 Milyar Avro (cari fiyatlarla)
- **Rekabet Edebilirlik** (Daha Gelişmiş Bölgeler): 55,8 Milyar Avro (cari fiyatlarla)
- **Avrupa Sınır İşbirliği Fonu:** 10,3 Milyar Avro (cari fiyatlarla)
- **Genç İstihdam Girişimi** (Genç İşsizliğin %25'ten fazla olduğu tüm NUTS II seviyesi bölgeler): 3,2 Milyar Avro (2013-2014) (cari fiyatlarla)

Bu bütçe başlığı altında ayrılan miktar genel olarak Avrupa Birliği'nin Bölgesel Kalkınma Fonu (ERDF) (183,3 Milyar Avro) ile Avrupa Sosyal Fonu (ESF) (84 Milyar Avro) altında kullanılmaktadır.

2) TABİİ KAYNAKLARIN KORUNMASI VE YÖNETİMİ

- **Ortak Balıkçılık Politikası Fonu**
(Balıkçılık ve Denizcilik Fonu: 7,4 Milyar Avro (cari fiyatlarla))

➤ **Ortak Tarım Politikası Fonu**

(Doğrudan Ödemeler: 312,7 Milyon Avro (cari fiyatlarla))

(Kırsal Kalkınma için Tarım Fonu: 95,6 Milyar Avro (cari fiyatlarla))

➤ **Life Program (Çevre ve İklim Programı)**

Hedefi: Düşük karbonlu, ekonomik ve iklim değişikliğine etkisi az olan enerji kaynaklarına geçmek, çevre kalitesini güçlendirmek, biyolojik çeşitliliğin kaybolmasını önlemek, vb.

Öngörülen Bütçesi: 3,5 Milyar Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, yerel ve bölgesel idareler, araştırma merkezleri, üniversiteler, KOBİ'ler, kalkınma kuruluşları, STK'lar

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, AEA ülkeleri, aday ülkeler, komşuluk politikası ülkeleri, Avrupa Çevre Ajansı'na üye ülkeler

3) ADALET, ÖZGÜRLÜK, GÜVENLİK VE VATANDAŞLIK

➤ **Büyüme için Sağlık Programı**

Hedefi: Yenilikçi ve sürdürülebilir sağlık sistemlerine katkıda bulunmak, AB vatandaşlarının daha iyi ve güvenli sağlık hizmetine erişimini artırmak, salgın hastalıklara karşı önlem almak, sınır ötesi sağlık tehditlerine karşı AB vatandaşlarını korumak

Öngörülen Bütçesi: 449,4 Milyon Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi idareler, kalkınma kuruluşları

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, AEA ülkeleri, aday ülkeler, potansiyel aday ülkeler, üçüncü ülkeler

➤ **Tüketici Programı**

Hedefi: Tüketicilerin sağlığını, güvenliğini ve ekonomik çıkarlarını korumak, kendi çıkarlarını korumaları için örgütlenmelerini teşvik etmek, bilgi ve eğitim almalarını sağlamak

Öngörülen Bütçesi: 188,8 Milyon Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi idareler, kalkınma kuruluşları, ticaret odaları, STK'lar, uluslararası örgütler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, AEA ülkeleri, aday ülkeler, Batı Balkan ülkeleri, komşuluk politikası ülkeleri

➤ **Adalet Programı**

Hedefi: Medeni ve ceza hukuku alanında adli işbirliği ile AB müktesebatının etkin, özde ve tutarlı uygulanmasını teşvik etmek, adalete erişimi kolaylaştırmak, uyuşturucu arz ve talebini azaltmak. JCIV, JPEN, DPIP programlarının yerine geçecek.

Öngörülen Bütçesi: 377,6 Milyon Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, bölgesel ve yerel idareler, kalkınma kuruluşları, STK'lar, uluslararası örgütler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, AEA ülkeleri, aday ülkeler, potansiyel aday ülkeler

➤ **Vatandaşlık ve Hakları Programı**

Hedefi: AB vatandaşlığından kaynaklanan hakların kullanılmasını teşvik etmek; cinsiyet, ırk veya etnik köken, din veya inanç, engellilik veya yaşlılık temelinde ayrımcılığa karşı mücadelenin etkin uygulanmasını sağlamak; çocuk haklarına saygıyı artırmak; kişisel verileri korumak. Temel Haklar ve Vatandaşlık Programı, DAPHNE III Programı ile Progress Programı'nın «ayrımcılıkla mücadele, cinsiyet eşitliği» bileşenlerini aynı çatı altında toplar.

Öngörülen Bütçesi: 439,5 Milyon Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, bölgesel ve yerel idareler, kalkınma kuruluşları, STK'lar, uluslararası örgütler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, AEA ülkeleri, aday ülkeler, potansiyel aday ülkeler

➤ **Vatandaşlar için Avrupa Programı**

Hedefi: Avrupa Birliği'nde vatandaşlık bilinci oluşturmak amacıyla "daha yakın" bir Avrupa oluşturma doğrultusunda katılımı sağlamak, ortak değerler temelinde Avrupalılık kimliğini güçlendirmek, Avrupa Birliği'ni sahiplenme bilincini artırmak, kültürlerarası diyalogu teşvik ederek AB vatandaşları arasında ortak algı ve karşılıklı hoşgörüyü güçlendirmek.

Öngörülen Bütçesi: 185,5 Milyon Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, bölgesel ve yerel idareler, kalkınma kuruluşları, STK'lar, araştırma merkezleri, okullar, üniversiteler, uluslararası örgütler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, AEA ülkeleri, aday ülkeler, Batı Balkan ülkeleri

➤ **Yaratıcı Avrupa Programı**

Hedefi: Avrupa Birliği'nde kültürel ve yaratıcı sektörlerin ülkelerarası birlikte çalışma yeteneğini geliştirmek, bu tür çalışmaların Avrupa ve çevresindeki ülkelerde hareketini sağlamak ve yeni seyircilere ulaştırmak. Kültür, Medya ve Medya Mundus Programlarının yerine geçer.

Öngörülen Bütçesi: 1,5 Milyar Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, bölgesel ve yerel idareler, kalkınma kuruluşları, STK'lar, araştırma merkezleri, uluslararası örgütler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, AEA ülkeleri, aday ülkeler, potansiyel aday ülkeler, İsviçre, komşuluk politikası ülkeleri

Türkiye'nin Yaratıcı Avrupa Programı'na Katılım Anlaşması 6 Kasım 2014 tarihinde imzalanmış, 31 Aralık 2016 tarihinden itibaren ise Türkiye bahsekonu Programa katılımını sonlandırmıştır.

➤ **Göç ve İltica Fonu**

Hedefi: Ortak bir Avrupa İltica Sistemini kurmak ve güçlendirmek, üye ülkelerin ekonomik ve sosyal ihtiyaçları doğrultusunda Avrupa Birliği'ne göçü desteklemek, menşe ülkeye geri gönderime yönelik adil ve verimli stratejiler geliştirmek.

Öngörülen Bütçesi: 3,1 Milyar Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Göç ve iltica koşullarını karşılayan tüm üçüncü ülke vatandaşları veya vatandaşlığı olmayan kişiler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler (Türkiye'yi ilgilendiren boyutları vardır)

➤ **Birlik Sivil Koruma Mekanizması**

Hedefi: Afetlere karşı yüksek düzeyde koruma sağlamak ve etkilerini önlemek veya azaltmak, afetlere karşı Avrupa Birliği'nin hazırlıklı olma durumunu sağlamak, büyük afetlerde acil ve verimli müdahale yeteneği oluşturmak.

Öngörülen Bütçesi: 223,78 Milyon Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, bölgesel ve yerel idareler, üniversiteler, STKlar, KOBİ'ler, uluslararası örgütler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler, AEA ülkeleri, aday ülkeler, potansiyel aday ülkeler, İsviçre, komşuluk politikası ülkeleri

Türkiye'nin Birlik Sivil Koruma Mekanizması'na Katılım Anlaşması 6 Mayıs 2015 tarihinde imzalanmıştır.

➤ **İç Güvenlik Fonu**

Hedefi:

1) Polis İşbirliği: sınır ötesi, seri ve organize suçlarla mücadele, siber saldırılara karşı vatandaşların ve iş çevrelerinin güvenlik seviyesini yükseltmek, terör ve radikalleşme ile mücadele, ekonomik sektörlerde kritik altyapıların güvenliğini sağlamak.

2) Dış sınırlar ve vize: ortak vize politikasını desteklemek, sınır yönetimini güçlendirmek.

Öngörülen Bütçesi: 3,8 Milyar Avro (cari fiyatlarla)

Uygulama Dönemi: 2014 – 2020

Başvuru yapabilecekler: Merkezi, bölgesel ve yerel idareler

Uygulama Bölgesi: AB üyesi ülkeler (Türkiye'yi ilgilendiren boyutları vardır)

4) KÜRESEL GÜÇ OLARAK AVRUPA

- **Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA II):** 11,7 Milyar Avro (cari fiyatlarla)
- **Avrupa Komşuluk Politikası Aracı (ENI):** 15,4 Milyar Avro (cari fiyatlarla)
- **Kalkınma ve İşbirliği Aracı (DCI):** 19,7 Milyar Avro (cari fiyatlarla)
- **Ortaklık Aracı (PI):** 954,76 Milyon Avro (cari fiyatlarla)
- **İstikrar Aracı (IfS):** 2,3 Milyar Avro (cari fiyatlarla)
- **Ortak Dış ve Güvenlik Politikası Aracı (CFSP):** 2,3 Milyar Avro (cari fiyatlarla)
- **Demokrasi ve İnsan Hakları Aracı (EIDHR):** 1,3 Milyar Avro (cari fiyatlarla)
- **Nükleer Güvenlik İşbirliği Aracı (INSC):** 225,3 Milyon Avro (cari fiyatlarla)
- **İnsani Yardım Aracı:** 147,9 Milyon Avro (cari fiyatlarla)

II. BÖLÜM: TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİ ve KATILIM SÜRECİMİZ

TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİNE AİT BAZI ÖNEMLİ TARİHLER

- 31 Temmuz 1959 Türkiye, Avrupa Ekonomik Topluluğu'na (AET) ortaklık için başvurmuştur.
- 12 Eylül 1963 Türkiye ile AET arasında Ortaklık Anlaşması ("Ankara Anlaşması") imzalanmıştır.
- 1 Aralık 1964 Türkiye'nin AET'ye tam üyeliğini nihai hedef olarak ortaya koyan "Ankara Anlaşması" yürürlüğe girmiştir.
- 16-17 Mayıs 1966 Türkiye-AET Karma Parlamento Komitesi (KPK) 1. Dönem Toplantısı yapılmıştır.
- 23 Kasım 1970 Gümrük Birliği'ne ilişkin kuralları içeren Katma Protokol imzalanmıştır.
- 1 Ocak 1973 Katma Protokol yürürlüğe girmiş ve böylece AET ile Türkiye arasında Gümrük Birliği'nin tesis edilmesi için öngörülen 22 yıllık "Geçiş Dönemi" başlamıştır.
- 30 Haziran 1980 Ortaklık Konseyi toplantısında, tarım ürünlerinin tamamına yakın bir kısmında AB²² tarafından Türkiye'ye uygulanan gümrük vergilerinin 1987 yılına kadar sıfırlanması kararlaştırılmıştır²³.
- 22 Ocak 1982 12 Eylül 1980 askeri darbesi sonrasında, Avrupa Parlamentosu (AP), Konsey ve Komisyon'dan Türkiye'ye yapılacak mali yardımların, insan haklarına saygı ve demokratik özgürlükler temin edilene kadar askıya alınmasını talep etmiş, Türkiye'de genel seçimlerin yapılması ve TBMM'nin göreve başlamasına kadar KPK'nın Avrupa kanadının görevinin yenilenmemesi kararını almıştır.
- 16 Eylül 1986 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren Daimi Temsilciler düzeyinde toplanan Türkiye-AET Ortaklık Konseyi, Bakanlar düzeyinde toplanmıştır. Böylece, 12 Eylül darbesinden itibaren fiilen dondurulmuş olan Türkiye-AET ilişkilerinin yeniden canlandırılması süreci başlamıştır.
- 1 Aralık 1986 Ortaklık Konseyi, Katma Protokol'ün 36. Maddesi uyarınca 1976-1986 arasında taraflar arasında serbest dolaşımın kademeli olarak sağlanmasına yönelik kararı alamadığından, Türkiye'nin iş gücünün serbest dolaşımı hakkı yürürlüğe girememiştir.
- 14 Nisan 1987 Türkiye, Avrupa Topluluğu'na (AT) tam üye olmak üzere, Roma Antlaşması'nın 237., Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) Antlaşması'nın 98. ve EURATOM Antlaşması'nın 205. maddelerine istinaden ayrı ayrı başvurmuştur.
- 15 Eylül 1988 AP, KPK çalışmalarına yeniden başlama kararı almıştır.
- 18 Aralık 1989 Komisyon, Türkiye'nin tam üyelik başvurusu konusuna ilişkin "Görüş"ünde (Avis), Türkiye'nin Topluluğa katılmaya ehil olmakla birlikte, Topluluğun kendi iç pazarını tamamlayabilme sürecinden

²² Kolay anlaşılabilir olması bakımından "AB" ifadesi, geçmişe dönük olarak da kullanılmıştır

²³ 19 Eylül 1980 tarih ve 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi kararı

	önce (1992), yeni bir üye kabul edilemeyeceğini ve Türkiye'nin katılımından önce ekonomik, sosyal ve siyasal alanda gelişmesine ihtiyaç bulunduğunu belirtmiştir.
6 Mart 1995	Gümrük Birliği'nin "Son Dönemi"nin Uygulamaya Konmasına İlişkin 1/95 sayılı Türkiye-AT Ortaklık Konseyi kararı alınmıştır.
31 Aralık 1995	"Ankara Anlaşması" uyarınca, Türkiye'nin AB ile bütünleşmesinde 22 yıl sürmesi öngörülen "Geçiş Dönemi" tamamlanmıştır.
1 Ocak 1996	Türkiye ile AB arasında sanayi ürünleri ile işlenmiş tarım ürünlerini kapsayan Gümrük Birliği tesis edilmiştir.
19 Şubat 1996	Türkiye-AB Gümrük Birliği Ortaklık Komitesi (GBOK) ilk toplantısını gerçekleştirmiştir.
25 Temmuz 1996	Türkiye-AKÇT Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmıştır.
12-13 Aralık 1997	Lüksemburg'daki AB Zirvesi'nde, AB'nin Beşinci Genişlemesine dair alınan kararlarda, aday ülkeler arasında Türkiye sayılmamış, ancak üyeliğe ehil olduğu belirtilmiştir.
14 Aralık 1997	Türkiye, Lüksemburg Zirvesi sonrasında AB ile siyasi diyalogun dondurulması kararını almıştır.
4 Mart 1998	Türkiye-AB ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik olarak Komisyon tarafından hazırlanan "Türkiye için Avrupa Stratejisi" başlıklı belge açıklanmıştır.
12 Mart 1998	Türkiye, Londra'da gerçekleştirilen Avrupa Konferansı'na davet edilmesine rağmen, bu Konferans'a katılmamayı tercih etmiştir.
17 Aralık 1998	Komisyon tarafından hazırlanan ilk İlerleme Raporu ve Genişleme Stratejisi yayımlanmıştır ²⁴ .
10-11 Aralık 1999	Helsinki AB Zirvesi'nde Türkiye'ye resmi olarak adaylık statüsü tanınmıştır.

²⁴ Türkiye'ye ilişkin izleyen İlerleme Raporu ve Genişleme Stratejileri'nin yayımlanma tarihleri:

13 Ekim 1999	1999 yılı İlerleme Raporu ve Genişleme Stratejisi
8 Kasım 2000	2000 yılı İlerleme Raporu ve Genişleme Stratejisi
13 Kasım 2001	2001 Yılı İlerleme Raporu ve Genişleme Stratejisi
9 Ekim 2002	2002 yılı İlerleme Raporu ve Genişleme Stratejisi
5 Kasım 2003	2003 yılı İlerleme Raporu ve Genişleme Stratejisi
6 Ekim 2004	2004 yılı İlerleme Raporu ve Tavsiye Belgesi
9 Kasım 2005	2005 yılı İlerleme Raporu ve Genişleme Stratejisi
8 Kasım 2006	2006 yılı İlerleme Raporu ve "2006-2007 Genişleme Stratejisi"
6 Kasım 2007	2007 yılı İlerleme Raporu ve "2007-2008 Genişleme Stratejisi"
5 Kasım 2008	2008 yılı İlerleme Raporu ve "2008-2009 Genişleme Stratejisi"
14 Ekim 2009	2009 yılı İlerleme Raporu ve "2009-2010 Genişleme Stratejisi"
9 Kasım 2010	2010 yılı İlerleme Raporu ve "2010-2011 Genişleme Stratejisi"
12 Ekim 2011	2011 yılı İlerleme Raporu ve "2011-2012 Genişleme Stratejisi"
10 Ekim 2012	2012 yılı İlerleme Raporu ve "2012-2013 Genişleme Stratejisi"
16 Ekim 2013	2013 yılı İlerleme Raporu ve "2013-2014 Genişleme Stratejisi ve Başlıca Zorluklar Bildirimi"
8 Ekim 2014	2014 yılı İlerleme Raporu ve "2014-2015 Genişleme Stratejisi ve Başlıca Zorluklar Bildirimi"
10 Kasım 2015	2015 yılı İlerleme Raporu ve Genişleme Stratejisi
9 Kasım 2016	2016 yılı İlerleme Raporu ve Genişleme Stratejisi
17 Nisan 2018	2018 yılı İlerleme Raporu ve Genişleme Stratejisi

11 Nisan 2000	3/2000 sayılı Türkiye-AB Ortaklık Konseyi Kararı ile Ortaklık Komitesi altında 8 adet Alt-Komite kurulmuştur.
4 Temmuz 2000	4587 sayılı Kanun ile Başbakanlığa bağlı bir kurum olarak Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulmuştur.
8 Mart 2001	AB Bakanlar Konseyi, Türkiye için Katılım Ortaklığı Belgesi'ni kabul etmiştir.
19 Mart 2001	"Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" 2001/2129 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilmiştir.
12-13 Aralık 2002	Kopenhag'daki AB Zirvesi'nin sonuç bildirgesinde, " <i>Türkiye'nin Kopenhag siyasi kriterlerini karşıladığına karar verilmesi halinde, 2004 Aralık ayında yapılacak Zirve'de, Türkiye ile AB arasında üyelik müzakerelerinin gecikme olmaksızın başlatılacağı</i> " ifadesine yer verilmiştir.
19 Mayıs 2003	AB Bakanlar Konseyi Türkiye için gözden geçirilmiş Katılım Ortaklığı Belgesi'ni kabul etmiştir.
23 Haziran 2003	"Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" 2003/5930 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilmiştir.
17 Haziran 2004	Brüksel'de düzenlenen AB Zirvesi'nin sonuç bildirgesinde, " <i>AB Konseyi Türkiye'yi, yeni Üye Devletlerin katılımı bağlamında Ankara Anlaşması'nın uyarlanması konusundaki müzakereleri, Topluluk ve 25 Üye Devlet adına Komisyon'la sonuçlandırmaya davet etmektedir.</i> " ifadesine yer verilmiştir.
22 Haziran 2004	Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM), Türkiye'nin Avrupa Konseyi üyeliğinden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirdiği sonucuna varmış ve üzerindeki denetimin sona erdirilmesini kararlaştırmıştır.
6 Ekim 2004	Komisyon, 2004 yılı İlerleme Raporu ve rapora bağlı Tavsiye Belgesi'nde, Türkiye'nin siyasi kriterleri yeterli ölçüde karşıladığını belirterek, Birliğe katılım müzakerelerinin başlatılması tavsiyesinde bulunmuştur.
29 Ekim 2004	"AB Anayasal Antlaşması" Roma'da imzalanmıştır. Anayasa ile birlikte imzaya açılan Nihai Senet ise üye ülkelerin yanısıra Anayasa'ya ilişkin çalışmalarını yürüten Hükümetlerarası Konferans'a katılan aday ülkeler (Türkiye, Bulgaristan ve Romanya) tarafından da imzalanmıştır. Ulusal onay aşaması için 25 üye ülkeye 1 Kasım 2006 tarihine kadar süre tanınmıştır.
16-17 Aralık 2004	Brüksel'de gerçekleştirilen AB Zirvesi'nde Türkiye'nin Kopenhag siyasi kriterlerini yeterince karşıladığı teyit edilmiş ve Türkiye ile katılım müzakerelerinin 3 Ekim 2005 tarihinde başlaması karara bağlanmıştır.
29 Mayıs 2005	Avrupa Anayasası referandumunda, Fransız halkı olumsuz oy kullanmıştır.

- 1 Haziran 2005 Avrupa Anayasası referandumunda, Hollanda halkı olumsuz oy kullanmıştır.
- 29 Temmuz 2005 Ankara Anlaşması'nın AB'nin 1 Mayıs 2004 tarihli 5. Genişlemesi doğrultusunda uyarlanması ve Gümrük Birliği uygulamalarının yeni AB üyelerini de kapsayacak şekilde genişletilmesine yönelik Ek Protokol Türkiye tarafından imzalanmıştır. Söz konusu imzanın Ek Protokol'de atıfta bulunulan GKRY'nin tanınması anlamına gelmeyeceğine ilişkin aynı gün yayımlanan deklarasyon AB Konseyi Dönem Başkanlığına (Birleşik Krallık) iletilmiştir.
- 21 Eylül 2005 AB'nin Türkiye'nin 29 Temmuz 2005 tarihli deklarasyonuna cevaben yayımladığı karşı deklarasyonunda, "tüm AB üyesi devletlerin tanınması, katılım sürecinin zaruri bir parçasıdır" ifadesi yer almıştır.
- 3 Ekim 2005 AB, Türkiye ile katılım müzakerelerinin genel ilkelerini ortaya koyan Müzakere Çerçeve Belgesi'ni onaylamıştır. Belgede, müzakerelerin ortak hedefinin üyelik olduğu, ancak sonucun önceden garanti edilemeyen ucuz açık bir süreç olduğu ifade edilmiştir.
- 3 Ekim 2005 Lüksemburg'da yapılan Hükümetlerarası Konferans ile Türkiye-AB arasında tam üyelik müzakereleri başlamıştır.
- 20 Ekim 2005 Üyelik müzakerelerinin ilk aşamasını oluşturan "Tarama Süreci", Bilim ve Araştırma faslında "Tanıtıcı Tarama" toplantısı ile başlamıştır. Tüm fasıllardaki "Tanıtıcı" ve "Ayrıntılı" tarama toplantıları 13 Ekim 2006 tarihinde tamamlanmıştır.
- 23 Ocak 2006 AB Bakanlar Konseyi Türkiye için gözden geçirilmiş Katılım Ortaklığı Belgesi'ni kabul etmiştir.
- 12 Haziran 2006 "25-Bilim ve Araştırma" faslı müzakerelere açılmış ve geçici olarak kapatılmıştır.
- 11 Aralık 2006 AB Genel İşler Konseyi, 29 Kasım 2006 tarihinde yayımlanan Komisyon Tavsiyesi'ni kabul ederek, Türkiye'nin Ek Protokol'e ilişkin taahhütlerini yerine getirdiğini doğrulayana kadar, 8 fasılda²⁵ müzakerelerin askıya alınarak, hiçbir faslın geçici olarak kapatılmamasını kararlaştırmıştır.
- 14-15 Aralık 2006 Brüksel'deki AB Zirvesi'nde, Genel İşler Konseyi'nin 11 Aralık 2006 tarihli önerisi aynen kabul edilmiştir.
- 29 Mart 2007 "20-İşletmeler ve Sanayi Politikası" faslı müzakerelere açılmıştır.
- Haziran 2007 Dönemin Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, 5 faslın²⁶ müzakereye açılmasına, bu fasılların "üyelikle doğrudan ilgili olması" gerekçesiyle izin vermeyeceğini açıklamıştır.
- 26 Haziran 2007 "18-İstatistik" ve "32-Mali Kontrol" fasılları müzakerelere açılmıştır.

²⁵ "1-Malların Serbest Dolaşımı", "3-İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunum Serbestisi", "9-Mali Hizmetler", "11-Tarım ve Kırsal Kalkınma", "13-Balıkçılık", "14-Ulaştırma Politikası", "29-Gümrük Birliği", "30-Dış İlişkiler".

²⁶ "11-Tarım ve Kırsal Kalkınma", "17-Ekonomik ve Parasal Politika", "22-Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Eşgüdümü", "33-Mali ve Bütçesel Hükümler", "34-Kurumlar".

13 Aralık 2007	Fransa ve Hollanda'daki referandumlarda reddedilen AB Anayasası'nın yerini alan Lizbon Antlaşması AB Zirvesi'nde imzalanmıştır.
19 Aralık 2007	"28-Tüketicinin ve Sağlığın Korunması" ile "21-Trans-Avrupa Ağları" fasılları müzakerelere açılmıştır.
18 Şubat 2008	AB Bakanlar Konseyi Türkiye için gözden geçirilmiş Katılım Ortaklığı Belgesi'ni kabul etmiştir.
17 Haziran 2008	"6-Şirketler Hukuku" ve "7-Fikri Mülkiyet Hukuku" fasılları müzakerelere açılmıştır.
19 Aralık 2008	"4-Sermayenin Serbest Dolaşımı" ile "10-Bilgi Toplumu ve Medya" fasılları müzakerelere açılmıştır.
31 Aralık 2008	"Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programı" 2008/14481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilmiştir.
10 Ocak 2009	Devlet Bakanı Egemen Bağış, AB makamları ile yapılacak tam üyelik müzakerelerinde "Başmüzakereci" görevini yürütmekle görevlendirilmiştir.
30 Haziran 2009	"16-Vergilendirme" faslı müzakerelere açılmıştır.
1 Aralık 2009	Lizbon Antlaşması 27 üye ülkede onay sürecinin tamamlanmasının ardından yürürlüğe girmiştir.
8 Aralık 2009	GKRY yaptığı bir açıklamayla tek taraflı olarak 6 faslı ²⁷ açılmasını engelleyeceğini açıklamıştır.
21 Aralık 2009	"27-Çevre" faslı müzakerelere açılmıştır.
30 Haziran 2010	"12-Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Politikası" faslı müzakerelere açılmıştır.
8 Haziran 2011	27958 (mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 634 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Avrupa Birliği Bakanlığı kurulmuştur.
12 Ekim 2011	Komisyon müzakere sürecine destek olmak üzere Pozitif Gündem ²⁸ önermiştir.
5 Aralık 2011	AB Genel İşler Konseyi, "2011-2012 Genişleme Stratejisi" kapsamında, Türkiye ile Pozitif Gündem oluşturulmasını kabul etmiştir.
9 Mart 2012	Bu tarihten sonra 3 yıl süreyle Alt-Komiteler toplanmamıştır.
17 Mayıs 2012	Pozitif Gündemin açılış toplantısı yapılmıştır. 23. Yargı ve Temel Haklar faslı Çalışma Grubu Pozitif Gündem kapsamında ilk toplantısını gerçekleştirmiştir.
22 Haziran 2012	50. Türkiye-AB Ortaklık Konseyi Toplantısı Brüksel'de yapılmıştır.

²⁷ "2-İşçilerin Serbest Dolaşımı", "15-Enerji", "23-Yargı ve Temel Haklar", "24-Adalet, Özgürlük ve Güvenlik", "26-Eğitim ve Kültür", "31-Dış, Güvenlik ve Savunma Politikası".

²⁸ AB müktesebatına uyum, vize, hareketlilik ve göç, enerji, terörle mücadele, Türkiye'nin Birlik programlarına katılımı, ticaret konuları gibi ortak çıkar alanlarını kapsamıştır.

1 Temmuz 2012	GKRY, AB Dönem Başkanlığını üstlendiğinden Türkiye-AB ilişkileri düşük seviyede seyretmiştir.
10 Aralık 2012	AB, Nobel Barış Ödülünü almıştır.
Şubat 2013	Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin görevden ayrılması ardından, Fransa "22-Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Eşgüdümü" faslı üzerindeki engelini kaldırmıştır.
5 Kasım 2013	"22-Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Eşgüdümü" faslı müzakerelere açılmıştır.
16 Aralık 2013	AB ile "Vize Serbestisi Diyalogu Mutabakat Zaptı" ve "Geri Kabul Anlaşması" imzalanmıştır.
1 Ekim 2014	Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması, onay süreçlerinin Türkiye ve AB tarafından tamamlanıp gerekli bildirimlerin yapılmasının ardından üçüncü ülke vatandaşlarına ilişkin hükümleri hariç olmak üzere yürürlüğe girmiştir.
11 Şubat 2015	Çalışma yöntemi değiştirilen Alt Komiteler, 9 Mart 2012'den sonra ilk defa tekrar toplanmaya başlamıştır.
16 Mart 2015	Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Enerji Diyalogu ilk toplantısı gerçekleştirilmiştir.
6 Mayıs 2015	Türkiye'nin AB Sivil Koruma Mekanizmasına Katılım Anlaşması imzalanmıştır.
13 Temmuz 2015	Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması'nın uygulanmasına ilişkin konuları ele alacak Ortak Geri Kabul Komitesi'nin ilk toplantısı Brüksel'de yapılmıştır.
29 Kasım 2015	AB Kurumları Başkanları ve 28 üye ülke liderinin katılımıyla ilk Türkiye-AB Zirvesi Brüksel'de yapılmıştır. Ortak Bildiri kabul edilmiştir.
14 Aralık 2015	"17-Ekonomik ve Parasal Politika Faslı" müzakerelere açılmıştır.
28 Ocak 2016	Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Enerji Diyalogu ikinci toplantısı İstanbul'da düzenlenmiştir.
7 Mart 2016	İkinci Türkiye-AB Zirvesi Brüksel'de yapılmıştır.
18 Mart 2016	Üçüncü Türkiye-AB Zirvesi Brüksel'de yapılmıştır. Zirve sonucunda "Türkiye-AB 18 Mart Mutabakatı" kabul edilmiştir.
25-26 Nisan 2016	Türkiye-AB Birinci Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog Toplantısı yapılmıştır.
23 Haziran 2016	Birleşik Krallık'ta 23 Haziran 2016 tarihinde yapılan referandum sonucunda AB'den çekilme (Brexit) kararı çıkmıştır.
30 Haziran 2016	"33-Mali ve Bütçesel Hükümler Faslı" müzakerelere açılmıştır.
15 Temmuz 2016	Türkiye'de gerçekleşen darbe girişimi sonrasında AB kurumlarından yeterli destek görülemediğinden ilişkilerde soğuk bir döneme girilmiştir.
9 Eylül 2016	Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Siyasi Diyalog Toplantısı Ankara'da yapılmıştır.

24 Kasım 2016	AP, Türkiye ile katılım müzakerelerinin geçici olarak “dondurulmasına” ilişkin çağrıda bulunan kararı kabul etmiştir. Toplam 623 AP üyesinin katıldığı oylamada 479 kabul, 37 ret ve 107 çekimser oy kullanıldı.
13 Aralık 2016	AB Dışişleri Bakanları, AB Genel İşler Konseyi (GİK) toplantısında bir araya gelmiştir. Slovak Dönem Başkanlığı'nın açıklaması olarak “şu an hüküm süren şartlar altında, yeni bir faslın müzakerelere açılması değerlendirilmemektedir” ifadesi metinde yer bulmuştur.
15-16 Aralık 2016	AB Zirvesi'nde “Göç” gündem maddesi altında Türkiye ile yürütülen işbirliğine atıf yapılmıştır.
21 Aralık 2016	Avrupa Komisyonu Gümrük Birliği'nin Güncellenmesi müzakerelerini başlatmak için Konsey'den yetki talep etmiştir.
20 Ocak 2017	ABD'de Donald Trump dönemi resmen başlamıştır. ABD-AB transatlantik ilişkilerin doğası sorgulanmaya başlanmıştır.
2 Mart 2017	16 Nisan Anayasa Değişikliği Referandumu için Almanya'da (Gaggenau ve Köln) düzenlenmesi düşünülen seçim kampanyasına izin verilmemesi sebebiyle Almanya ile diplomatik kriz yaşanmıştır.
11 Mart 2017	16 Nisan Anayasa Değişikliği Referandumu için Hollanda'da düzenlenmesi düşünülen seçim kampanyasına izin verilmemesi sebebiyle Hollanda ile gerginlik yaşanmıştır.
25 Mart 2017	Roma Antlaşmalarının imzalanmasının 60. yıldönümü vesilesiyle, Birleşik Krallık dışındaki 27 üye ülkenin lideri ile AB kurumlarının başkanları Roma Zirvesinde bir araya gelmişlerdir.
16 Nisan 2017	Türkiye'de Anayasa Değişikliği Referandumu yapılmış ve kabul edilmiştir.
25 Nisan 2017	Türkiye, AKPM Genel Kurulu tarafından alınan 2156 (2017) sayılı Karar ile 2004 yılından bu yana tabi olduğu denetim sonrası diyalog sürecinden çıkartılarak yeniden denetim sürecine sokulmuştur.
25 Mayıs 2017	Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan, AB Konseyi Başkanı Donald Tusk (Polonya), Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker (Lüksemburg) ve Avrupa Parlamentosu Başkanı Antonio Tajani (İtalya) ile Brüksel'de görüşmüştür.
25 Temmuz 2017	Brüksel'de Türkiye-AB Bakanlar Düzeyinde Siyasi Diyalog Toplantısı yapılmıştır.
19-20 Ekim 2017	AB Zirvesi marjında IPA fonlarının miktarı ve işleyişinin müzakere süreciyle uyumlaştırılması konusunda çalışma yapmak üzere Komisyon talimatlandırılmıştır.
27 Kasım 2017	Türkiye-AB Birinci Yüksek Düzeyli Ulaştırma Diyalogu Toplantısı yapılmıştır.
28 Kasım 2017	125. Türkiye-AB Ortaklık Komitesi Toplantısı Brüksel'de gerçekleştirilmiştir.

8 Aralık 2017	Türkiye-AB İkinci Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog Toplantısı yapılmıştır.
Şubat 2018	IPA II Tüzüğü gereğince yapılan ara değerlendirme çalışması sonuçları ve önceden alınan siyasi karar doğrultusunda AB Türkiye'ye 2018, 2019 ve 2020 yıllarında kesinti yapmayı planlamıştır.
6 Şubat 2018	Komisyon tarafından hazırlanan "Batı Balkanlar için Güvenilir bir Genişleme Perspektifi ve AB'nin Batı Balkanlar'la Güçlendirilmiş Angajmanı" başlıklı belge açıklanmıştır. Türkiye, sözkonusu belgede yer almamıştır.
2 Mart 2018	Sınırdan Türk topraklarına geçen iki Yunan askerinin Türkiye tarafından tutuklanması, Yunanistan ve AB ile ilişkilerimizin gerilmesine yol açmıştır.
26 Mart 2018	Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, AB Konseyi Dönem Başkanı Bulgaristan Başbakanı Borisov'un, AB Konseyi Başkanı Donald Tusk'un (Polonya) ve AB Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker'in (Lüksemburg) katılımıyla Varna'da Türkiye-AB Zirvesi (Liderler Buluşması) düzenlenmiştir.
17 Nisan 2018	Avrupa Komisyonu 2018 yılı Türkiye Ülke (ilerleme) Raporu Genişleme Strateji Belgesi yayımlanmıştır.
26 Nisan 2018	Üç yıl aradan sonra Türkiye-AB 77. Karma Parlamento Komisyonu Toplantısı Brüksel'de yapılmıştır.
17 Mayıs 2018	AB-"Batı Balkanlar" Zirvesi Sofya'da gerçekleştirilmiştir. Türkiye Zirve'ye davet edilmemiştir.
26 Haziran 2018	Genel İşler Konseyi sonucunda kabul edilen kararlarda katılım müzakerelerimizin fiilen durduğu tespitine yer verilmiştir.
28-29 Haziran	AB Zirvesi'nde, ülkemizdeki geçici koruma altındaki Suriyelilere yönelik AB Sığınmacı Mali İmkânı'nın ikinci 3 Milyar Avro'luk dilimi onaylanmıştır.

TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİNDE SON DURUM

15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan FETÖ darbe girişiminin 2017 ve 2018 yılının ilk yarısında Türkiye-AB ilişkilerinde olumsuz yansımaları olmuştur. AB, temelde, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında Hükümetimizce ilan edilen Olağanüstü Hal (OHAL) kapsamında alınan tedbirlerin orantısallığını eleştiri konusu yapmış, ülkemiz hukukun üstünlüğü, insan hakları ihlal iddiaları ve yargı bağımsızlığı bağlamında AB tarafından eleştirilmiştir. Bunun sonucunda, 13 Aralık 2016 tarihli AB Genel İşler Konseyi sonucunda, Slovak Dönem Başkanlığı tarafından yapılan “Türkiye’de mevcut durum devam ettiği sürece, katılım müzakerelerinde yeni fasıl açılmasının mümkün olamayacağı” şeklindeki açıklama²⁹ 2017 yılı içerisinde işlerlik kazanmış, 2018 yılının ilk yarısı dahil olmak üzere katılım müzakerelerimizde herhangi bir ilerleme sağlanması mümkün olamamıştır.

Ayrıca, AB, 16 Nisan 2017 tarihinde düzenlenen halkoylaması sonucunda kabul edilen anayasal değişiklik paketini de, güçler ayrılığı ve yargı bağımsızlığı ilkesini aşındıracağı ve Türkiye’yi Kopenhag Siyasi Kriterleri’nden uzaklaştıracağı gerekçesiyle eleştiri konusu yapmıştır. Bu çerçevede, AB tarafından; Türk halkının hür iradesine saygı duyulduğu ve halkoylaması sonucunun sorgulanmadığı belirtilmiş, bununla birlikte, Avrupa Konseyi Venedik Komisyonu’nun Raporu’nda yer alan önerilerin hayata geçirilmesi yönünde tavsiyede bulunulmuştur.

Esasen, 2017 ve 2018’in ilk yarısı, Türkiye-AB ilişkilerinde, katılım müzakerelerinde yaşanan duraksamanın yanısıra, gerek ülkemizde tutuklu ve gözaltında bulunan bazı AB üyesi ülke vatandaşlarının durumu, gerek 2017 yılında genel seçimlere sahne olan Almanya, Avusturya ve Hollanda gibi AB’nin önde gelen üye devletlerinde, ülkemizle ilişkilerin siyasi istismar unsuru olarak kullanılması nedeniyle ikili ilişkilerde dönemsel sorunlarla karşılaşıldığı bir süreç olmuştur. 19-20 Ekim 2017 tarihlerinde Brüksel’de düzenlenen AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi toplantısında, ülkemizle ikili ilişkiler ayrı bir konu başlığı olarak ele alınmıştır. Zirve’nin resmi kararları arasında olumsuz bir ifade yer almamışsa da, toplantı sırasında Avrupa Komisyonu’na, ülkemize tahsisli katılım öncesi mali yardım enstrümanında (IPA fonları) yeniden düzenlemeye ve kesintiye gidilmesi konusunda görevlendirmede bulunulmuştur.

Komisyon, 17 Nisan 2018 tarihinde açıkladığı Genişleme Paketi’nin içerisinde yer alan “Türkiye 2018 Ülke (İlerleme) Raporu”nda ve 2018 Genişleme Strateji Belgesi’nin Türkiye’ye ilişkin bölümünde yukarıda özetlenen eleştirilerini sıralamış ve bazı tavsiyelere yer vermiştir. Strateji Belgesi ve Rapor’da ülkemize yönelik olarak ön plana çıkan iki temel tavsiye, “OHAL uygulamasının daha fazla uzatılmaması” ve “anayasal değişikliklerin güçler ayrılığı ilkesine halel getirmeyecek şekilde, Venedik Komisyonu ile işbirliği içerisinde hayata geçirilmesi” olmuştur. Rapor’a ve Strateji Belgesi’ne ilişkin tepkimiz, aynı gün (17 Nisan 2018) Dışişleri Bakanlığımız, ertesi gün (18 Nisan) ise AB Bakanlığımız tarafından yapılan açıklamalarla ortaya konmuştur.

2017 yılında, başta Avusturya olmak üzere, bazı AB üyesi ülkelerin itirazı nedeniyle Ortaklık Konseyi toplantısı gerçekleştirilmesi mümkün olamamıştır. Bununla birlikte, Kasım 2017’de Brüksel’de düzenlenen 125. Ortaklık Komitesi toplantısı, Avrupa Komisyonu ile ülkemizden muhtelif Bakanlık ve kurum temsilcilerini biraraya getirmek

²⁹ Üye devletlerin Konsey Sonuçları metni üzerinde mutabık kalmamaları üzerine, AB’nin tarihinde ilk kez bir Konsey toplantısı sonucu Dönem Başkanlığı açıklaması olarak yayımlanmıştır.

suretiyle ikili ilişkilerin hemen hemen tüm konu başlıklarında görüş alışverişinde bulunmalarına imkân tanımıştır.

Öte yandan, Sayın Cumhurbaşkanımız, 25 Mayıs 2017’de Brüksel’de, 26 Mart 2018 tarihinde Bulgaristan’ın Varna kentinde olmak üzere, bir yıldan kısa bir süre içerisinde iki kez AB kurumlarının liderleri ile bir araya gelmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımız, 25 Mayıs 2017 tarihinde Brüksel’de, AB Konseyi Başkanı Donald Tusk (Polonya), AB Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker (Lüksemburg) ve Avrupa Parlamentosu (AP) Başkanı Antonio Tajani (İtalya) ile görüşmüştür. Sayın Cumhurbaşkanımızın AB Konseyi ve AB Komisyonu Başkanları ile yaptığı görüşmeler sırasında “Türkiye’nin AB’ye yeniden bağlanmasına” ilişkin yol haritası benimsenmiş ve ilişkilerin ileriye taşınmasına yönelik anlayış birliği oluşmuştur.

“Yapılandırılmış Ortak Çalışma Takvimi” olarak nitelendirilebilecek yol haritası kapsamında, 25 Mayıs’tan 2017 yılı sonuna kadar; Siyasi Direktörler seviyesinde Siyasi Diyalog toplantısı, Bakanlar seviyesinde Yüksek Düzeyli Siyasi Diyalog (YDSD) toplantısı, Yüksek Düzeyli Ulaştırma Diyalogu toplantısı ve Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog toplantısı düzenlenmiştir. Siyasi ve sektörel diyalog toplantılarının 2018 yılının ikinci yarısında da devam etmesi öngörülmekte olup, anılan yol haritasının, 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana çeşitli sınamalarla karşı karşıya bulunan Türkiye-AB ilişkilerinin pozitif gündem çerçevesinde ileriye taşınması bakımından işlevsel bir rol oynadığını söylemek mümkündür.

Bulgaristan Dönem Başkanlığı’nın girişimi ve daveti kapsamında Sayın Cumhurbaşkanımız 26 Mart 2018 tarihinde Bulgaristan’ın Varna kentinde, AB Konseyi Başkanı Tusk ve AB Komisyonu Başkanı Juncker ile bir kez daha bir araya gelmiştir. Lizbon Formatı’nda Çalışma Yemeği olarak düzenlenen görüşmeye, ev sahibi ve Dönem Başkanı olarak Bulgaristan Başbakanı Boyko Borisov da iştirak etmiştir.

Olumlu bir havada gerçekleşen Varna Liderler Zirvesi, Türkiye ve AB’nin karşılıklı olarak birbirlerine yönelik beklentilerini en üst seviyede ilk elden aktarmalarına imkan tanımıştır. Zirve kapsamında, AB kurumlarının liderlerine, AB’den beklentilerimizi içeren yapılandırılmış bir çalışma belgesi iletilmiş, Türkiye’nin AB ile ikili ilişkilerini ileriye taşıma arzusu vurgulanmıştır.

Varna Liderler Zirvesi’ni takiben, Sayın Cumhurbaşkanımız, AB Konseyi Başkanı Tusk, AB Komisyonu Başkanı Juncker ve Dönem Başkanı Bulgaristan Başbakanı Borisov’un katılımıyla gerçekleştirilen ortak basın toplantısında Tusk, AB’nin 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında aldığımız tedbirlerin orantısallığı konusundaki eleştirilerini özetlemiş, Komisyon Başkanı Juncker ise OHAL’in daha fazla uzatılmaması yönündeki beklentiyi gündeme getirmiş, diğer yandan, Avrupa Komisyonu’nun, ülkemizin katılım müzakerelerinin sürdürülmesi konusundaki bağlılığını güçlü ifadelerle teyit etmiştir.

26 Haziran 2018 tarihinde yapılan AB Genel İşler Konseyi (GİK) sonunda kabul edilen “Genişleme, İstikrar ve Ortaklık Süreçleri” kararlarında, ülkemizin katılım müzakerelerinin “fiili durma” noktasında olduğu yönünde durum tespitine yer verilmiş ve Gümrük Birliği’nin Güncellenmesi sürecine dair gelinen aşamada ilave çalışma yapılmasının öngörülmediği belirtilmiştir. 28-29 Haziran 2018 tarihlerine yapılan AB Zirvesi sonuçları bahsekonu GİK kararlarına arka çıkmış, diğer yandan, Zirve’de, ülkemizdeki geçici koruma altındaki Suriyelilere yönelik AB Sığınmacı Mali İmkânı’nın ikinci 3 Milyar Avro’luk dilimi onaylanmıştır.

TÜRKİYE-AB ORTAKLIK KONSEYİ

Türkiye-AB Ortaklık Konseyi, 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe giren Ankara Anlaşması gereğince kurulmuş ve ilk toplantısı 1 Aralık 1964 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Ortaklık Konseyi Bakanlar düzeyinde toplanmakta, Türkiye ve AB tarafı eşit olarak temsil edilmektedir. Bakan düzeyinde katılım sağlanamadığı durumlarda toplantıya Türkiye adına Avrupa Birliği Nezdindeki Daimi Temsilci başkanlık etmektedir. Ortaklık Konseyi kurallarına göre, toplantıya, 1 Nisan-1 Ekim arasında düzenlenmesi durumunda Türk tarafı, yılın geri kalan döneminde düzenlenmesi halinde ise AB tarafı başkanlık yapmaktadır.

12 Eylül darbesiyle sekteye uğrayan Ortaklık Konseyi toplantıları, 16 Eylül 1986 tarihinde düzenlenen 31. Dönem toplantısı sayesinde tekrar başlamış; buna rağmen, müteakip toplantı 30 Eylül 1991 tarihine kadar yapılamamıştır. 1991'den 2015 yılına kadar düzenli aralıklarla gerçekleştirilen Ortaklık Konseyi toplantılarının tarihleri aşağıda kayıtlıdır:

- Ortaklık Konseyi 33. Dönem toplantısı: 9 Kasım 1992, Brüksel
- Ortaklık Konseyi 34. Dönem toplantısı: 8 Kasım 1993, Brüksel
- Ortaklık Konseyi 35. Dönem toplantısı: 19 Aralık 1994, Brüksel
- Ortaklık Konseyi 36. Dönem toplantısı: 6 Mart 1995, Brüksel
- Ortaklık Konseyi 37. Dönem toplantısı: 30 Ekim 1995, Lüksemburg
- Ortaklık Konseyi 38. Dönem toplantısı: 29 Nisan 1997, Lüksemburg
- Ortaklık Konseyi 39. Dönem toplantısı: 11 Nisan 2000, Lüksemburg
- Ortaklık Konseyi 40. Dönem toplantısı: 26 Haziran 2001, Lüksemburg
- Ortaklık Konseyi 41. Dönem toplantısı: 15-16 Nisan 2002, Lüksemburg
- Ortaklık Konseyi 42. Dönem toplantısı: 15 Nisan 2003, Lüksemburg
- Ortaklık Konseyi 43. Dönem toplantısı: 18 Mayıs 2004, Brüksel
- Ortaklık Konseyi 44. Dönem toplantısı: 26 Nisan 2005, Lüksemburg
- Ortaklık Konseyi 45. Dönem toplantısı: 12 Haziran 2006, Lüksemburg
- Ortaklık Konseyi 46. Dönem toplantısı: 27 Mayıs 2008, Brüksel
- Ortaklık Konseyi 47. Dönem toplantısı: 19 Mayıs 2009, Brüksel
- Ortaklık Konseyi 48. Dönem toplantısı: 10 Mayıs 2010, Brüksel
- Ortaklık Konseyi 49. Dönem toplantısı: 19 Nisan 2011, Brüksel³⁰
- Ortaklık Konseyi 50. Dönem toplantısı: 30 Haziran 2012, Brüksel*
- Ortaklık Konseyi 51. Dönem toplantısı: 27 Mayıs 2013, Brüksel
- Ortaklık Konseyi 52. Dönem Toplantısı 23 Haziran 2014, Lüksemburg
- Ortaklık Konseyi 53. Dönem Toplantısı 18 Mayıs 2015, Brüksel

18 Mayıs 2015 tarihinden bu yana, Ortaklık Konseyi bazı AB üyesi devletlerin engellemesi nedeniyle gerçekleştirilememektedir.

³⁰ * Ortaklık Konseyi'nin Nisan, Haziran ve Aralık aylarında toplanması halinde, Lüksemburg'da yapılması teamülüne 2011 ve 2012 yıllarında düzenlenen Konsey toplantılarında uyulmamıştır.

TÜRKİYE-AB ORTAKLIK KOMİTESİ

Türkiye-AB Ortaklık Komitesi, Ankara Anlaşması'nın 24. Maddesi gereğince, 1 Aralık 1964 tarih ve 3/64 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı ile kurulmuştur.

Sözkonusu Karar kapsamında Ortaklık Komitesi; Ortaklık Konseyi'ne yardımcı olmak, görüşmeleri hazırlamak, Ortaklık Konseyi'nin incelemesi için kendisine verdiği her tür konuyu incelemek ve genel olarak, Anlaşma'nın iyi işleyişi için gerekli olan işbirliğinin devamlılığını sağlamakla görevlidir.

4 Ocak 2002 tarih ve 1/2001 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı ile Ortaklık Komitesi'ni kuran 1/64 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı değiştirilmiş ve bu değişiklik doğrultusunda 2002 yılından itibaren Ortaklık Komitesi'nin başkanlığını ve sekretarya görevini, AB adına, Konsey değil Avrupa Komisyonu yürütmeye başlamıştır.

Ortaklık Komitesi toplantıları kapsamında, Avrupa Komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğü ve ilgili diğer Genel Müdürlüklerden avukatlar ile ülkemiz kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri bir araya gelmektedir. Ayrıca, toplantılara AB'ye üye devletler ile AB Konseyi dönem başkanlığından ülke temsilcileri gözlemci olarak katılabilmektedirler.

Ortaklık Komitesi 1964 yılından günümüze kadar 125 kez toplanmış, son toplantısını 28 Kasım 2017 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirmiştir.

2002 yılından bu yana düzenlenen Ortaklık Komitesi tarihleri aşağıda verilmiştir:

- Ortaklık Komitesi 110. Toplantısı: 24 Ocak 2002
- Ortaklık Komitesi 111. Toplantısı: 13 Mart 2003
- Ortaklık Komitesi 112. Toplantısı: 16 Mart 2004
- Ortaklık Komitesi 113. Toplantısı: 17 Mart 2005
- Ortaklık Komitesi 114. Toplantısı: 27 Mart 2006
- Ortaklık Komitesi 115. Toplantısı: 22 Mart 2007
- Ortaklık Komitesi 116. Toplantısı: 6 Mart 2008
- Ortaklık Komitesi 117. Toplantısı: 27 Mart 2009
- Ortaklık Komitesi 118. Toplantısı: 26 Mart 2010
- Ortaklık Komitesi 119. Toplantısı: 24 Mart 2011
- Ortaklık Komitesi 120. Toplantısı: 12 Nisan 2012
- Ortaklık Komitesi 121. Toplantısı: 12 Nisan 2013
- Ortaklık Komitesi 122. Toplantısı: 3 Haziran 2014
- Ortaklık Komitesi 123. Toplantısı: 30 Nisan 2015
- Ortaklık Komitesi 124. Toplantısı: 31 Mayıs 2016
- Ortaklık Komitesi 125. Toplantısı: 28 Kasım 2017

ALT KOMİTELER

Alt Komiteler, Katılım Ortaklığı Belgeleri kapsamında aday ülkenin müktesebat uyumunda kaydettiği gelişmelerin takip edilmesi amacıyla Ortaklık Komitesi altında kurulan mekanizmalardır.

Komisyon tarafından beşinci genişleme ülkeleri için de kullanılan bu mekanizma, Türkiye için 11 Nisan 2000 tarih ve 3/2000 sayılı Türkiye - AB Ortaklık Konseyi Kararı ile kurulmuştur. Geçen süre zarfında çeşitli geçici mekanizmalar yaratılmış olsa da, Ortaklık Konseyi ve Ortaklık Komitesi ile birlikte Alt Komiteler, Türkiye-AB ilişkileri açısından hukuki zemini en güçlü platformlardır.

ALT KOMİTELER VE MÜZAKERE FASILLARI

Alt Komite Adı	Kapsadığı Konular İtibarıyla Fasıllar
1 no'lu Tarım ve Balıkçılık Alt Komitesi	11- Tarım ve Kırsal Kalkınma 12- Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı 13- Balıkçılık
2 no'lu Tek Pazar ve Rekabet Alt Komitesi	1- Malların Serbest Dolaşımı 2- İşçilerin Serbest Dolaşımı 3- İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi 5- Kamu Alımları 6- Şirketler Hukuku 7- Fikri Mülkiyet Hukuku 8- Rekabet Politikası 28- Tüketicinin ve Sağlığın Korunması 30- Dış İlişkiler
3 no'lu Ticaret, Sanayi ve AKÇT Ürünleri Alt Komitesi	20- İşletmeler ve Sanayi Politikası
4 no'lu Ekonomik ve Parasal Konular, Sermaye Hareketleri ve İstatistik Alt Komitesi	4- Sermayenin Serbest Dolaşımı 9- Mali Hizmetler 17- Ekonomik ve Parasal Politika 18- İstatistik
5 no'lu Teknolojik Yenilik, Eğitim ve Araştırma Programları Alt Komitesi	10- Bilgi Toplumu ve Medya 25- Bilim ve Araştırma 26- Eğitim ve Kültür
6 no'lu Ulaştırma, Çevre, Enerji ve Trans Avrupa Şebekeleri Alt Komitesi	14- Taşımacılık Politikası 15- Enerji 21- Trans-Avrupa Ağları 27- Çevre
7 no'lu Bölgesel Kalkınma, İstihdam ve Sosyal Politika Alt Komitesi	19- Sosyal Politika ve İstihdam 22- Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Eşgüdümü
8 no'lu Gümrükler, Vergilendirme, Uyuşturucu ve Kara Para Aklanmasının Önlenmesi Alt Komitesi	16- Vergilendirme 23- Yargı ve Temel Haklar 24- Adalet, Özgürlük ve Güvenlik 29- Gümrük Birliği 31- Dış, Güvenlik ve Savunma Politikası 32- Mali Kontrol 33- Mali ve Bütçesel Hükümler

Yukarıda isimleri verilen 8 Alt Komite kapsamında, yasal uyum, uygulama ve yürütmeye ilişkin gelişmeler takip edilmekte ve karşılaşılan sorunlar Komisyon yetkilileri ile teknik düzeyde ele alınmaktadır.

Alt Komiteler 2012 yılına kadar düzenli olarak toplanmış olmakla birlikte, 2013 ve 2014 yıllarında kesintiye uğramıştır. Bu süre zarfında, Alt Komitelerin daha etkin ve sonuç odaklı yürütülebilmesi için Komisyonla istişarelerde bulunulmuştur. Söz konusu Alt Komiteler 2000 yılında, Katılım Ortaklığı Belgesinde yer alan önceliklerin yerine getirilmesi ve mevzuat uyumunun izlenmesi amacıyla kurulduğundan, zaman içerisinde müzakere sürecinin ihtiyaçlarına bazı açılardan cevap veremez hale gelmiştir. Bu çerçevede, 122. Ortaklık Komitesinde (3 Haziran 2014), Alt Komitelerin fasıl bazında çalışma grupları şeklinde işlemleri konusunda mutabık kalınmıştır.

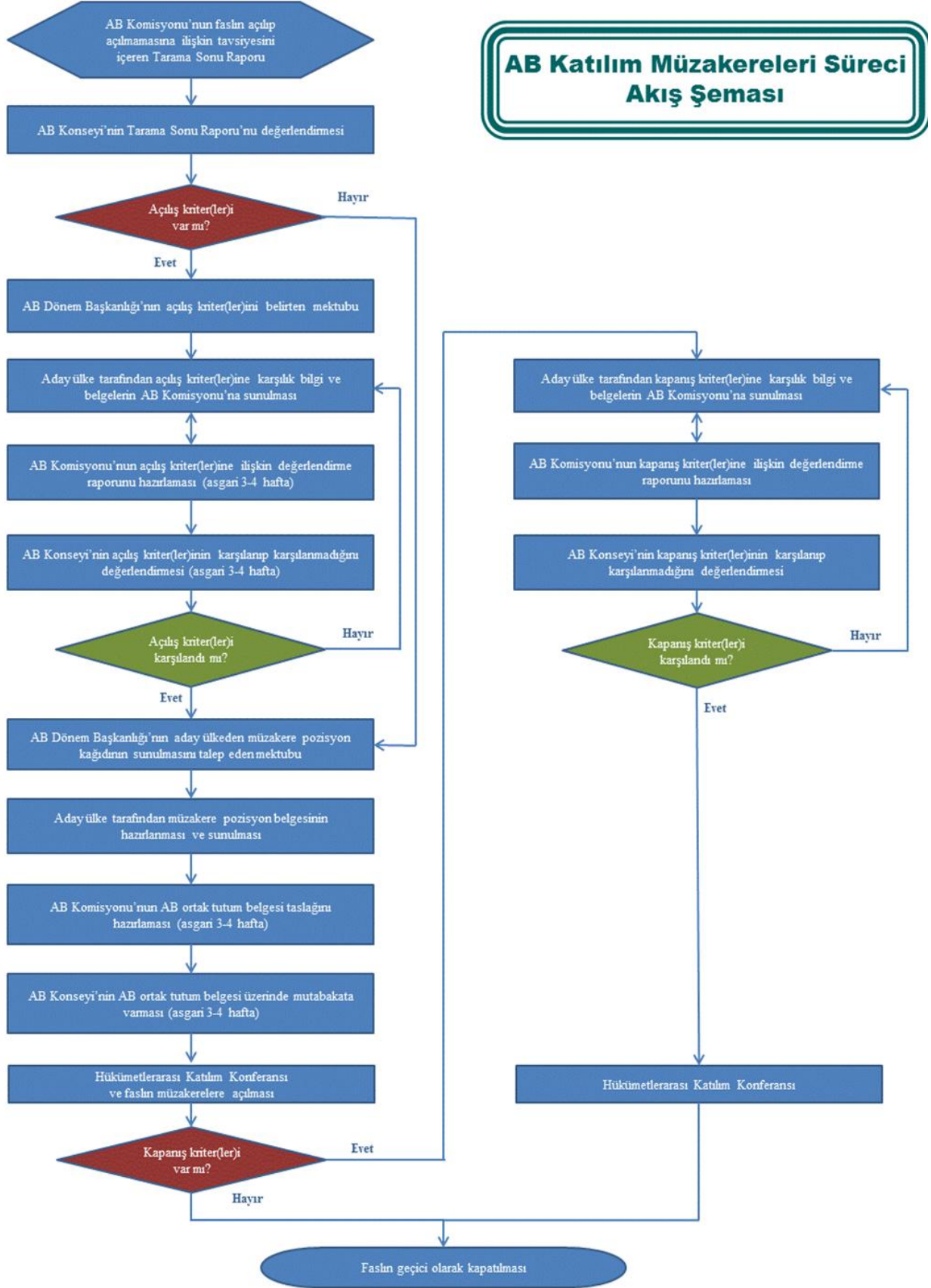
Alt Komiteler kapsamında yapılan çalışmalar Ortaklık Komitesine rapor edilmekle birlikte, Alt Komitelerin karar alma yetkileri yoktur. Ancak ilgili Ortaklık Konseyi kararı çerçevesinde, Ortaklık Komitesi Alt Komitelerin çalışma usul ve esaslarını istediği şekilde belirleyebilmektedir.

Son dönemde toplanan Alt Komiteler ve ele alınan fasıllar aşağıdaki şekildedir:

Tarih/Yer	Alt Komite	Ele Alınan Fasıllar
11 Şubat 2015 Ankara	8 no'lu Gümrükler, Vergilendirme, Uyuşturucu ve Kara Para Aklanmasının Önlenmesi Alt Komitesi	4 - Sermayenin Serbest Dolaşımı (sadece kara paraıyla mücadele) 24 - Adalet, Özgürlük ve Güvenlik
13 Mart 2015 Brüksel	4 no'lu Ekonomik ve Parasal Konular, Sermaye Hareketleri ve İstatistik Alt Komitesi	17 - Ekonomik ve Parasal Politika
18 Mart 2015 Ankara	7 no'lu Bölgesel Kalkınma, İstihdam ve Sosyal Politika Alt Komitesi 7654321	19- Sosyal Politika ve İstihdam 22- Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Eşgüdümü
20 Mart 2015 Brüksel	2 no'lu Tek Pazar ve Rekabet Alt Komitesi	5 - Kamu Alımları 6 - Şirketler Hukuku 8 - Rekabet Politikası
26 Mart 2015 Brüksel	5 no'lu Teknolojik Yenilik, Eğitim ve Araştırma Programları Alt Komitesi	10 - Bilgi Toplumu ve Medya 25 - Bilim ve Araştırma 26 - Eğitim ve Kültür
5-6 Mayıs 2015 Ankara	6 no'lu Ulaştırma, Çevre, Enerji ve Trans-Avrupa Ağları 7Alt Komitesi	14 - Ulaştırma Politikası 15 - Enerji 21 - Trans-Avrupa Ağları 27 - Çevre
19-20 Ekim 2015 Brüksel	1 no'lu Tarım ve Balıkçılık Alt Komitesi	11 - Tarım ve Kırsal Kalkınma 12 - Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı 13 - Balıkçılık
16 Aralık 2015 Brüksel	3 no'lu Ticaret, Sanayi ve AKÇT Ürünleri Alt Komitesi	20 - İşletme ve Sanayi Politikası
20 Ocak 2016 Brüksel	7 no'lu Bölgesel Kalkınma, İstihdam ve Sosyal Politika Alt Komitesi	19 - Sosyal Politika ve İstihdam 22- Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Eşgüdümü
26 Şubat 2016 Ankara	2 no'lu Tek Pazar ve Rekabet Alt Komitesi	5 - Kamu Alımları 6 - Şirketler Hukuku 7 - Fikri Mülkiyet Hakları 8 - Rekabet Politikası
28-29 Nisan 2016 Brüksel	8 no'lu Gümrükler, Vergilendirme, Uyuşturucu ve Kara Para Aklanmasının	23 – Yargı ve Temel Haklar 24 - Adalet, Özgürlük ve Güvenlik

Tarih/Yer	Alt Komite	Ele Alınan Fasıllar
	Önlenmesi Alt Komitesi	32 – Mali Kontrol
15-16 Mart 2016 Brüksel	6 no'lu Ulaştırma, Çevre, Enerji ve Trans-Avrupa Ağları Alt Komitesi	14 - Ulaştırma Politikası 15 - Enerji 21 - Trans-Avrupa Ağları 27 - Çevre
4 Ekim 2016 Ankara	5 no'lu Teknolojik Yenilik, Eğitim ve Araştırma Programları Alt Komitesi	10 - Bilgi Toplumu ve Medya 25 - Bilim ve Araştırma 26 - Eğitim ve Kültür
5-7 Ekim 2016 Ankara	1 no'lu Tarım ve Balıkçılık Alt Komitesi	11- Tarım ve Kırsal Kalkınma 12- Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı 13- Balıkçılık
20 Aralık 2016 Brüksel	4 no'lu Ekonomik ve Parasal Konular, Sermaye Hareketleri ve İstatistik Alt Komitesi	4 - Sermayenin Serbest Dolaşımı 17 - Ekonomik ve Parasal Politika 18 - İstatistik
15-16 Mart 2017 Ankara	6 no'lu Ulaştırma, Çevre, Enerji ve Trans-Avrupa Ağları Alt Komitesi	14 - Ulaştırma Politikası 15 - Enerji 21 - Trans-Avrupa Ağları 27 - Çevre
22-23 Mart 2017 Ankara	1 no'lu Tarım ve Balıkçılık Alt Komitesi	11- Tarım ve Kırsal Kalkınma 12- Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı 13- Balıkçılık
16 Mayıs 2017 Ankara	7 no'lu Bölgesel Kalkınma, İstihdam ve Sosyal Politika Alt Komitesi	19 - Sosyal Politika ve İstihdam 22 - Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu
11-12 Ekim 2017 Ankara	8 no'lu Gümrükler, Vergilendirme, Uyuşturucu ve Kara Para Aklanmasının Önlenmesi Alt Komitesi	23 - Yargı ve Temel Haklar 24 - Adalet, Özgürlük ve Güvenlik 32 - Mali Kontrol
7 Kasım 2017 Ankara	4 no'lu Ekonomik ve Parasal Konular, Sermaye Hareketleri ve İstatistik Alt Komitesi	4 - Sermayenin Serbest Dolaşımı 17 - Ekonomik ve Parasal Politika 18 - İstatistik
26 Nisan 2018 Brüksel	5 no'lu Teknolojik Yenilik, Eğitim ve Araştırma Programları Alt Komitesi	10 - Bilgi Toplumu ve Medya 25 - Bilim ve Araştırma 26 - Eğitim ve Kültür
19 Haziran 2018 Brüksel	2 no'lu Tek Pazar ve Rekabet Alt Komitesi	5 - Kamu Alımları 6 - Şirketler Hukuku 8 - Rekabet Politikası

KATILIM MÜZAKERELERİMİZ

KATILIM MÜZAKERELERİNDE MEVCUT DURUM (Temmuz 2018)			
AÇILAN 16 FASIL		EK PROTOKOL GEREKÇESİYLE ASKIYA ALINAN 8 FASIL	
BİLİM VE ARAŞTIRMA	GEÇİCİ KAPANDI	1 MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI	1 MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI (Askiya alınan 8 fasıl içinde)
20 İŞLETME VE SANAYİ POLİTİKASI	1 KK	3 İŞ KURMA HAKKI VE HİZMET SUNUMU SERBESTİSİ	3 İŞ KURMA HAKKI VE HİZMET SUNUMU SERBESTİSİ (Askiya alınan 8 fasıl içinde)
18 İSTATİSTİK	2 KK	9 MALİ HİZMETLER	5 KAMU ALIMLARI
32 MALİ KONTROL	6 KK	11 TARIM VE KIRSAL KALKINMA	8 REKABET POLİTİKASI
21 TRANS-AVRUPA AĞLARI	1 KK	13 BALIKÇILIK	11 TARIM VE KIRSAL KALKINMA (Askiya alınan 8 fasıl içinde)
28 TÜKETİCİNİN VE SAĞ. KORUNMASI	5 KK	14 TAŞIMACILIK POLİTİKASI	19 SOSYAL POLİTİKA VE İSTİHDAM
6 ŞİRKETLER HUKUKU	5 KK	29 GÜMRÜK BİRLİĞİ	29 GÜMRÜK BİRLİĞİ (Askiya alınan 8 fasıl içinde)
7 FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU	4 KK	30 DIŞ İLİŞKİLER	
10 BİLGİ TOPLUMU VE MEDYA	5 KK		
4 SERMAYENİN SERBEST DOLAŞIMI	4 KK		
16 VERGİLENDİRME	3 KK		
27 ÇEVRE	5 KK		
12 GIDA GÜVEN, VET. VE BİTKİ SAĞ.	6 KK		
22 BÖLGESEL POLİTİKA VE YAPISAL ARAÇLARIN KOORDİNASYONU	6 KK		
17 EKONOMİK VE PARASAL POLİTİKA	2 KK		
33 MALİ BÜTÇESEL HÜKÜMLER	1 KK		
TARAMA SONU RAPORU KONSEYDE BEKLEYEN 8 FASIL		GKRY'NİN BLOKE ETTİĞİ 6 FASIL	
2 İŞÇİLERİN SERBEST DOLAŞIMI	GKRY+A.+AV.	26 EĞİTİM VE KÜLTÜR	
13 BALIKÇILIK	EP + Y.	31 DIŞ, GÜVENLİK VE SAVUNMA POLİTİKASI	
14 TAŞIMACILIK POLİTİKASI	EP	23 YARGI VE TEMEL HAKLAR	
15 ENERJİ	GKRY	24 ADALET, ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK	
23 YARGI VE TEMEL HAKLAR	GKRY	2 İŞÇİLERİN SERBEST DOLAŞIMI (A+AV)	
24 ADALET, ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK	GKRY	15 ENERJİ	
30 DIŞ İLİŞKİLER	EP		
31 DIŞ, GÜVENLİK VE SAVUNMA POL.	GKRY		
MPB SUNDUĞUMUZ, KONSEYDE BEKLEYEN FASIL			
26	EĞİTİM VE KÜLTÜR		
SİYASİ BLOKAJA TABİ OLMAYAN 5 FASIL			
5	KAMU ALIMLARI		3 AK
8	REKABET POLİTİKASI		6 AK
19	SOSYAL POLİTİKA VE İSTİHDAM		2 AK
34	KURUMLAR		
35	DiĞER KONULAR		
KAPANIŞ KRİTERLERİNİN KARŞILANDIĞINA DAİR KOMİSYONDAN MEKTUP ALINAN 2 FASIL			
20	İŞLETME VE SANAYİ POLİTİKASI		
21	TRANS-AVRUPA AĞLARI		

*AK: Açılış Kriteri *KK: Kapamış Kriteri *EP: Ek Protokol *GKRY: Güney Kıbrıs Rum Yönetimi *A: Almanya AV*: Avusturya

KATILIM MÜZAKERELERİNDE MEVCUT DURUM (Temmuz 2018)								
FASILLAR	Siyasi Nedenlerle Bloke Edilen Fasillar	Taslak Tarama Sonu Raporu Halen Onaylanmayan Fasillar	Aç. Kri. ve MPB'ye İlişkin Olarak Konsey Dönem Başlanılığ Mektubu Alınan Fasillar	Komisyona Teknik Açılış Kriteri Önermediği Fasillar	Konseyde Onaylanan Tarama Sonu Raporları	Teknik Açılış Kriteri Sayısı	Müzakere Pozisyon Belgesi Sunduğumuz Fasillar	Teknik Kapanış Kriteri Sayısı
1. Malların Serbest Dolaşımı	EP		Portekiz, 17.10.2007		X	4		
2. İşçilerin Serbest Dolaşımı	A/GKRY/AV	X		X				
3. İş Kur.Hakı ve Hizmet Sun.Serbestisi	EP		Portekiz, 31.10.2007		X	1		
4. Sermayenin Serbest Dolaşımı Fransa, 19.12.2008			Almanya, 14.2.2007 Fransa, 5.11.2008		X	-2	11.11.2008	4
5. Kamu Alımları			Avusturya, 17.5.2006		X	3		
6. Şirketler Hukuku Slovenya, 17.6.2008			Almanya, 25.6.2007 Slovenya, 24.4.2008		X	-1	6.05.2008	5(**)
7. Fikri Mülkiyet Hukuku Slovenya, 17.6.2008			Almanya, 4.4.2007 Slovenya, 16.4.2008		X	-1	6.05.2008	4
8. Rekabet Politikası			Avusturya, 28.6.2006		X	6		
9. Mali Hizmetler	EP		Almanya, 25.6.2007	X	X	-		
10. Bilgi Toplumu ve Medya Fransa, 19.12.2008			Slovenya, 25.6.2008 Fransa, 1.10.2008		X	-1	29.10.2008	5
11. Tarım ve Kırsal Kalkınma	F/EP		Almanya, 24.1.2007		X	5		
12. Gıda Güvenliği, Vet. ve Bitki Sağ. Pol. İspanya, 30.6.2010			Portekiz, 12.6.2007 İspanya, 25.6.2010		X	-6	25.06.2010 REV 1: 28.6.2010	6
13. Balıkçılık	EP	X				1		
14. Taşınmazlık Politikası	EP	X				2		
15. Enerji	GKRY	X		X				
16. Vergilendirme Çek Cumhuriyeti, 30.6.2009			Almanya, 18.4.2007 Çek Cumh., 15.6.2009		X	-1	15.06.2009 REV 1: 15.6.2009	3
17. Ekonomik ve Parasal Politika Lüksemburg, 14 Aralık 2015			Almanya, 24.1.2007	X	X	-	15.03.2007 REV.1: 14.12.2015	2
18. İstatistik Almanya, 26.6.2007			Almanya, 19.1.2007	X	X	-	23.03.2007	2
19. Sosyal Politika ve İstihdam			Almanya, 19.1.2007		X	2		
20. İşletme ve Sanayi Politikası Almanya, 29.3.2007			Finlandiya, 20.12.2006	X	X	-	5.02.2007	1(*)
21. Trans-Avrupa Ağları Portekiz, 19.12.2007			Portekiz, 27.9.2007	X	X	-	11.10.2007	1(*)
22. Bölge Politika ve Yapısal Araç. Koord. Litvanya, 05.11.2013			İrlanda, 27.2.2013 İrlanda, 24.04.2013		X	-1	7.05.2013	6
23. Yargı ve Temel Haklar	GKRY	X				6		
24. Adalet, Özgürlük ve Güvenlik	Y/GKRY	X				4		
25. Bilim ve Araştırma Avusturya, 12.6.2006			Avusturya, 23.2.2006	X	X	-	24.03.2006	kapandı
26. Eğitim ve Kültür	GKRY		Avusturya, 26.4.2006	X	X	-	29.05.2006 Ek Bilgi: 28.6.2006 24.03.2016	
27. Çevre İsveç, 21.12.2009			Portekiz, 3.10.2007 İsveç, 12.11.2009		X	-2	16.11.2009	5
28. Tüketicinin ve Sağlığının Korunması Portekiz, 19.12.2007			Portekiz, 12.6.2007	X	X	-	31.07.2007 AD 1: 31.7.2007	5(**)
29. Gümrük Birliği	EP		Almanya, 11.5.2007		X	1		
30. Dış İlişkiler	EP	X				1		
31. Dış Güvenlik ve Savunma Politikası	GKRY	X						
32. Mali Kontrol Almanya, 26.6.2007			Almanya, 14.2.2007	X	X	-	13.04.2007	6(***)
33. Mali ve Bütçesel Hükümler			Hollanda, 30.06.2016	X	X	-	20.04.2016	1
34. Kurumlar (taramaya tabi değil)	F							
35. Diğer (taramaya tabi değil)								
TOPLAM	14	8		13 fasıl (8'i açıldı)	24	Konsey'de onaylanan: 37 Toplam: 51 Karşılanan:15	17	Açılan 16 fasıl için 56 kapanış kriteri
	Açılan Fasillar		GKRY	GKRY tarafından bloke		*	Gayiresmî olarak kriterler karşılandı	
	Bloke edilen fasillar		A	Almanya tarafından bloke		**	Pozitif Gündem kapsamında 1 kapanış kriterinin karşılandığı teyit edildi	
F	Fransa tarafından bloke		Y	Yunanistan tarafından bloke				
AV	Avusturya tarafından bloke		EP	EK Protokol				
	Teknik açılış kriter sayısı kırmızı renkte olanlar, gayiresmî öğrenilmiş rakamlardır.		MPB	Müzakere Pozisyon Belgesi		***	Pozitif Gündem kapsamında 3 kapanış kriterinin karşılandığı teyit edildi	

DÖNEM BAŞKANLIKLARINA GÖRE AÇILAN VE GEÇİCİ OLARAK KAPANAN FASILAR			
YIL	DÖNEM	ÜYE ÜLKE	FASIL
2006	Ocak-Haziran	Avusturya	Bilim-Araştırma (12 Haziran 2006) - Geçici olarak kapandı
	Temmuz-Aralık	Finlandiya	
2007	Ocak-Haziran	Almanya	İşletme ve Sanayi Politikası (29 Mart 2007) İstatistik (26 Haziran 2007) Mali Kontrol (26 Haziran 2007)
	Temmuz-Aralık	Portekiz	TEN (19 Aralık 2007) Tüketicinin ve Sağlığın Korunması (19 Aralık 2007)
2008	Ocak-Haziran	Slovenya	Şirketler Hukuku (17 Haziran 2008) Fikri Mülkiyet Hukuku (17 Haziran 2008)
	Temmuz-Aralık	Fransa	Sermayenin Serbest Dolaşımı (19 Aralık 2008) Bilgi Toplumu ve Medya (19 Aralık 2008)
2009	Ocak-Haziran	Çek Cumhuriyeti	Vergilendirme (30 Haziran 2009)
	Temmuz-Aralık	İsveç	Çevre (21 Aralık 2009)
2010	Ocak-Haziran	İspanya	Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı (30 Haziran 2010)
	Temmuz-Aralık	Belçika	
2011	Ocak-Haziran	Macaristan	
	Temmuz-Aralık	Polonya	
2012	Ocak-Haziran	Danimarka	
	Temmuz-Aralık	GKRY	
2013	Ocak-Haziran	İrlanda	
	Temmuz-Aralık	Litvanya	Bölgesel Politika ve Yapısal araçların Koordinasyonu (5 Kasım 2013)
2014	Ocak-Haziran	Yunanistan	
	Temmuz-Aralık	İtalya	
2015	Ocak-Haziran	Letonya	
	Temmuz-Aralık	Lüksemburg	Ekonomik ve Parasal Politika (14 Aralık 2015)
2016	Ocak-Haziran	Hollanda	Mali ve Bütçesel Hükümler (30 Haziran 2016)
	Temmuz-Aralık	Slovakya	
2017	Ocak-Haziran	Malta	
	Temmuz-Aralık	Estonya	
2018	Ocak-Haziran	Bulgaristan	
	Temmuz-Aralık		

CURRENT SITUATION IN ACCESSION NEGOTIATIONS (July 2018)					
16 OPENED CHAPTERS		8 SUSPENDED CHAPTERS BY THE COUNCIL DECISION 2006		7 CHAPTERS OPENING BENCHMARKS APPROVED IN THE COUNCIL BUT NOT OPENED TO NEGOTIATIONS	
25	SCIENCE AND RESEARCH	PROV.CLOSED	1	FREE MOVEMENT OF GOODS (one of the 8 suspended chapters by the 2006 Council Decision)	4 OB
20	ENTERP. AND INDUSTRIAL POLICY	1 CB+AP	3	RIGHT OF ESTAB. AND FREEDOM TO PROV. SER. (one of the 8 suspended chapters by the 2006 Council Decision)	1 OB
18	STATISTICS	2 CB+AP	9	FINANCIAL SERVICES	3 OB
32	FINANCIAL CONTROL	6 CB+AP	11	AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT	6 OB
21	TRANS-EUROPEAN NETWORKS	1 CB+ AP	13	FISHERIES	5 OB
28	CONSUMER AND HEALTH PROTEC.	5 CB+AP	14	TRANSPORT POLICY	2 OB
6	COMPANY LAW	5 CB+AP	29	CUSTOMS UNION (one of the 8 suspended chapters by the 2006 Council Decision)	1 OB
7	INTELLECTUAL PROPERTY LAW	4 CB+AP	30	EXTERNAL RELATIONS	
10	INFORMATION SOCIETY AND MEDIA	5 CB+AP			
4	FREE MOVEMENT OF CAPITAL	4 CB+AP			
16	TAXATION	3 CB+AP			
27	ENVIRONMENT	5 CB+AP			
12	FOOD SAF., VETER. AND PHYTOSANITARY	6 CB+AP			
22	REGIONAL POLICY AND COOR. OF. STRUCTURAL INSTRUMENTS	6CB+AP			
17	ECONOMIC AND MONETARY POLICY	2 CB+AP			
33	FINANCIAL AND BUDGETARY PROVISIONS	1 CB+AP			
8 SCREENING REPORTS PENDING AT THE COUNCIL		BLOCKED	6 CHAPTERS BLOCKED BY SOUTHERN CYPRUS(SC)		
2	FREEDOM OF MOVEMENT FOR WORKERS	SC+GER.+AUS	26	EDUCATION AND CULTURE	
13	FISHERIES	AP+GREECE	31	FOREIGN, SECURITY AND DEFENCE POLICY	
14	TRANSPORT POLICY	AP	23	JUDICIARY AND FUNDAMENTAL RIGHTS	
15	ENERGY	SC	24	JUSTICE, FREEDOM AND SECURITY	
23	JUDICIARY AND FUNDAMENTAL RIGHTS	SC	2	FREEDOM OF MOVEMENT FOR WORKERS (GER+AUS)	
24	JUSTICE, FREEDOM AND SECURITY	SC	15	ENERGY	
30	EXTERNAL RELATIONS (AP)	AP			
31	FOREIGN, SECURITY AND DEFENCE POLICY	SC			
			3 CHAPTERS NOT SUBJECT TO ANY BLOCKADE		
			5	PUBLIC PROCUREMENT	3 OB
			8	COMPETITION POLICY	6 OB
			19	SOCIAL POLICY AND EMPLOYMENT	2 OB
			34	INSTITUTIONS	
			35	OTHER	
			CHAPTERS THE COMMISSION CONFIRMED THAT CLOSING BENCHMARKS FILLED		
			20	ENTERPRISE AND INDUSTRIAL POLICY	
			21	TRANS-EUROPEAN NETWORKS	
			CHAPTERS NPP SUBMITTED AND PENDING AT THE COUNCIL		
			26	EDUCATION AND CULTURE	

*OB: Opening Benchmark *CB: Closing Benchmark *AP: Additional Protocol *SC: Southern Cyprus GER: Germany AUS: Austria

*NPP: Negotiating Position Paper of Turkey

CURRENT SITUATION IN ACCESSION NEGOTIATIONS (July 2018)								
CHAPTERS	Blocked for Political Reasons	Screening Reports not Approved at the Council	OB & NPP Related Council Presidency Letters	Commission Offered No Technical Opening Benchmarks	Screening Reports Approved at the Council	Technical OBs	NPP As Accession Conference Doc	Number of Technical Closing Benchmarks
1. Free Movement of Goods	AP		Portugal, 17.10.2007		X	4		
2. Freedom of Movement for Workers	GER, SC, AUS	X		X				
3. Right of Estab. and Freedom to Provide Serv.	AP		Portugal, 31.10.2007		X	1		
4. Free Movement of Capital France, 19.12.2008			Germany, 14.2.2007 France, 5.11.2008		X	-2	11.11.2008	4
5. Public Procurement			Austria, 17.5.2006		X	3		
6. Company Law Slovenia, 17.6.2008			Germany, 25.6.2007 Slovenia, 24.4.2008		X	-1	6.05.2008	5(**)
7. Intellectual Property Law Slovenia, 17.6.2008			Germany, 4.4.2007 Slovenia, 16.4.2008		X	-1	6.05.2008	4
8. Competition Policy			Austria, 28.6.2006		X	6		
9. Financial Services	AP		Germany, 25.6.2007	X	X	-		
10. Information Society and Media France, 19.12.2008			Slovenia, 25.6.2008 France, 1.10.2008		X	-1	29.10.2008	5
11. Agriculture and Rural Development	F/AP		Germany, 24.1.2007		X	5		
12. Food Safety, Vet. and Phytosan. Policy Spain, 30.6.2010			Portugal, 12.6.2007 Spain, 25.6.2010		X	-6	25.06.2010 REV 1: 28.6.2010	6
13. Fisheries	AP	X				1		
14. Transport Policy	AP	X				2		
15. Energy	SC	X		X				
16. Taxation Czech Rep., 30.6.2009			Germany, 18.4.2007 Czech Rep., 15.6.2009		X	-1	15.06.2009 REV 1: 15.6.2009	3
17. Economic and Monetary Policy Luxembourg, 14.12.2015			Germany, 24.1.2007	X	X	-	15.03.2007 REV 1: 14.12.2015	2
18. Statistics Germany, 26.6.2007			Germany, 19.1.2007	X	X	-	23.03.2007	2
19. Social Policy and Employment			Germany, 19.1.2007		X	2		
20. Enterprise and Industrial Policy Germany, 29.3.2007			Finland, 20.12.2006	X	X	-	5.02.2007	1(*)
21. Trans-European Networks Portugal, 19.12.2007			Portugal, 27.9.2007	X	X	-	11.10.2007	1(*)
22. Reg. Policy and Coord. of Struc. Instruments Lithuania, 5.11.2013			Ireland, 27.2.2013 Ireland 24.4.2013		X	-1	7.05.2013	6
23. Judiciary And Fundamental Rights	SC	X				6		
24. Justice, Freedom and Security	GRE/ SC	X				4		
25. Science and Research Austria, 12.6.2006			Austria, 23.2.2006	X	X	-	24.03.2006	Prov. Closed
26. Education and Culture	SC		Austria, 26.4.2006	X	X	-	29.05.2006 Add.Inf.: 28.6.2006 24.03.2016	
27. Environment Sweden, 21.12.2009			Portugal, 3.10.2007 Sweden, 12.11.2009		X	-2	16.11.2009	5
28. Consumer and Health Protection Portugal, 19.12.2007			Portugal, 12.6.2007	X	X	-	31.07.2007 AD 1: 31.7.2007	5(**)
29. Customs Union	AP		Germany, 11.5.2007		X	1		
30. External Relations	AP	X				1		
31. Foreign, Security and Defence Policy	SC	X						
32. Financial Control Germany, 26.6.2007			Germany, 14.2.2007	X	X	-	13.04.2007	6(***)
33. Financial and Budgetary Provisions Netherlands, 30.06.2016			Netherlands, 30.06.2016	X	X		20.04.2016	1
34. Institutions (not subject to screening process)	F							
35. Other (not subject to screening process)								
TOTAL	14	8		8 of 13 Chapters opened	24	14 unofficial 37 official 15 fulfilled	17	56 Closing Benchmarks for 16 Opened Chapters
Opened Chapters	SC		Blocked by Southern Cyprus		*	Unofficially fulfilled		
Blocked Chapters	GER		Blocked by Germany		**	Fulfillment of 1 benchmark is confirmed under Positive Agenda		
F	GRE		Blocked by Greece					
AUS	AP		Additional Protocol					
Technical opening benchmarks (OB) written in red are unofficial.	NPP		Negotiating Position Paper of Turkey		***	Fulfillment of 3 benchmarks is confirmed under Positive Agenda		

CHAPTERS OPENED AND PROVISIONALLY CLOSED ACCORDING TO EU COUNCIL PRESIDENCIES			
YEAR	PERIOD	MEMBER STATE	CHAPTER
2006	January-June	Austria	Science and Research (12 June 2006) – Provisionally closed
	July-December	Finland	
2007	January-June	Germany	Enterprise and Industrial Policy (29 March 2007) Statistics (26 June 2007) Financial Control (26 June 2007)
	July-December	Portugal	Trans-European Networks (19 December 2007) Consumer and Health Protection (19 December 2007)
2008	January-June	Slovenia	Company Law (17 June 2008) Intellectual Property Law (17 June 2008)
	July-December	France	Free Movement of Capital (19 December 2008) Information Society and Media (19 December 2008)
2009	January-June	Czech Republic	Taxation (30 June 2009)
	July-December	Sweden	Environment (21 December 2009)
2010	January-June	Spain	Food Safety, Veterinary & Phytosanitary Policy (30 June 2010)
	July-December	Belgium	
2011	January-June	Hungary	
	July-December	Poland	
2012	January-June	Denmark	
	July-December	Greek Cypriot Administration	
2013	January-June	Ireland	
	July-December	Lithuania	Regional Policy and Coordination of Structural Instruments (5 November 2013)
2014	January-June	Greece	
	July-December	Italy	
2015	January-June	Latvia	
	July-December	Luxembourg	Economic and Monetary Policy (14 December 2015)
2016	January-June	Netherlands	Financial and Budgetary Provisions (30 June 2016)
	July-December	Slovakia	
2017	January-June	Malta	
	July-December	Estonia	
2018	January-June	Bulgaria	
	July-December		

**MÜZAKERE FASILLARININ AÇILIŞI ÇERÇEVESİNDE DÜZENLENEN HÜKÜMETLERARASI
KONFERANSLAR (HAK)**

Tarih (Dönem Başkanlığı)	Açılan Fasil	Katılan Bakanlarımız
30 Haziran 2016 (Hollanda)	33. Fasil: Mali ve Bütçesel Hükümler	Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu AB Bakanı ve Başmüzakereci Ömer Çelik Maliye Bakanı Naci Ağbal
14 Aralık 2015 (Lüksemburg)	17. Fasil: Ekonomik ve Parasal Politika	Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu AB Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır
5 Kasım 2013 (Litvanya)	22. Fasil: Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Eşgüdümü	AB Bakanı Egemen Bağış Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz
30 Haziran 2010 (İspanya)	12. Fasil: Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Politikası	Dışışleri Bakanı Ahmet Davutoğlu AB Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış Tarım Bakanı Mehdi Eker
21 Aralık 2009 (İsveç)	27. Fasil: Çevre	Dışışleri Bakanı Ahmet Davutoğlu AB Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu
30 Haziran 2009 (Çek Cumhuriyeti)	16. Fasil: Vergilendirme	AB Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış
19 Aralık 2008 (Fransa)	4. Fasil: Sermayenin Serbest Dolaşımı 10. Fasil: Bilgi Toplumu ve Medya	Dışışleri Bakanı ve Başmüzakereci Ali Babacan
17 Haziran 2008 (Slovenya)	6. Fasil: Şirketler Hukuku 7. Fasil: Fikri Mülkiyet Hukuku	Dışışleri Bakanı ve Başmüzakereci Ali Babacan
19 Aralık 2007 (Portekiz)	21. Fasil: Trans-Avrupa Ağları 28. Fasil: Tüketicinin ve Sağlığının Korunması	Dışışleri Bakanı ve Başmüzakereci Ali Babacan
26 Haziran 2007 (Almanya)	20. Fasil: İşletmeler ve Sanayi Politikası 18. Fasil: İstatistik 32. Fasil: Mali Kontrol	Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Ali Babacan
12 Haziran 2006 (Avusturya)	25. Fasil: Bilim ve Araştırma	Dışışleri Bakanı Abdullah Gül
3 Ekim 2005 (Birleşik Krallık)	Müzakerelerin başlatılması	Dışışleri Bakanı Abdullah Gül

ÜLKEMİZİN AB'YE ÜYELİK BAŞVURUSUNUN ARDINDAN YAPILAN BAŞVURULAR

ÜLKE ADI	BAŞVURU TARİHİ	ÜYELİK TARİHİ
TÜRKİYE	14 NİSAN 1987	X
AVUSTURYA	17 TEMMUZ 1989	1 OCAK 1995
GKRY	3 TEMMUZ 1990	1 MAYIS 2004
MALTA	16 TEMMUZ 1990	1 MAYIS 2004
İSVEÇ	1 TEMMUZ 1991	1 OCAK 1995
FİNLANDIYA	18 MART 1992	1 OCAK 1995
İSVİÇRE	26 MAYIS 1992	X ³¹
NORVEÇ	25 KASIM 1992	X ³²
MACARİSTAN	31 MART 1994	1 MAYIS 2004
POLONYA	5 NİSAN 1994	1 MAYIS 2004
ROMANYA	22 HAZİRAN 1995	1 OCAK 2007
SLOVAKYA	27 HAZİRAN 1995	1 MAYIS 2004
LETONYA	13 EKİM 1995	1 MAYIS 2004
ESTONYA	24 KASIM 1995	1 MAYIS 2004
LİTVANYA	8 ARALIK 1995	1 MAYIS 2004
BULGARİSTAN	14 ARALIK 1995	1 OCAK 2007
ÇEK CUMHURİYETİ	17 OCAK 1996	1 MAYIS 2004
SLOVENYA	10 HAZİRAN 1996	1 MAYIS 2004
HIRVATİSTAN	22 ŞUBAT 2003	1 TEMMUZ 2013
MAKEDONYA	22 MART 2004	X ³³
KARADAĞ	15 ARALIK 2008	X
ARNAVUTLUK	1 NİSAN 2009	X*
İZLANDA	16 TEMMUZ 2009	X ³⁴
SIRBİSTAN	22 ARALIK 2009	X
BOSNA HERSEK	15 ŞUBAT 2016	X

³¹ İsviçre’de 08 Haziran 1997 ve 4 Mart 2001 tarihlerinde gerçekleştirilen AB üyeliği referandumları olumsuz sonuçlanmıştır. İsviçre Hükümeti 16 Haziran 2016 tarihinde üyelik başvurusunu resmi olarak geri çekmiştir.

³² Norveç’te 25 Eylül 1972 ve 28 Kasım 1994 tarihlerinde gerçekleştirilen AB üyeliği referandumları olumsuz sonuçlanmıştır.

^{33*} Basım tarihinden sonraya denk gelen 28-29 Haziran 2018 tarihinde yapılacak olan AB Zirvesi’nde Makedonya ve Arnavutluk ile üyelik müzakerelerinin başlaması kararının alınması sözkonusudur. (Makedonya ile Yunanistan ile arasında süregelen isim sorununun aşılması, Makedonya ile üyelik müzakerelerine başlanması yönünde Konsey bünyesinde bir karar alınmasında belirleyici olacaktır).

³⁴ İzlanda Hükümeti 12 Mart 2015 tarihinde AB üyelik sürecini resmi olarak sonlandırmıştır.

MÜZAKERELERDE ADAY ÜLKELERİN İLERLEME DURUMU (TEMMUZ 2018)

	Türkiye	Karadağ	Sırbistan
Ülkenin Resmi Adaylık başvurusu	Nisan 1987	Aralık 2008	Aralık 2009
Adaylık Statüsü verilmesi	Aralık 1999	Aralık 2010	Mart 2012
Müzakerelerin başlatılması kararı alınması	Aralık 2004	Aralık 2011	Haziran 2013
Müzakerelere açılan toplam fasıl sayısı	16/35	31/35	14/35
Kapatılan fasıl sayısı	1	3	2

Fasıl başlıkları	Türkiye	Karadağ	Sırbistan
1. Malların Serbest Dolaşımı			
2. İşçilerin Serbest Dolaşımı			
3. İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi			
4. Sermayenin Serbest Dolaşımı			
5. Kamu Alımları			
6. Şirketler Hukuku			
7. Fikri Mülkiyet Hukuku			
8. Rekabet Politikası			
9. Mali Hizmetler			
10. Bilgi Toplumu ve Medya			
11. Tarım ve Kırsal Kalkınma			
12. Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı			
13. Balıkçılık			
14. Taşımacılık Politikası			
15. Enerji			
16. Vergilendirme			
17. Ekonomik ve Parasal Politika			
18. İstatistik			
19. Sosyal Politika ve İstihdam			
20. İşletmeler ve Sanayi Politikası			
21. Trans-Avrupa Ağları			
22. Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu			
23. Yargı ve Temel Haklar			
24. Adalet, Özgürlük ve Güvenlik			
25. Bilim ve Araştırma			
26. Eğitim ve Kültür			
27. Çevre			
28. Tüketicinin ve Sağlığın Korunması			
29. Gümrük Birliği			
30. Dış İlişkiler			
31. Dış, Güvenlik ve Savunma Politikaları			
32. Mali Kontrol			
33. Mali ve Bütçesel Hükümler			
34. Kurumlar			
35. Diğer Konular (Sırbistan için Kosova'yla ilişkiler)			

Geçici olarak kapatıldı

Açıldı

Siyasi Blokaj

AVRUPA PARLAMENTOSU İLE İLİŞKİLER

Kurucu Antlaşmalar'da yapılan değişikliklerle yasama yetkileri zamanla genişletilen AP, ülkemizin AB'yle mevcut Gümrük Birliği'ni güncelleyecek anlaşmanın, Vize Serbestisinin ve tam üyeliğimizin onaylanması gibi konularda belirleyici rol oynayacak bir konumdadır.

AP tarafından hazırlanan yıllık ülke raporları ve bunların kabulüne ilişkin kararlar, hukuken bağlayıcı olmasalar da, diğer AB kurumları ile üye ülke hükümetlerini ve kamuoylarını, demokrasi kültürü ve geleneği çerçevesinde siyaseten belli bir ölçüde etkileyebilen metinlerdir.

Ülkemizin AP'yle ilişkilerinin ana çerçevesini Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu (KPK) oluşturmaktadır. KPK, "Ankara Anlaşması"nın 27. Maddesi uyarınca, 14 Mayıs 1965 tarihli Avrupa Parlamentosu kararı ile 22 Haziran ve 14 Temmuz 1965 tarihli TBMM ve Cumhuriyet Senatosu kararlarıyla kurulmuştur. KPK'da, TBMM ve AP'den 25'er üye bulunmaktadır. En son KPK toplantısı üç yıl aradan sonra 26 Nisan 2018 tarihinde Brüksel'de yapılmıştır.

Ülkemiz ile AB arasındaki ilişkilerin demokratik denetim organı olarak tesis edilen KPK, katılım müzakereleri, ikili ilişkiler, Ortaklık Konseyi kararlarının takip edilmesi ile TBMM ve AP arasındaki ilişkileri güçlendirmekle görevlidir.

Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu'nun (KPK) Toplantı Tarihleri

1. 16-17 Mayıs 1966, Brüksel	38. 24-26 Haziran 1996, Ankara
2. 6-7 Ocak 1967, Ankara	39. 19-20 Kasım 1996, Brüksel
3. 23-24 Mayıs 1967, Lüksemburg	40. 15-17 Nisan 1997, Ankara
4. 12-13 Eylül 1967, İzmir	41. 9-10 Şubat 1998, Brüksel
5. 1-4 Nisan 1968, Venedik	42. 21-22 Nisan 1998, Ankara
6. 21-24 Eylül 1968, İstanbul	43. 9-10 Kasım 1998, Brüksel
7. 15-16 Mayıs 1969, Paris	44. 18-19 Şubat 1999, İstanbul
8. 27-30 Ocak 1970, Münih	45. 5-6 Haziran 2000, Brüksel
9. 20-24 Nisan 1970, Antalya	46. 21-22 Kasım 2000, Antalya
10. 28-30 Eylül 1970, Leyden	47. 26-27 Haziran 2001, Brüksel
11. 15-18 Mart 1971, Bursa	48. 26-27 Kasım 2001, İstanbul
12. 16-17 Eylül 1971, Brüksel	49. 17-18 Haziran 2002, Brüksel
13. 4-10 Haziran 1972, Marmaris	50. 16-17 Haziran 2003, İstanbul
14. 2-6 Ekim 1972, Katanya	51. 2-3 Aralık 2003, Brüksel
15. 10-14 Mayıs 1973, Strazburg-Lüksemburg	52. 6-7 Nisan 2004, İzmir
16. 7-10 Eylül 1973, İstanbul	53. 23-24 Şubat 2005, Strazburg
17. 24-28 Mayıs 1974, Berlin	54. 13-14 Haziran 2005, İstanbul
18. 6-11 Ekim 1974, İstanbul	55. 23-24 Kasım 2005, Brüksel
19. 21-25 Nisan 1975, Kopenhag	56. 3-4 Mayıs 2006, Ankara
20. 15-20 Eylül 1975, Ankara	57. 27-28 Kasım 2006, Brüksel
21. 25-28 Nisan 1976, Nice	58. 20-21 Kasım 2007, Ankara
22. 6-9 Kasım 1976, Ankara	59. 27-28 Mayıs 2008, Brüksel
23. 25-28 Ekim 1978, Londra	60. 27-28 Kasım 2008, Ankara
24. 8-9 Nisan 1979, Ankara	61. 31 Mart-2 Nisan 2009, Brüksel
25. 22-24 Nisan 1980, Lüksemburg	62. 26-27 Ekim 2009, Ankara

26. 17-19 Ocak 1989, Strazburg
27. 24-26 Nisan 1989, Ankara
28. 27-29 Kasım 1989, Brüksel
29. 22-23 Mart 1990, Antalya
30. 11-13 Temmuz 1990, Strazburg
31. 7-9 Kasım 1990, İstanbul
32. 20-22 Mart 1991, Brüksel
33. 17-19 Temmuz 1991, İstanbul
34. 28-30 Haziran 1992, İstanbul
35. 25-27 Kasım 1992, Brüksel
36. 5-7 Mayıs 1993, Antalya
37. 11-13 Ekim 1993, Brüksel
63. 22-23 Şubat 2010, Brüksel
64. 25-26 Mayıs 2010, İstanbul
65. 26-27 Ekim 2010, Brüksel
66. 21-22 Şubat 2011, Hatay
67. 28-29 Kasım 2011, Brüksel
68. 23-24 Şubat 2012, İstanbul
69. 13-14 Haziran 2012, Strazburg
- 70*. -
71. 14-15 Şubat 2013, Ankara
72. 27-28 Haziran 2013, Brüksel
73. 5-6 Aralık 2013, Ankara
74. 10 Nisan 2014, Brüksel
75. 11 Kasım 2014, Brüksel
76. 19-20 Mart 2015, Ankara
77. 26 Nisan 2018, Brüksel

*GKRY'nin AB Dönem Başkanlığı sırasında yapılmamıştır.

KPK TÜRK KANADI ÜYELERİ³⁵

	Adı-Soyadı	Görevi	Seçim Çevresi	Partisi
1	İsmail Emrah KARAYEL	Eş Başkan	Kayseri	AK Parti
2	Markar ESEYAN	Eş Başkan Yardımcısı	İstanbul	AK Parti
3	Niyazi Nefi KARA	Eş Başkan Yardımcısı	Antalya	CHP
4	Cengiz AYDOĞDU	Üye	Aksaray	AK Parti
5	Ertan AYDIN	Üye	Ankara	AK Parti
6	Sena Nur ÇELİK	Üye	Antalya	AK Parti
7	Hüseyin ŞAHİN	Üye	Bursa	AK Parti
8	İsmail AYDIN	Üye	Bursa	AK Parti
9	Zehra TAŞKESENLIOĞLU	Üye	Erzurum	AK Parti
10	Durmuş Ali SARIKAYA	Üye	İstanbul	AK Parti
11	Erkan KANDEMİR	Üye	İstanbul	AK Parti
12	Burhanettin UYSAL	Üye	Karabük	AK Parti
13	Vural KAVUNCU	Üye	Kütahya	AK Parti
14	Mustafa İSEN	Üye	Sakarya	AK Parti
15	Mehmet Kasım GÜLPINAR	Üye	Şanlıurfa	AK Parti
16	Burhan KAYATÜRK	Üye	Van	AK Parti
17	Onursal ADIGÜZEL	Üye	İstanbul	CHP
18	Selina DOĞAN	Üye	İstanbul	CHP
19	Sibel ÖZDEMİR	Üye	İstanbul	CHP
20	Nurettin DEMİR	Üye	Muğla	CHP
21	Özkan YALIM	Üye	Uşak	CHP
22	Feleknas UCA	Üye	Diyarbakır	HDP
23	Zühal TOPCU	Üye	Ankara	MHP
24	Arzu ERDEM	Üye	İstanbul	MHP

³⁵ Türkiye-AB KPK Türk Kanadı, Başkanlık görevini Sayın Ahmet Berat Çonkar'dan devralan Sayın İsmail Emrah Karayel başkanlığında 2017 Aralık ayında yeniden oluşturulmuştur.

European Parliament

KPK AP KANADI ÜYELERİ (2014-2019)

Asil Üyeler

	Adı Soyadı	Partisi	Ülkesi
1	Manolis KEFALOGIANNIS KPK Eş-Başkanı	Avrupa Halk Partisi (EPP)	Yunanistan
2	Claudia Monteiro DE AGUIAR	EPP	Portekiz
3	Marek Mirosław PLURA	EPP	Polonya
4	Michaela SOJDROVA	EPP	Çek Cumhuriyeti
5	Renate SOMMER	EPP	Almanya
6	Elisavet VOZEMBERG	EPP	Yunanistan
7	Militadis KYRKOS KPK Eş-Başkan Yardımcısı	Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı (S&D)	Yunanistan
8	Hugues Bayet	S&D	Belçika
9	Jean-Paul DENANOT	S&D	Fransa
10	Costas Mavrides	S&D	GKRY
11	Gabriele PREUSS	S&D	Almanya
12	Anders Primdahl VISTISEN	Avrupa Muhafazakarı ve Reformcuları (ECR)	Danimarka
13	Jan ZHRADIL	ECR	Çek Cumhuriyeti
14	Eleni THEOCHAROUS	ECR	GKRY
15	Sophia IN'T VELD	Avrupa Liberaller ve Demokratlar İttifakı (ALDE)	Hollanda
16	Nadja HIRSCH	ALDE	Almanya
17	Ska KELLER	Yeşiller/Avrupa Serbest İttifakı (GASİ)	Almanya
18	Jordi SOLE	GASİ	İspanya
19	Marco AFFRONTE	GASİ	İtalya
20	Daniela AIUTO	Özgürlük ve Doğrudan Demokrasi Avrupa (EFDD)	İtalya
21	Takis HADJIGEORGIOU KPK Eş-Başkan Yardımcısı	Avrupa Birleşik Solu/Kuzey Yeşil Solu (GUE/NGL)	GKRY
22	Kostas CHRYSOGONOS	GUE/NGL	Yunanistan
23	Jacques COLOMBIER	Uluslar ve Özgürlükler Avrupası (ENF)	Fransa
24	Laurentiu REBEGA	ENF	Romanya
25	Georgios EPITIDEIOS	Bağımsız (NI)	Yunanistan

Yedek Üyeler

	Adı Soyadı	Partisi	Ülkesi
1	Nedzhmi ALİ	ALDE	Bulgaristan
2	Tiziana BEGHIN	EFDD	İtalya
3	Franc BOGOVIC	EPP	Slovenya
4	Cristian-Silviu BUŞOI	EPP	Romanya
5	David CASA	EPP	Malta
6	Ole CHRISTENSEN	S&D	Danimarka
7	Anna Maria CORAZZA BILDT	EPP	İsveç
8	Andrzej GRZYB	EPP	Polonya
9	Rina Ronja KARI	GUE/NGL	Danimarka
10	Elsi KATAINEN	ALDE	Finlandiya
11	Danilo Oscar Lancini	ENF	İtalya
12	Javi LOPEZ	S&D	İspanya
13	Bernd LUCKE	ECR	Almanya
14	Michal MARUSIK	ENF	Polonya
15	Alex MAYER	S&D	Birleşik Krallık
16	Martina MICHELS	GUE/NGL	Almanya
17	Ana MIRANDA	GASİ	İspanya
18	Baroness Nosheena MOBARIK	ECR	Birleşik Krallık
19	Jozsef NAGY	EPP	Slovakya
20	Angelika NIEBLER	EPP	Almanya
21	Konstantinos PAPADAKIS	NI	Yunanistan
22	Kati PIRI	S&D	Hollanda
23	Davor SKRLEC	GASİ	Hırvatistan
24	Bodil VALERO	GASİ	İsveç
25	Geoffrey VAN ORDEN	ECR	Birleşik Krallık

AVRUPA PARLAMENTOSU'NUN TÜRKİYE HAKKINDA ALDIĞI KARARLAR

AP, son yıllarda içerdiği olumsuz unsurlarla öne çıkan ve tarafımızca kabul edilemez bulunarak “yok hükmünde” sayılan, ikisi yıllık “AP Türkiye Raporu” olmak üzere, bazı tavsiye kararları kabul etmiştir.

24 Kasım 2016 tarihli “EU-Turkey relations” başlıklı Tavsiye Kararı: 15 Temmuz darbe girişiminin ardından ülkemizde alınan önlemlerin “orantısız ve baskıcı” olduğu iddia edilmiş ve kınanmış, ülkemizi AB’ye bağlı (*anchored*) tutmaya olan taahhüdün korunduğu belirtilmiş, öte yandan, Komisyon’a ve üye devletlere ülkemiz ile katılım müzakerelerinin geçici olarak dondurulması çağrısında bulunulmuştur. Ayrıca idam cezasının kabulünün katılım sürecinin resmen askıya alınmasına yol açacağı belirtilmiştir.

AB Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Ömer Çelik, Karar’ın kabulünün ardından yaptığı açıklamada, kararı “yok hükmünde saydığımızı”, AP’nin darbeye karşı demokratik direniş göstermiş bir ülkede, hukuk devleti, demokrasi gibi konularda nasıl işbirliği yapacakları şeklinde bir değerlendirme yapmış olmaları gerektiğini, bunun yerine, AP’nin hukuki bağlayıcılığı bulunmayan ve yapıcılıktan uzak bu kararının, içerdiği vizyonsuzluk, hedefleri ve hakim olan dil itibarıyla ciddiye alınacak bir karar olmadığını kaydetmiştir. Söz konusu kararla AP’nin simgelediği değerlerin de çığnendiğini ifade eden AB Bakanı Sayın Çelik, AB’nin yeniden tutarlı ve vizyon ortaya koyan bir kuruma dönüşmesini beklediğimizi, böyle olduğu takdirde AB’nin yine reform irademizin kaynağı olacağını dile getirmiş ve eleştirilerin çözümünün tek yolunun katılım müzakereleri çerçevesinde fasılların açılması olduğunu vurgulamıştır.

6 Temmuz 2017 tarihli, AP Türkiye Raporu³⁶: Ülkemiz hakkında, haksız ve ağır eleştirilere yer verilen Rapor'da, AP'nin daha önce 24 Kasım 2016 tarihli Kararı ile benimsediği "ülkemizde katılım müzakerelerinin dondurulması" tutumuna atıfla, "ülkemizin [16 Nisan 2017 tarihinde kabul edilen] Anayasa reform paketini³⁷ değiştirmeden uygulaması halinde", Komisyon ve üye devletlere, ülkemizin katılım müzakerelerinin askıya alınması çağrısında bulunulmuştur.

8 Şubat 2018 tarihli "Current human rights situation in Turkey" başlıklı Acil Karar: 5-8 Şubat 2018 tarihlerinde Strazburg'ta yapılan AP Genel Kurulu'nda, ülkemize yönelik eleştirilere yer verilen bir Acil Karar kabul edilmiştir. Kararda, ülkemizdeki insan haklarının durumunun yanısıra ülkemizin Suriye'de yürüttüğü Zeytin Dalı Harekatı'na yönelik eleştirilere yer verilmiştir.

15 Mart 2018 tarihli "Situation in Syria" başlıklı Karar: 12-15 Mart 2018 tarihlerinde Strazburg'da gerçekleştirilen AP Genel Kurulu'nda kabul edilen "Situation in Syria" başlıklı kararda ülkemize de atıf yapılmıştır. Bu çerçevede, ülkemizin "Kürt kuvvetleri" tarafından kontrol edilen Afrin'de gerçekleştirdiği "Zeytin Dalı Harekatı'nın Suriye'deki çatışmalara yeni bir boyut kattığı, bunun hem Suriye'deki dengelere olumsuz etkisi olacağı hem de insani boyutta yeni endişeleri de beraberinde getireceği iddia edilmiştir. Metinde ayrıca, hareketin sivil ölümlere neden olduğu ve daha fazla sivilin ölümüne yol açma riski taşıdığı ileri sürülerek, ülkemiz, mevcut hareketi durdurmaya ve BM terörist örgütler listesinde olan terörist gruplarla mücadeleye odaklanmaya davet edilmiştir.

Kararda devamla, ülkemizin bölgede, Rusya, İran veya ABD güçleriyle karşı karşıya gelme riskinin de bulunduğu ve bunun endişe verici olduğu ifade edilmiştir. Ülkemizin, Suriye'de yeni bir cephe açarak mevcut insani krizi derinleştirmesinin kendi çıkarına olmadığı, bu çerçevede, ülkemizin askerini çekerek hem Suriye sorununa daha yapıcı katkılar vermesi hem de insancıl hukuka saygı dahilinde hareket etmesi gerektiği şeklindeki görüşlere yer verilmiştir.

Bununla birlikte, kararda, ülkemizin Suriyelilere geçici koruma sağlama hususundaki katkılarının takdirle karşılandığı kaydedilmiştir.

16 Nisan 2018 tarihli "Violation of human rights and the rule of law in the case of two Greek soldiers arrested and detained in Turkey" başlıklı Acil Karar: Sözkonusu kararda, özetle, Yunanistan ile Türkiye arasındaki kara sınırında devriye gezerken kötü hava koşulları nedeniyle yönünü kaybettiği öne sürülen iki Yunan askerinin 1 Mart 2018 tarihinde Türk yetkililer tarafından gözaltına alındıkları, esasen bunun gibi sınır ihlallerinin daha önce yaşandığı ve siyasi girişimlerle çözümlendiğinden hareketle, iki Yunan askerinin serbest bırakılmaları çağrısında bulunulmuştur.

³⁶ AP tarafından 6 Temmuz 2017 tarihinde kabul edilen "2016 Türkiye Raporu", daha önce iade ettiğimiz raporlar da dikkate alınarak Daimi Temsilciliğimize gönderilmemiştir.

³⁷ 16 Nisan 2017 tarihinde gerçekleştirilen referandum sonucunda kabul edilen Anayasa reform paketi.

AB İLE YÜRÜTÜLMEKTE OLAN DİYALOG SÜREÇLERİ

Siyasi Diyalog:

AB'yle ikili ilişkiler ve dış politika alanındaki işbirliğimiz çerçevesinde Bakanlar, Müsteşarlar, Müsteşar Yardımcıları, Genel Müdürler ve uzmanlar seviyesinde düzenli olarak istişareler gerçekleştirilmektedir. Ülkemizin AB'ye adaylık statüsünün tescil edildiği 1999 yılından Lizbon Antlaşması'nın yürürlüğe girdiği 2009 yılının Aralık ayına kadar her AB Dönem Başkanlığı sırasında bir kez düzenlenen Türkiye-AB Troykası Bakanlar Toplantısı'nın yerine, anılan tarihten bu yana, Siyasi Diyalog toplantıları düzenlenmesi kararlaştırılmıştır. Bu çerçevede, Sayın Dışişleri Bakanımız, Sayın AB Bakanı ve Başmüzakerecimiz, AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ile Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakerelerinden sorumlu AB Komiseri'nin katılımıyla ortalama altı aylık aralıklarla Siyasi Diyalog toplantıları düzenlenmektedir.

Benzer bir süreç, Siyasi Direktörler seviyesinde³⁸ gerçekleştirilen toplantılarla yürütülmektedir. Söz konusu toplantılarda başta ikili ilişkilerin seyri ile dış politika alanında sergilenen işbirliği olmak üzere geniş bir yelpazede siyasi ilişkilerimiz ele alınmaktadır.

Siyasi Direktörler seviyesindeki son istişare 13 Haziran 2017 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilmiştir. Bakanlar/Komiserler seviyesindeki son Yüksek Düzeyli Siyasi Diyalog (YDSD) toplantısı ise 25 Temmuz 2017 tarihinde yine Brüksel'de düzenlenmiştir. Bir sonraki YDSD toplantısının, 2018 yılı içerisinde Türkiye'de düzenlenmesi öngörülmektedir.

Enerji Diyaloğu:

Özellikle arz güvenliği boyutuyla önemi giderek artan bir dış politika konusuna dönüşen enerji, Türkiye ile AB arasında derinleşen işbirliğinin bir diğer ayağını oluşturmaktadır. Bu çerçevede, 16 Mart 2015 tarihinde Avrupa Komisyonu Enerji Birliği'nden Sorumlu Başkan Yardımcısı Maroş Şefçoviç ile dönemin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız'ın başkanlığında Ankara'da yapılan toplantıda "Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Enerji Diyaloğu" adı altında yeni bir mekanizma oluşturulmuş ve yılda en az bir kez olmak üzere, düzenli aralıklarla ve Bakan seviyesinde gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

İkinci Yüksek Düzeyli Enerji Diyaloğu Toplantısı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Berat Albayrak ile İklim ve Enerjiden sorumlu AB Komiseri Miguel Arias Canete'nin başkanlığında 28 Ocak 2016 tarihinde İstanbul'da yapılmıştır. Toplantıda doğal gaz, elektrik, nükleer enerji, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği gibi bütün ilgili enerji alt sektörleri, ayrıca 2015 Aralık ayında düzenlenen BM İklim Değişikliği Sözleşmesi Taraflar Konferansı Paris Toplantısı'nın (COP21) sonuçları ve bundan sonra iklim değişikliği konusunda atılacak adımlar ele alınmıştır.

³⁸ Ülkemizden Dışişleri Bakanlığı AB İşlerinden Sorumlu Müsteşar Yardımcısı ile AB Bakanlığı Müsteşarı; AB'den ise Dış İlişkiler Servisi Genel Sekreter Yardımcısı ile Avrupa Komisyonu Genişleme Genel Müdürü'nün katılımıyla.

Gelecek Diyalog toplantısının AB'nin ev sahipliğinde yapılması öngörülmekte olup, 2017 yılında karşılıklı tarih önerileri üzerinde mutabakat sağlanamamış olması nedeniyle 2018 yılı içerisinde gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Ekonomik Diyalog Mekanizmaları:

Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog: 29 Kasım 2015 tarihli Türkiye-AB Zirvesi sonuçları bağlamında, ikili ilişkilerimizin ekonomik alanda daha geliştirilmesi ve canlandırılması hedefi doğrultusunda, Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog Mekanizması kurulması kararlaştırılmıştır. Bu çerçevede, Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog Toplantısı'nın³⁹ ilki 24-26 Nisan 2016 tarihlerinde İstanbul ve Ankara'da düzenlenmiştir. Anılan toplantı, Türkiye-AB ilişkilerinin ekonomik boyutuna ilişkin kapsamlı görüş alışverişinde bulunmaları için üst düzey bir platform oluşturmuştur. Buna ilaveten, ülkemizin AB katılım süreciyle ilgili kararlılığının vurgulanması, Gümrük Birliği'nin güncellenmesi süreci, Trans-Atlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı Antlaşması (TTIP) müzakerelerine dair tutumumuz ve ekonomik gidişatımız hakkında kapsamlı bilgi sunulması gibi açılardan önemli bir fırsat sunmuştur.

Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog ikinci toplantısı⁴⁰, 7-8 Aralık 2017 tarihlerinde Brüksel'de düzenlenmiştir. Ülkemizin yapısal reformlar alanında attığı adımların aktarılması ve Türkiye'nin stratejik önemi ile yabancı yatırım açısından sunduğu imkânların güncel ekonomik veriler ışığında ortaya konması fırsatı sunan toplantılarda temel hedefimizin AB üyeliği olduğu ve bu tür üst düzey diyalog mekanizmalarının katılım sürecine alternatif teşkil etmediği vurgulanmış, Gümrük Birliği'nin güncellenmesi ve vatandaşlarımıza Schengen bölgesinde vize serbestisi sağlanması ihtiyacı kuvvetli biçimde dile getirilmiştir. Ekonomik veriler olumlu seyir izlerken yapısal reformların sürdürülmesinin, iletişim kanallarının açık tutulmasının ve yapıcı görüş alışverişinin önemini altı bir kez daha çizilmiştir.

AB ile Batı Balkanlar ve Türkiye Arasında Ekonomik ve Mali Diyalog: Ekonomik alanda AB ile yürürlükte olan bir diğer diyalog kanalını da ülkemizin 2012 yılından bu yana düzenli olarak katıldığı, AB ile Batı Balkanlar ve Türkiye Arasında Ekonomik ve Mali Diyalog teşkil etmektedir.

Diyalog kapsamında 23 Mayıs 2017 tarihinde Brüksel'de düzenlenen toplantıya⁴¹ Hazine Müsteşar Yardımcısı Raci Kaya başkanlığında Hazine Müsteşarlığı ve Merkez Bankası

³⁹ Toplantılara Başbakan Yardımcısı Sayın Mehmet Şimşek'in yanısıra dönemin AB Bakanı Sayın Volkan Bozkır, Kalkınma Bakanı Sayın Cevdet Yılmaz, Gümrük ve Ticaret Bakanı Sayın Bülent Tüfenkci ile Ekonomi Bakanı Sayın Mustafa Elitaş iştirak etmiştir. AB'yi temsilen ise İstihdam, Büyüme, Yatırımlar ve Rekabetten Sorumlu Komisyon Başkan Yardımcısı Jyrki Katainen, Ekonomik ve Mali İşler, Vergilendirme ve Gümrüklerden Sorumlu AB Komiseri Pierre Moscovici, Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakerelerinden Sorumlu AB Komiseri Johannes Hahn ile Çevre, Denizcilik ve Balıkçılıktan Sorumlu AB Komiseri Karmenu Vella'dan oluşan bir heyet katılmıştır.

⁴⁰ Başbakan Yardımcısı Sayın Mehmet Şimşek ile İstihdam, Büyüme, Yatırımlar ve Rekabetten Sorumlu Komisyon Başkan Yardımcısı Jyrki Katainen eş-başkanlığında gerçekleştirilen toplantıya, ülkemizden Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekci ile Gümrük ve Ticaret Bakanı Sayın Bülent Tüfenkci'nin de yer aldığı bir heyetle katılmıştır. AB tarafında ise, Komisyon Başkan Yardımcısı Katainen'in yanısıra, Ekonomik ve Mali İşler, Vergilendirme ve Gümrüklerden Sorumlu AB Komiseri Pierre Moscovici, Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakerelerinden Sorumlu Komiser Johannes Hahn ile Ticaretten sorumlu Komiser Cecilia Malmström hazır bulunmuştur.

⁴¹ Toplantıya AB tarafından, bir sonraki dönem Başkanı Estonya'nın Maliye Bakanı Sven Sester, Bulgaristan Maliye Bakanı Vladislav Goranov ile Avro ve Sosyal Diyalog'dan Sorumlu Komisyon Başkan Yardımcısı Valdis Dombrovskis,

yetkilileriyle Daimi Temsilciliğimizin katılımından oluşan bir heyetle iştirak edilmiştir. Aday ülkelerden Sırbistan, Makedonya, Bosna-Hersek ve Kosova Bakan düzeyinde temsil edilmiştir. Toplantıda kabul edilen Ortak Sonuçlarda (*Joint Conclusions*), ülkelerin ekonomik reform programları temelindeki değerlendirmeler ışığında, her ülkeye özgü siyasa önerilerinde bulunmaktadır. 25 Mayıs 2018 tarihinde gerçekleştirilen Ekonomik ve Finansal Komite toplantısına⁴² ise Hazine Müsteşarlığı Müsteşar Yardımcısı Osman Genç başkanlığında Merkez Bankası ve Hazine Müsteşarlığı'ndan uzmanlardan oluşan bir heyetle katılım sağlanmıştır.

Aday ve potansiyel aday ülkelerin ekonomi politikalarının AB kriterleriyle uyumlaştırılmasına dönük olarak mercek altına alınmalarına imkân tanıyan sözkonusu diyalog toplantıları, 2016 Nisan ayı itibariyle işlerlik kazandırılan Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog Toplantısı'na alternatif teşkil etmemektedir.

Ulaştırma Diyaloğu

Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Ulaştırma Diyaloğu Mayıs 2012 yılında varılan mutabakat üzerine Trans-Avrupa Ulaştırma Ağı (TEN-T) politikası ve finansmanı başta olmak üzere ulaştırma politikaları ve stratejileri konularında görüş alışverişinde bulunmak ve ulaştırma sektöründe ülkemiz ile AB arasında işbirliği yapılabilecek alanları ve olumlu gündem unsurlarını belirlemek amacıyla en yüksek teknik düzeyde başlatılarak 2013 ve 2014 yıllarında iki kez düzenlenmiş, bu tarihten sonra tekrarlanmamıştır.

Ulaştırma'dan sorumlu AB Komiseri Violeta Bulc'un 6-7 Temmuz 2017 tarihlerinde ülkemize gerçekleştirdiği resmi ziyaret sırasında yeniden canlandırılmasına karar verilen Yüksek Düzeyli Ulaştırma Diyaloğu'nun (YDUD) 2014'ten bu yana ilk toplantısı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Sayın Ahmet Arslan ile Komiser Bulc'un eş başkanlığında 27 Kasım 2017 günü Brüksel'de gerçekleştirilmiştir.

Toplantıda, Halkalı-Kapıkule demiryolu projesi başta olmak üzere TEN-T projelerinde ve Türkiye-AB Kapsamlı Hava Taşımacılığı Anlaşması (KHTA) müzakerelerinde sağlanan ilerlemeler ele alınmış; karayolu güvenliği ve ülkemizin Avrupa Trafik Polisleri Ağı'na (TISPOL) üyeliği; Bulgaristan'la sınırımızda karayolu ve demiryolu geçişleri alanlarında yaşanan sorunlar, karayolu taşımacılarımıza AB üyesi bazı devletler tarafından uygulanan ücret ve vergiler ve son olarak Macaristan'ın uyguladığı ağır yük taşıt vergisi hakkında Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın (ABAD) aldığı karar ile başlıca denizcilik konuları görüşülmüştür.

Avrupa Komisyonu Ekonomik ve Mali Konular Genel Müdürlüğü'nden Direktör Elena Flores, Avrupa Merkez Bankası'ndan Direktör Frank Moss, Avrupa Birliği Konseyi, Ekonomi Politikası Komitesi Başkanı Jens Granlund ve Ekonomik ve Finansal Komite Başkanı Thomas Wieser katılım sağlamıştır.

⁴² AB Konseyi Dönem Başkanı Bulgaristan'ın Maliye Bakanı Vladislav Goranov Başkanlığında gerçekleştirilen toplantıya AB tarafından Bulgaristan'ın ardından dönem başkanlıklarını üstlenecek olan Avusturya'nın Maliye Bakanlığı'ndan Genel Müdür Harald Waiglein ve Romanya Maliye Bakanı Eleodor Mandreş ile Avrupa Komisyonu Ekonomik ve Mali Konular Genel Müdürü (DG ECFIN) Marco Buti ve Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Birliği Konseyi, Ekonomi Politikası Komitesi (EPC), Ekonomik ve Finansal Komite (EFC) yetkilileri katılım sağlamıştır.

Yüksek Düzeyli Ulaştırma Diyaloğu'nun mümkün olduğu kadar esnek ve sonuç-odaklı bir şekilde işletilebilmesi ve somut kararlar alınabilmesini teminen Teknik Çalışma Grupları ile desteklenmesine, toplantıların 2018 yılı Mayıs/Haziran aylarından başlayarak ülkemizden Müsteşar veya Müsteşar Yardımcısı, Komisyon'dan ise Genel Müdür düzeyinde ve dönüşümlü olarak Ankara ve Brüksel'de gerçekleştirilmesine, aynı zamanda Bakan ve Komiser düzeyindeki toplantıların da sürdürülmesine karar verilmiştir.

19-20 Nisan 2018 tarihlerinde ülkemize bir çalışma ziyareti gerçekleştiren Komiser Bulc , Sayın UDH Bakanımız tarafından "İstanbul Yeni Havalimanı"nın (İYH) 29 Ekim 2018 tarihinde gerçekleştirilecek açılış törenine davet edilmiştir. YDUD ve AB destekli Halkalı-Kapıkule Demiryolu Hattı Projesi'nin temel atma töreninin İYH açılış töreniyle aynı veya bitişik tarihlerde gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

VİZE SERBESTİSİ DİYALOĞU VE GERİ KABUL ANLAŞMASI

Ülkemizle AB arasında başlatılan Vize Serbestisi Diyalogu süreci, Türk vatandaşlarına Schengen vizesi uygulamasının kaldırılmasını hedeflemektedir. Avrupa Komisyonu'yla 2012-2013 yılları arasında yürütülen yoğun müzakereler sonucunda, Vize Serbestisi Diyaloguna ilişkin Mutabakat Zaptı, 16 Aralık 2013 tarihinde imzalanmış ve böylece AB ile vize muafiyeti süreci aynı gün resmen başlatılmıştır.

Aynı tarihte, yasadışı yollarla AB ülkelerine giden veya bu ülkelerde buldukları sırada yasadışı duruma düşen Türk vatandaşları ve Türkiye üzerinden AB'ye geçiş yapmış üçüncü ülke vatandaşlarının Türkiye'ye; yasadışı yollarla AB ülkeleri üzerinden ülkemize gelen veya Türkiye'de buldukları sırada yasadışı duruma düşen AB üyesi ülkeler ve üçüncü ülke vatandaşlarının ise ilgili AB ülkesine iade edilmesini düzenleyen "Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşma" (Geri Kabul Anlaşması) da imzalanmıştır⁴³.

Vize Muafiyeti Diyalogu, 2014 yılı içinde ve 2015 yılının ilk yarısına kadar Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan Yol Haritası temelinde, nispeten rutin şekilde sürdürülmüştür. Yol Haritası, AB'nin vize serbestisi tanımak üzere koşulluluk ilkesi çerçevesinde ilgili ülke ile başlattığı görüşmelere temel teşkil eden belgedir. GKA'nın tam olarak uygulanmasını da içeren Yol Haritasında, "Belge Güvenliği", "Göç ve Sınır Yönetimi", "Kamu Düzeni ve Güvenliği", "Temel Haklar" ve "Geri Kabul" olmak üzere beş başlık altında AB müktesebatına uyum ve etkili uygulamayı kapsayan 72 kriter yer almaktadır. Söz konusu kriterler karşılandığında, Avrupa Komisyonu, vatandaşlarımızın Schengen ülkelerine⁴⁴ üç aya kadar vizesiz seyahat edebilmelerine imkân tanıyacak vize serbestisi için gerekli yasal değişikliği, AB Konseyi ile Avrupa Parlamentosu'na sunmayı taahhüt etmiştir.

Avrupa Komisyonu'nun Vize Serbestisi Yol Haritası'nda yaralan yükümlülüklerimize ilişkin ilk ilerleme raporu 20 Ekim 2014 tarihinde, ikinci ilerleme raporu 4 Mart 2016 tarihinde, üçüncü ilerleme raporu ise 4 Mayıs 2016 tarihinde yayımlanmıştır. Söz konusu raporlarda Vize Serbestisi Yol Haritası'nda yer alan 72 kriterin karşılanmasına ilişkin ülkemizin geldiği nokta değerlendirilmiştir. Bu dönem içerisinde sözkonusu kriterlerin önemli bir bölümü 11 Nisan 2014'te yürürlüğe giren Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve bu Kanunun uygulanması amacıyla 13 Ekim 2014 tarihinde çıkartılan Geçici Koruma Yönetmeliği karşılanmıştır. Göç ve uluslararası korumaya ilişkin mevzuatımızın AB ve uluslararası standartlarla uyumunu sağlayan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile göç politikalarının da belirlenmesine ilişkin çalışmaları yürütmek üzere, İçişleri Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

⁴³ Türkiye'de ve AB'de onay süreçlerinin tamamlanmasını takiben 1 Ekim 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yürürlüğe girdiğinde, Anlaşma'nın ilk üç yıl boyunca sadece AB ve Türkiye vatandaşları ile AB ve Türkiye'nin Geri Kabul Anlaşması bulunan üçüncü ülke vatandaşları ve vatansızlar için geçerli olması öngörülmüştür.

⁴⁴ Almanya, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İtalya, İspanya, İsveç, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya, Portekiz, Slovakya, Slovenya, Yunanistan'dır. İsviçre, Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn AB üyesi olmamakla birlikte Schengen sistemine dâhildir.

Ülkemiz Yol Haritasında yer alan 72 kriterin yerine getirilmesi için, Geri Kabul Anlaşması'nın imzalandığı Aralık 2013 tarihinden bu yana ve özellikle 18 Mart Mutabakatı sonrası olağanüstü bir gayret göstermiş, 72 kriterin 65'ini tamamlamıştır.

Öte yandan geri kalan 7 kriterden ikisinin (3. kuşak biyometrik pasaportlara geçiş ile Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşmasının vize muafiyetiyle eşzamanlı uygulamaya geçirilmesi) mutabık kalınan zamanlamaya tabi olduğu, dolayısıyla öngörülen zamanlama içerisinde yerine getirilmek üzere hazırlıkların devam ettiğini kabul etmiş, diğer 5 kriterin ise (Europol ile operasyonel işbirliği anlaşması imzalanması; kişisel verilerin korumasına ilişkin mevzuatımızın AB ile uyumlu hale getirilmesi; yolsuzluğun önlenmesi için Avrupa Konseyi tavsiyelerinin (GRECO) yerine getirilmesi; cezai konularda üye ülkelerle etkin adli işbirliği sağlanması; ve terörizmle mücadele mevzuatı ve uygulamasının AB standartlarına uygun şekilde sözden geçirilmesi) henüz karşılanmadığını vurgulamıştır.

Komisyon, eksik kalan kriterlerin tarafımızca en kısa süre içinde tamamlanmasını beklediğini belirtmek suretiyle 4 Mayıs 2016 tarihinde vatandaşlarımıza vize muafiyeti tanınmasına ilişkin mevzuat değişikliği teklifini Konsey ve AP'ye sunmuştur. AP Başkanı, AP'de grubu bulunan siyasi partilerin liderleri ile aynı gün toplanarak, ülkemizin eksik kriterleri tamamlamaksızın Komisyon teklifine ilişkin AP'de işlem yapılmayacağını açıklamıştır.

Ülkemizin eksik kriterleri yerine getirilmesi konusundaki gecikmesinin en büyük nedeni, 15 Temmuz darbe girişimi olmuştur. Darbe girişiminin ardından yaşanan gelişmeler, ülkemizin terörle mücadele kanununda AB'nin arzu ettiği düzeltmeleri öngörülen süre ve şekilde yapmasını zorlaştırmıştır. Eksik kriterlerin nasıl ve hangi koşullarda yerine getirileceğine ilişkin AB Komisyonu ile görüşmeler halen devam etmektedir. Son olarak ülkemiz eksik kalan 7 kriteri tamamlamak üzere nasıl bir hareket tarzı öngördüğüne ilişkin çalışmasını 7 Şubat 2018 tarihinde Komisyon'a sunmuştur. Konunun önümüzdeki dönem Komisyon'la teknik eviyede ele alınması beklenmektedir.

Düzensiz Göç Konusunda AB ile Yakın İşbirliği

2015 Ağustos ayında patlak veren göç krizi ve aynı günlerde Alman Şansölye Merkel'in Almanya sınırlarını sığınmacılara açma kararıyla birlikte, Ekim aylarında ülkemiz üzerinden Yunan adalarına geçen düzensiz göçmen sayısı günlük 7,000 kişiye çıkmıştır. Bunun üzerine, önce ülkemizle 29 Kasım 2015 tarihinde "AB Türkiye Ortak Açıklaması" ve "Ortak Eylem Planı" kabul edilmiş, düzensiz göçmen sayısında arzu edilen azalmanın gerçekleşmemesi üzerine, 18 Mart 2016 tarihinde "AB-Türkiye Açıklaması (18 Mart Mutabakatı)" kabul edilmiştir. 18 Mart Mutabakatı, pek çok unsur itibarıyla 29 Kasım Ortak Açıklaması ve Ortak Eylem Planı'nı üzerine inşa edilmekle birlikte, daha somut tedbirler içermiştir.

18 Mart Mutabakatıyla aynı zamanda vize muafiyeti sürecimiz kapsamında öngörülen 72 kriterin yerine getirilmesi kaydıyla, Schengen vize serbestisinin başlama tarihinin öne çekilerek Haziran 2016 tarihine alınması kararlaştırılmıştır (ancak bu süre içinde vize muafiyeti yukarıda bahsedilen nedenlerle gerçekleşmemiştir).

18 Mart Mutabakatının en önemli unsuru 1'e 1 uygulamasıdır. Buna göre, 20 Mart 2016 tarihinden itibaren ülkemiz üzerinden Yunan adalarına yasadışı geçiş yapan göçmenlerin, sığınma başvurularının kabul edilmemesi halinde, ülkemize geri gönderilecek; bunun karşılığında, Yunan adalarından ülkemize gönderilecek her bir düzensiz göçmen karşılığında, ülkemizde sığınma kamplarında bulunan kayıtlı Suriyelilerden bir kişinin, belirli öncelik kriterlerine göre, üye ülkelere gönderilecektir. Söz konusu düzenlemenin amacı, sığınmacılara düzenli göç imkanının da olduğu mesajı verilerek insan kaçakçılarının iş modellerinin çökertilmesidir.

Nitekim, 20 Mart tarihinden geçerli olmak üzere, 4 Nisan'da başlatılan 1'e 1 uygulaması başarıya ulaşmıştır. O tarihten Mayıs 2018'e kadar olan dönemde, günlük geçişler ortalama 2 haneli rakamlara kadar inmiştir.

1'e 1 uygulamasının başladığı 20 Mart 2016 tarihinden itibaren Yunan adalarından ülkemize geri gönderilen düzensiz göçmen sayısı 2018 Mayıs ayı itibariyle 1, 580 kişiye ulaşmıştır. Aynı tarih diliminde ülkemizle Yunanistan arasındaki ikili Geri Kabul Protokolü kapsamında ülkemize gönderilen düzensiz göçmenler ise 600 kişi olarak tespit edilmiştir. Bu şekilde, Yunanistan'dan ülkemize gönderilenler Mayıs 2018 itibariyle toplam 2, 180 kişiyi bulmuştur.

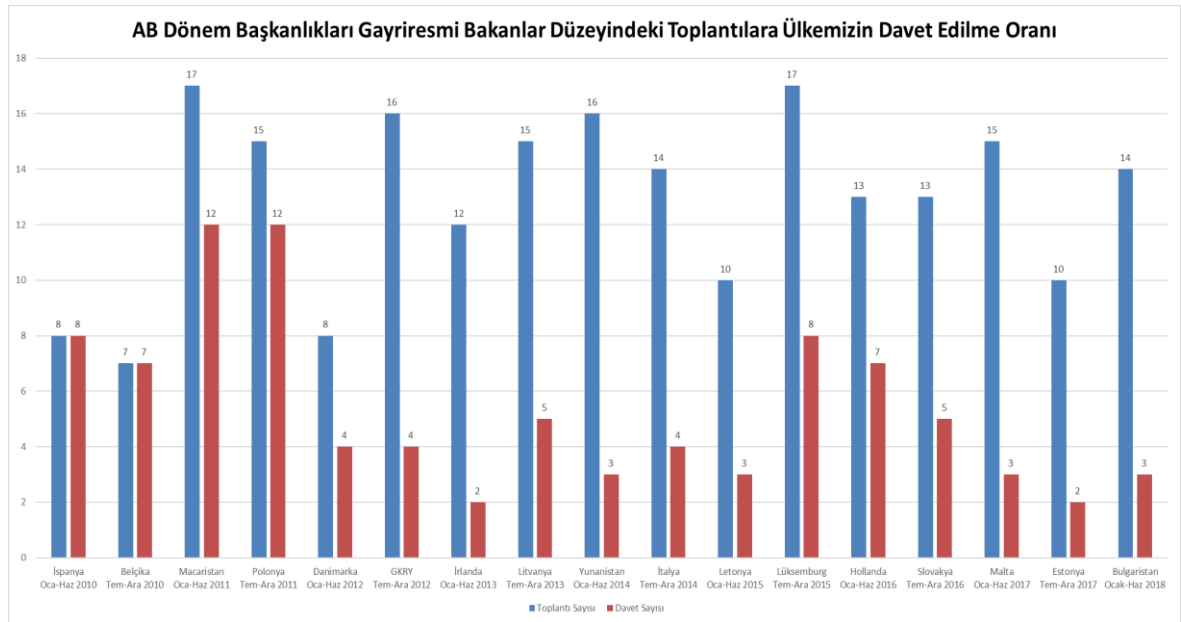
Bu kapsamda yine Mayıs 2018 itibariyle ülkemizden üye ülkelere gönderilen Suriyeli sığınmacı sayısı ise 13, 501 kişiye ulaşmıştır.

TÜRKİYE'NİN GAYRİRESMİ BAKANLAR TOPLANTILARINA DAVET EDİLME ORANLARI

AB Dönem Başkanlığı'nı üstlenen üye devletler farklı konularda bakanlar düzeyinde gayriresmi toplantılara evsahipliği yapmaktadır. Dönem Başkanı üye devletin tercihi doğrultusunda anılan toplantılara aday ülkeler de davet edilerek, üyelerle adaylar arasında belli alanlardaki politikaların uyumuna ve işbirliği alanlarının çeşitlendirilmesine katkı sunulmaktadır.

Türkiye, 2010 yılında İspanya ve Belçika Dönem Başkanlıkları tarafından düzenlenen tüm bakanlar düzeyindeki gayriresmi toplantılara davet edilmiştir. Öte yandan, 2011'den sonra, Türkiye'nin davet aldığı bakanlar düzeyindeki gayriresmi toplantıların sayısı azalma eğilimi göstermiştir.

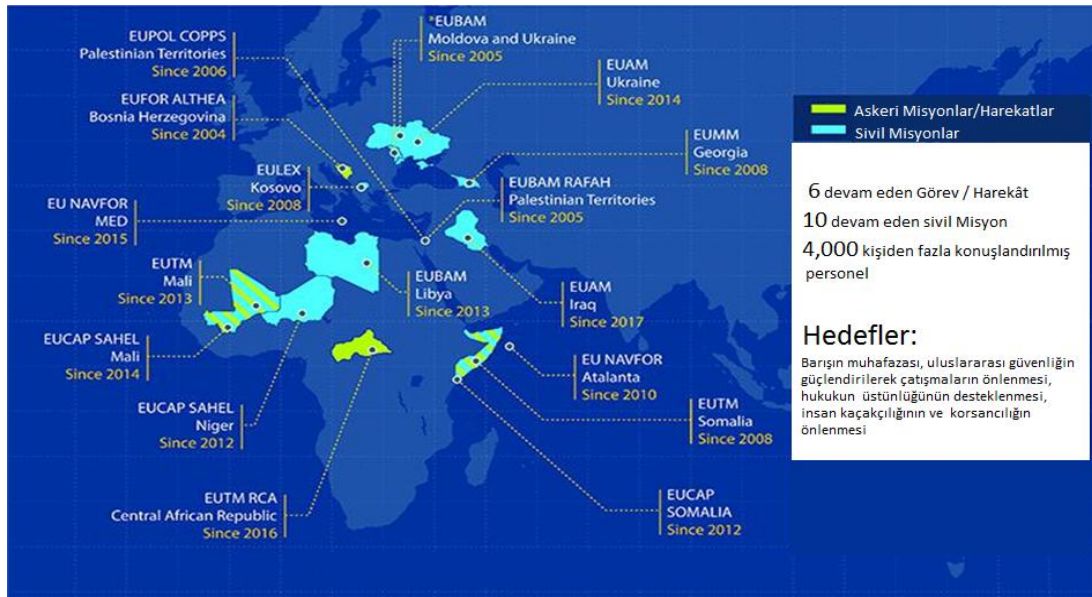
Her ne kadar 2015 yılının ikinci yarısında dönem başkanlığını üstlenen Lüksemburg nezdinde yapılan girişimler neticesinde, ülkemizin aldığı davet oranı %47'ye yükselmiş, 2016 yılının ilk yarısındaki Hollanda Dönem Başkanlığı sırasında bu oran %54'e çıkmışsa da, 2016 yılının ikinci yarısındaki Slovakya Dönem Başkanlığıyla birlikte bakan düzeyinde gerçekleştirilen gayriresmi toplantılara davet oranımız %38'e, 2017 ve 2018 yılının ilk yarısında sırasıyla Malta, Estonya ve Bulgaristan Dönem Başkanlıkları sırasında ise %20 oranına gerilemiştir.

AB ORTAK GÜVENLİK VE SAVUNMA POLİTİKASI VE TÜRKİYE

AB'nin Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası (OGSP), Avrupa güvenliğine katkı sağlamakta ve uluslararası barış ve istikrarın korunmasına yardımcı olmaktadır. Hem yakın bölgemizde, hem de daha geniş bir coğrafyada güvenlik, istikrar ve refahın gelişimi doğrultusunda bir politika izleyen ülkemiz ile OGSP'nin hedeflerinin örtüştüğü değerlendirilmekte ve bu çerçevede stratejik bir tercih olarak OGSP'ye ülkemiz tarafından destek verilmektedir. Ülkemiz OGSP misyonlarına katkıda bulunan ülkeler arasında yer almaktadır⁴⁵.

AB'nin halen devam etmekte olan 16⁴⁶, tamamlanmış ise 18 OGSP sivil-askeri misyon ve harekatı bulunmaktadır. AB tarafından son olarak 22 Kasım 2017 tarihinde Bağdat'ta, Irak makamlarına Irak ulusal güvenlik stratejisinin sivil unsurlarının uygulanması konusunda destek vermek üzere bir OGSP misyonu konuşlandırılmıştır. Bu aşamada, sözkonusu OGSP misyonuna sadece AB üyesi ülkeler katkı sağlayabilmektedir.

AB Dış İlişkiler Konseyi 28 Mayıs 2018 tarihli toplantısında OGSP'nin sivil misyonlarını güçlendirme kararı almıştır. Bu çerçevede, bir yandan OGSP misyonlarının planlama sürecinde, diğer yandan iç/dış güvenlik bağlantısı dikkate alınarak AB içerisinde daha etkili bir eşgüdüm yapılmasına yönelik atılacak adımlar belirlenmiştir.

2006 yılında müzakere edilmiş olmakla birlikte, GKRY'nin engellemeleri nedeniyle bugüne kadar Türkiye-AB Güvenlik Anlaşması'nın imzalanamamış olması, bununla bağlantılı olarak yine GKRY engellemesiyle, ülkemizin Avrupa Savunma Ajansı'nın projelerine katılabilmesi için gerekli düzenlemenin sonuçlandırılmamış olması, ülkemiz ile AB arasında OGSP bağlamında işbirliğinin ve bunun sonucu olarak da NATO-AB ilişkilerinin arzu edilen düzeyde gelişmesini engellemektedir.

⁴⁵ Türkiye 2003 yılından bu yana altısı tamamlanmış (Concordia Macedonia (2003), EUPOL Proxima Macedonia (2003-2005), EUPOL Kinşasa (2005-2007), EUFOR RD Congo (2006-2007), EUPM-I Bosna-Hersek (2003-2006), EUPM-II Bosna Hersek (2006-2012) ve dördü sürmekte olan (EUFOR-ALTHEA, EULEX Kosovo, EUPOL COPPS ve son olarak EUAM Ukrayna) toplam 10 OGSP harekât ve misyonuna katkıda bulunmuştur. Türkiye hâlihazırda Bosna-Hersek'te devam eden EUFOR ALTHEA'ya ve Kosova'daki EULEX Kosova'ya katkı sağlamaktadır ve EUFOR ALTHEA'ya en fazla katkı sağlayan ikinci ülke konumundadır.

⁴⁶ EUBAM Moldova ve Ukrayna Misyonu OGSP yapılanmaları tarafından idare edilmemektedir.

TEKNİK DESTEK VE BİLGİ DEĞİŞİMİ (TAIEX) MEKANİZMASI

Ülkemiz, ulusal mevzuatımızın AB müktesebatıyla uyumlaştırılması ve uygulanmasında 2002 yılından bu yana Teknik Destek ve Bilgi Değişimi (TAIEX) mekanizmasından etkin bir şekilde faydalanmaktadır. Avrupa Komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen TAIEX, AB müktesebatıyla uyum çalışmalarında yardım taleplerini yönlendirir ve sorunların kısa vadeli çözümü için en uygun uzmanlığın tedarikine katkıda bulunur. TAIEX, ilk başlarda sadece aday ülkelere yönelik olarak oluşturulduysa da günümüzde potansiyel aday ülkeler, Avrupa Komşuluk Politikası kapsamında yer alan ülkeler ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu'nun faydalanabildiği bir imkân halini almıştır.

Faydalanıcı ülkelerdeki merkezi teşkilât ve taşra teşkilâtında çalışan kamu kurumu personeli, sosyal tarafları temsil eden mesleki ve ticari örgütler ile işçi ve işveren sendikaları, mevzuat tercümanları, düzeltmenler ve mütercimler TAIEX faaliyetlerinin yararlanıcısı olabilmektedir. Türkiye'de kamu kurum ve kuruluşlarına yönelik TAIEX faaliyetlerini Avrupa Birliği Bakanlığı koordine etmektedir.

Mevzuat uyumu alanında kamu kurum ve kuruluşlarının talebine göre şekillenen başlıca üç çeşit TAIEX faaliyeti bulunmaktadır:

- a) "workshop": faydalanıcı ülkede ilgili mevzuata ilişkin bilgi ve farkındalığı artırmaya yönelik 30-100 uzmanın katılımıyla düzenlenen çalıştay
- b) "expert mission": konu hakkında bilgi ve tecrübe sahibi TAIEX uzmanlarının, mevzuat uyumunu gerçekleştiren ve uyumlaştırılan, mevzuatı uygulayan faydalanıcı ülke kamu kurumunu ziyareti
- c) "study visit": 3 kişilik bir faydalanıcı ülke uzman ekibinin ilgili mevzuatın uygulamalarını görmek amacıyla bir üye devlete gerçekleştirdiği çalışma ziyareti

Bunlara ek olarak, ülkelerin ihtiyaçlarına göre belirli AB müktesebatı alanlarında (örneğin ülkemizde "Kırsal Kalkınma", "Gıda Güvenilirliği" ve "Çevre" konularında) taşra teşkilâtı uzmanlarına yönelik eğitimlerin düzenlendiği Bölgesel Eğitim Programları (RTP – Regional Training Programs) düzenlenmektedir. Ayrıca, birden çok sayıda ülkenin ortak ihtiyaçları doğrultusunda, aday ve potansiyel aday ülkelerin katılımıyla düzenlenen ve ortak aksaklıkların görüşüldüğü "Çok Ülkeli Seminerler" organize edilmektedir.

TAIEX mekanizması kapsamında bugüne kadar ülkemizde 1967 faaliyet gerçekleştirilmiş; kamu sektöründe çalışan uzmanlarımız ülkemiz dışında düzenlenen çalışma ziyareti ve çok ülkeli seminerlere katılmışlardır. Tüm bu faaliyetlere, 2002 yılından bu yana ülkemizden 74717 kişi iştirak etmiştir.

TAIEX kapsamında, 2017 yılında 41 çalışma ziyareti, 27 çalıştay ve 33 uzman görevi olmak üzere toplam 101 başvuru alınmıştır. 2017 yılında kamu kurum ve kuruluşlarından 1251 katılımcıya yönelik toplam 73 faaliyet (çalışma ziyareti, çalıştay, uzman görevi) düzenlenmiştir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının yaptığı başvurular, 2010 yılı başından bu yana AB Bakanlığı tarafından oluşturulmuş olan bir veritabanı üzerinden alınıp değerlendirilmekte ve TAIEX ofisine gönderilmektedir. Daha hızlı ve dinamik bir başvuru süreci sağlayan bu uygulamayla Türkiye, TAIEX mekanizmasından çok daha etkin bir şekilde yararlanmaya devam etmektedir.

EŞLEŞTİRME (TWINNING) MEKANİZMASI

Avrupa Birliği'ne (AB) paralellik arz eden kurumsal bir yapılanmanın tesisi, AB üyelik sürecinde aday ülkelerin özellikle üzerinde durması beklenen konulardan biridir. Aday ülkelerin, AB müktesebatını, üye devletlerle aynı standartlarda uygulayabilecek kapasitede modern, verimli çalışan, etkin yönetimler ve kurumlar oluşturması üyelik için önemlidir. Aday ülke kurumları, güçlü bir idari kapasiteye sahip olmak için, tam olarak işleyen, verimli ve sürekliliği olan kurumlara sahip olmalıdır. Kurumsal yapılanmanın güçlendirilmesine ilişkin olarak Avrupa Komisyonu tarafından aday ülkelere teknik yardımlar sağlanmaktadır. Söz konusu yardımlardan biri Avrupa Komisyonu tarafından idari kapasitenin güçlendirilmesinde başlıca araç olarak kabul edilen ve uygulanmasına 1998 yılında başlanan “Eşleştirme” (Twinning) mekanizmasıdır. Bugüne kadar tüm faydalanıcı ülkelerde 2600'den fazla eşleştirme projesi uygulanmıştır.

Eşleştirme mekanizması, 2002 yılından itibaren tüm aday ülkeler için Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) kapsamına alınmıştır. İlk başlarda sadece aday ülkelere yönelik olarak uygulandıysa da günümüzde AB bütçesinin farklı kalemleri altında potansiyel aday ülkeler ve Avrupa Komşuluk Politikası kapsamında yer alan ülkeler de eşleştirme mekanizmasından yararlanmaktadır.

Bu mekanizma, aday ülkelerin uyum sağladıkları AB mevzuatının hayata geçirilmesi sürecinde gerekli kurumsal yapılanmanın gerçekleştirilebilmesi için, üye devletlerin kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan uzmanların danışman olarak aday ülkelerde görevlendirilmesi ve bizzat aday ülkedeki ilgili kamu kurum ve kuruluşunda müktesebatın uygulanmasına yönelik kurumsal yapılanmaya ilişkin bir projede çalışması üzerine kuruludur. Türkiye'de kamu kurum ve kuruluşlarına yönelik eşleştirme faaliyetlerini Avrupa Birliği Bakanlığı koordine etmektedir. AB Bakanlığı, bu mekanizmanın Türkiye'deki işleyişinde, “Ulusal İrtibat Noktası (National Contact Point - NCP)” olarak görev yapmaktadır. Ülkemizde eşleştirme mekanizmasından faydalanabilmek için IPA programlaması kapsamında proje bazında başvurular yapılabilmektedir.

2002-2017 yılları arası dönemde ülkemizde 15'i kısa süreli olmak üzere toplam 166 proje hayata geçirilmiştir. Uygulanan projelerin toplam bütçesi 220 milyon Avro'dur. Söz konusu projelerin 132'si başarıyla tamamlanmış olup, 4'ü sözleşme, 12'si uygulama aşamasındadır. Ayrıca 2 eşleştirme projesi dolaşıma çıkartılmış ve 4 proje ise önümüzdeki dönemde dolaşıma çıkartılacaktır. 12 projenin ise eşleştirme fişleri hazırlanmaktadır. Ülkemizde eşleştirme projelerinin uygulandığı başlıca sektörler 72 proje ile adalet ve içişleri, 24 proje ile çevre, 21 proje ile tarım ve 18 proje ile finans sektörleridir.

AVRUPA BİRLİĞİ TARAFINDAN TÜRKİYE'YE VE DİĞER ADAY ÜLKELERE VERİLEN HİBE NİTELİKLİ YARDIMLAR

Avrupa Birliği (AB) tarafından aday ülkeleri üyeliğe yönelik yapacakları reformlara finansal destek vermek üzere sağlanan mali yardımlar farklı uygulama modaliteleri içerebilmektedir.

AB'nin Türkiye'ye yönelik mali desteği, taraflar arasında 1964 yılında yürürlüğe giren "Ankara Anlaşması" ile başlamıştır. O tarihten günümüze kadar geçen süre içinde, AB'nin Türkiye'ye sağladığı mali yardımların yapısı ve kullanım şeklinde değişiklikler olmuştur.

2007 yılından itibaren AB'den sağlanan mali destekler Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (Instrument for Pre-accession Assistance-IPA) vasıtasıyla yapılmış olup, bu tarihten önceki mali yardımlar, yapıları ve kapsadıkları dönemler itibariyle, üçe ayrılmaktadır:

- "Ankara Anlaşması"nın yürürlüğe girdiği 1964 yılından, 1996 yılında gerçekleştirilen Gümrük Birliği'ne kadar olan dönem "Birinci Dönem";
- 1996-2000 yılları arasındaki dönem "İkinci Dönem";
- Türkiye'nin adaylık statüsünün teyit edildiği Helsinki Zirvesi'ni takiben, 2000 yılından itibaren başlayan dönem ise "Üçüncü Dönem" olarak adlandırılmaktadır.

AB'den hibe niteliğinde Türkiye'ye ilk iki dönem (1964-2000) 454 Milyon Avro, üçüncü dönem (2001-2006) ise 1 Milyar 708 Milyon Avro mali kaynak aktarılmıştır.

Öte yandan, AB, 2007-2013 bütçe dönemiyle birlikte aday ülkelere sağladığı mali yardım mekanizmasında değişiklik yaparak Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) altında, aday ve potansiyel aday ülkelere hibe niteliğinde mali yardım yapmaya başlamıştır.

2007-2013 bütçe döneminde ("IPA I") ülkemize 4 Milyar 799 milyon Avro mali yardım yapılmış olup, ayrıntıları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

2007-2013 Bütçe Döneminde Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Fonundan Türkiye'ye Tahsis Edilen Kaynağın Bileşenlere Göre Dağılımı (Milyon Avro)								
Bileşenler	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Toplam (€)
I – Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma	256,7	256,1	239,6	217,8	231,20	227,50	238,50	1.667,40
II – Sınır Ötesi İşbirliği	2,1	2,8	3	3	5,13	2,17	2,21	20,41
III – Bölgesel Kalkınma	167,5	173,8	182,7	238,1	293,40	356,80	366,88	1.779,20
IV – İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	50,2	52,9	55,6	63,4	77,60	83,90	91,10	474,70
V – Kırsal Kalkınma	20,7	53,0	85,5	131,3	172,50	189,80	204,18	856,90
Toplam	497,2	538,6	566,4	653,7	779,83	860,17	902,87	4.798,60

İçinde bulunulan yedi yıllık “Çok Yıllı Bütçe Dönemi” ise 2014-2020 yıllarını kapsamaktadır. “IPA II” olarak adlandırılan bu dönemde aday ülkeler için tahsis edilen mali kaynak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

2014-2020 Bütçe Döneminde Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Fonundan Aday Ülkelere Tahsis Edilen Kaynak (Milyon Avro)							
ADAY ÜLKE	2014	2015	2016	2017	2018-20	Toplam	% Pay
Arnavutluk	83,7	86,9	89,7	92,9	296,3	649,4	5,7
Karadağ	39,5	35,6	37,5	39,6	118,5	270,5	2,4
Kosova	83,8	85,9	88,7	91,9	295,3	645,5	5,7
Makedonya	85,7	88,9	91,6	94,9	303,1	664,2	5,9
Sırbistan	195,1	201,4	207,9	215,4	688,2	1.508,0	13,3
Bosna Hersek	39,7	39,7	42,7	43,7	-	165,8	1,5
TÜRKİYE	620,4	626,4	630,7	636,4	1.940,0	4.453,9	39,4
Çok Ülkeli Programlar* ⁴⁷	348,0	365,0	390,0	410,4	1.445,3	2.958,6	26,1
TOPLAM	1495,9	1529,8	1578,8	1625,2	5.086,7	11.315,9	100

2014-2020 Bütçe Dönemi Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı Fonunun Aday Ülkelere Göre Dağılımı												
	Yüzölçümü (km ²)	Km ² Başına Katkı (€)	Nüfus ⁴⁸	Kişibaşına Katkı (€)	2014 (Mln €)	2015 (Mln €)	2016 (Mln €)	2017 (Mln €)	2018 - 2020	TOPLAM (2014-2020)	Yıllık Ortalama	Yüzdelik Oran
Makedonya	25.713	25.831	2,066	322	85,7	88,9	91,6	94,9	303,1	664,2	94,9	7,95%
Türkiye	783.562	5.684	76,668	58	620,4	626,4	630,8	636,4	1.940,0	4.454,0	636,3	53,31%
Arnavutluk	28.750	22.591	2,896	224	83,7	86,9	89,7	92,9	296,3	649,5	92,8	7,77%
Bosna-Hersek	51.209	3.238	3,831	43	39,7	39,7	42,7	43,7	-	165,8	23,7	1,98%
Karadağ	13.812	19.338	0,622	430	35,9	35,6	37,5	39,6	118,5	267,1	38,2	3,20%
Sırbistan	77.474	19.465	7,147	211	195,1	201,4	207,9	215,4	688,2	1.508,0	215,4	18,05%
Kosova	10.887	59.300	1,821	355	83,8	85,9	88,7	91,9	295,3	645,6	92,2	7,73%
TOPLAM	991.407	8.427	95,049	88	1.144,3	1.164,8	1.188,9	1.214,8	3.641,4	8.354,2	1.193,5	100,00%

1 Ocak 2014 itibariyle yürürlüğe giren yeni “Çok Yıllı Mali Çerçeve”ye göre Türkiye’ye 4 Milyar 453 Milyon Avro tahsis edilmiş olup, sektörler itibariyle bu tutarın dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

⁴⁷ 2014-2020 Bütçe döneminde, Türkiye’nin de katılım sağlayacağı Karadeniz Havzasında Sınır Ötesi İşbirliği Programı toplam bütçesi 49 milyon Avro, Türkiye-Bulgaristan İkili Sınır Ötesi İşbirliği Programı toplam bütçesi ise 29 milyon Avro’dur.

⁴⁸ 2014 Eurostat Nüfus Verileri:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tgs00027&plugin=1>

2014 – 2020 Politika Alanları ve Sektörlere Göre Endikatif Tahsisat Tablosu (Milyon Avro)

Türkiye

	2014	2015	2016	2017	Toplam 2018-2020	Toplam 2014-2020
a. Birliğe üyelik için hazırlayıcı reformlar	355.1	196.6	240.3	137.2	652.2	1,581.4
Demokrasi ve yönetim		540.2			416.3	956.5
Hukukun üstünlüğü ve temel haklar		388.9			236.0	624.9
b. Sosyo-ekonomik ve bölgesel kalkınma	155.8	265.8	247.0	261.4	595.3	1,525.3
Çevre ve iklim eylemi		297.1			347.5	644.6
Ulaştırma		386.0			56.8	442.8
Enerji		59.0			34.4	93.5
Rekabet edebilirlik ve yenilikçilik		187.8			156.6	344.4
c. İstihdam, sosyal politikalar, eğitim, cinsiyet eşitliğinin teşviki ve insan kaynaklarının geliştirilmesi	37.4	62.9	65.9	68.9	199.9	435.0
Eğitim, istihdam ve sosyal politikalar		235.1			199.9	435.0
d. Tarım ve kırsal kalkınma	72.0	100.9	77.0	158.1	504.2	912.2
Tarım ve kırsal kalkınma		408.0			504.2	912.2
TOPLAM	620.4	626.4	630.8	636.4	1,940.0	4,453.9

TÜRKİYE-AB TİCARİ İLİŞKİLERİ VE GÜMRÜK BİRLİĞİ

“Ankara Anlaşması”nın hedefleri arasında yer alan, Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği 1 Ocak 1996 tarihi itibarıyla hayata geçirilmiş ve Türkiye ile AB arasındaki ticari ve ekonomik bütünleşme önemli ölçüde geliştirilmiştir.

Gümrük Birliği çerçevesinde, sanayi ürünlerinde taraflar arasındaki ticarete mevcut gümrük vergileri, eş etkili vergiler ve miktar kısıtlamaları kaldırılmış ve malların serbest dolaşımı tesis edilmiştir. Buna ek olarak, Ortak Ticaret Politikası, teknik mevzuat, gümrük kodu, fikri ve sinai mülkiyet hakları, rekabet kuralları, devlet yardımları gibi bir dizi alanda ülkemizin AB mevzuatına uyum sağlaması mümkün olmuştur.

Türkiye'nin Dünya ve AB ile Ticaretinde Genel Gelişmeler

(Milyar \$)

Yıl	Toplam			Türkiye'nin AB ile Ticareti			AB'nin Payı (%)		
	İhracat	İthalat	Hacim	İhracat	İthalat	Hacim	İhracat	İthalat	Hacim
2010	113.883	185.544	299.428	52.934	72.455	125.388	46,5	39,0	41,9
2011	134.907	240.842	375.749	62.588	91.538	154.126	46,4	38,0	41,0
2012	152.462	236.545	389.007	59.394	88.032	147.426	39,0	37,2	37,9
2013	151.869	251.651	403.519	63.054	92.768	155.822	41,5	36,9	38,6
2014	157.715	242.224	399.939	68.564	89.149	157.712	43,5	36,8	39,4
2015	143.935	207.203	351.138	64.034	78.964	142.998	44,5	38,1	40,7
2016	142.606	198.602	341.208	68.371	77.661	146.032	47,9	39,1	42,8
2017	157.055	233.792	390.847	73.941	85.429	159.370	47,1	36,5	40,8

Gümrük Birliği'nin 22 yıllık uygulama döneminde, Türkiye ile AB arasındaki ticaret hacmi, konjonktürel dalgalanmalar dışında genel olarak artış eğilimi göstermiştir. Bu çerçevede, AB ile ticaret hacmimiz 2017 yılında 159,4 milyar Dolara ulaşmıştır. AB ülkelerinin toplam ticaret hacmimizdeki payı ise 2017 yılı itibarıyla %40,8 düzeyinde bulunmaktadır.

Gümrük Birliği ile birlikte, 1995 yılında AB'ye olan ihracatımız 12,2 milyar Dolar iken, 2017 yılında 73,9 milyar Dolara yükselerek, yaklaşık beş misli oranında artış kaydetmiştir.

Aynı dönemde, ülkemizin AB'den ithalatı ise yaklaşık dört misli oranda artış kaydetmiş, 1995 yılında 18 milyar Dolar iken, 2017 yılında 85,4 milyar Dolara çıkmıştır.

Gümrük Birliği ile birlikte AB'nin dış ticaret açığımızdaki payı genel olarak olumlu bir seyir izlemiş; AB ile ticaretimizde verilen dış ticaret açığının toplam dış ticaret açığımızdaki payı 1995 yılında %41,4 seviyesinde iken, 2008 yılı itibarıyla %16'ya kadar gerilemiş ve 2017 yılında %15 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Türkiye-AB ticari ilişkilerinde 2017 yılında AB ülkelerinin yeri incelendiğinde Almanya'nın Avrupa Birliği içerisinde ülkemizin en önemli ticaret ortağı olduğu gözlenmektedir.

İhracatımızda 2017 yılı itibariyle önde gelen AB ülkeleri; Almanya (15,1 milyar Dolar), İngiltere (9,6 milyar Dolar), İtalya (8,5 milyar Dolar), Fransa (6,6 milyar Dolar) ve İspanya (6,3 milyar Dolar) iken; en çok ithalat yaptığımız AB ülkelerinin Almanya (21,3 milyar Dolar), İtalya (11,4 milyar Dolar), Fransa (8,1 milyar Dolar), İngiltere (6,6 milyar Dolar) ve İspanya (6,4 milyar Dolar) olduğu görülmektedir.

AB ile ticaretimizdeki sektörel gelişmelere bakıldığında ise Gümrük Birliği sonrasında AB'den ithalatımızın sektörel yapısında büyük bir değişim görülmez iken, AB'ye ihracatımızda geleneksel sektörlerin payının azalmasına karşın yüksek katma değerli otomotiv, makine, elektronik ve demir-çelik sektörlerinin payının arttığı gözlenmektedir. Bu doğrultuda, 1996–2017 yılları arasında tarım sektörünün payının %16,9'dan %7'ye, tekstil ve konfeksiyon sektörü payının ise %48,6'dan %22,4'e gerilediği; buna karşın daha ileri teknoloji içeren otomotiv sektörü payının %3,2'den %25,2'ye, makine sektörü payının %3,6'dan %9,5'e ve demir-çelik sektörü payının %3,5'ten %7,3'e çıktığı görülmektedir.

Öte yandan, sözkonusu sektörler kapsamında AB, ülkemizin temel ihracat pazarı durumundadır. 2017 yılında Türkiye'nin otomotiv ihracatının %85,3'ü, tekstil ve konfeksiyon ihracatının %67,6'sı, elektronik ihracatının %60,6'sı ve makine ihracatının %56,2'si AB'ye gerçekleştirilmiştir.

Ortak Ticaret Politikası'na Uyum

Türkiye, AB Ortak Ticaret Politikası'na uyum yükümlülüğü kapsamında, AB'nin tercihli ticaret anlaşması imzaladığı ülkelerle karşılıklı fayda esaslı çerçevesinde benzer anlaşmalar imzalamaktadır.

Bugüne kadar, ülkemizde 35 Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalanmış olup, bunlardan Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleriyle akdedilmiş olan 11 STA, bu ülkelerin AB üyelikleri nedeniyle feshedilmiştir⁴⁹. Öte yandan, Lübnan, Kosova ve Sudan STA'ları iç onay süreçlerinin tamamlanmasını müteakip yürürlüğe girecektir. Gana ile önümüzdeki dönemde bir STA imzalanması hedeflenmektedir. İlaveten, Türkiye ile Güney Kore arasındaki STA kapsamında 26 Şubat 2015 tarihinde imzalanan "Yatırım Anlaşması" ve "Hizmet Ticareti Anlaşması"nın iç onay süreçlerinin tamamlanmasını müteakip yürürlüğe girmeleri öngörülmektedir. Ayrıca, Katar ve Venezuela ile STA akdedilmesine yönelik müzakereler tamamlanmıştır.

Mevcut STA'ların güncellenmesi genişletilmesi çalışmaları kapsamında ise EFTA ve Sırbistan ile yürütülen müzakereler tamamlanmış olup, Bosna-Hersek, Gürcistan, Malezya, Moldova ve Karadağ ile müzakereler sürdürülmektedir.

Diğer taraftan; 17 ülke/ülke grubu ile resmi olarak başlatılmış bulunan STA müzakereleri kapsamında 11 ülke⁵⁰ ile müzakereler aktif bir şekilde sürdürülmektedir. Müzakere sürecinde olan diğer ülke/ülke grupları⁵¹ ile de sözkonusu süreçlerin hızlandırılmasına

⁴⁹ Geriye kalan 21 STA: EFTA, İsrail, Makedonya, Bosna-Hersek, Filistin, Tunus, Fas, Suriye (14 Aralık 2011 tarihinde askıya alınmıştır), Mısır, Arnavutluk, Gürcistan, Karadağ, Sırbistan, Şili, Ürdün, Morityus, Güney Kore, Malezya, Moldova, Faroe Adaları ve Singapur hâlihazırda yürürlükte.

⁵⁰ Ukrayna, Peru, Kolombiya, Ekvator, Meksika, Pakistan, Japonya, Tayland, Endonezya, Cibuti ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti.

⁵¹ Kamerun, Çad, Seyşeller, Körfez İşbirliği Konseyi, Libya ve MERCOSUR.

ilişkin çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca, 8 ülke/ülke grubu⁵² nezdinde de STA müzakerelerine başlama girişiminde bulunulmuştur. Buna ilaveten, AB'den ayrılma sürecinde olan Birleşik Krallık ile kısa vadede AB ile yürürlükte olan mevcut düzenlemelerin korunmasına, orta-uzun vadede ise geniş ve kapsamlı bir STA akdedilmesine yönelik görüşmeler sürdürülmektedir.

Gümrük Birliği Ortak Komitesi

Gümrük Birliği Ortak Komitesi (GBOK), Gümrük Birliği'ne dair 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın 52. maddesi çerçevesinde, Gümrük Birliği'nin işleyişiyle doğrudan ilgili alanlarda (ortak ticaret politikası, ortak rekabet politikası, gümrük mevzuatı vb.), ulusal mevzuatımızın AB müksebatına uyumlaştırılması ve bu süreçte yaşanan sorunların ele alınmasını teminen oluşturulmuştur. Bu çerçevede, GBOK bünyesinde; Gümrük Birliği'ni doğrudan ilgilendiren alanlarda taraflar arasında bilgi ve görüş alışverişi sağlamak, gerektiğinde Ortaklık Konseyi'ne tavsiyelerde bulunmak ve Gümrük Birliği'nin gereği gibi işlemesini sağlamak hedeflenmektedir. Komite başkanlığı altı aylık sürelerle dönüşümlü olarak AB ve Türkiye tarafından yürütülür. Komite görevlerini yerine getirmede kendisine yardım etmek üzere alt komiteler ve çalışma grupları kurulmasına karar verebilir. Bu çerçevede, 1/2004 sayılı GBOK Kararı ile malların serbest dolaşımı konusunda GBOK altında faaliyet göstermek üzere "Teknik Mevzuat Çalışma Grubu" oluşturulmuştur.

Gümrük Birliği Ortak Komitesi Toplantıları (*)						
1.	19 Şubat 1996	Brüksel		19.	28 Kasım 2007	Brüksel
2.	30 Mayıs 1996	Brüksel		20.	10 Haziran 2008	Ankara
3.	17 Temmuz 1996	Brüksel		21.	14 Ekim 2008	Brüksel
4.	10 Ekim 1996	Brüksel		22.	19 Şubat 2009	Ankara
5.	19 Aralık 1996	Brüksel		23.	26 Ekim 2009	Brüksel
6.	23 Temmuz 1997	Brüksel		24.	17 Haziran 2010	Ankara
7.	16 Şubat 1998	Brüksel		25.*	4 Mart 2011	Brüksel
8.	26 Şubat 1999	Brüksel		25.*	7 Nisan 2011	Ankara
9.	25 Şubat 2000	Brüksel		26.	22-23 Kasım 2011	Brüksel
10.	8 Aralık 2000	Brüksel		27.	27-28 Haziran 2012	Ankara
11.	1 Haziran 2001	Brüksel		28.	29-30 Kasım 2012	Brüksel
12.	29 Kasım 2001	Brüksel		29.	17-18 Nisan 2013	Ankara
13.	10 Aralık 2002	Brüksel		30.	30-31 Ocak 2014	Brüksel
14.	28 Ekim 2003	Brüksel		31.	11 Eylül 2014	Ankara
15.	6 Mayıs 2004	Ankara		32.	27-28 Nisan 2015	Brüksel
16.	28 Şubat 2005	Brüksel		33.	25 Mayıs 2016	Ankara
17.	13 Aralık 2005	Ankara		34.	11-12 Mayıs 2017	Brüksel
18.	1 Aralık 2006	Ankara		35.	16-17 Mayıs 2018	Ankara

(*) 25. Dönem GBOK Toplantısı 4 Mart 2011 ve 7 Nisan 2011 tarihlerinde 2 ayrı oturum şeklinde gerçekleştirilmiştir.

⁵² ABD, Kanada, Hindistan, Vietnam, Orta Amerika Ülkeleri, Afrika Karayip Pasifik Ülkeleri, Cezayir ve Güney Afrika Cumhuriyeti.

Gümrük Birliği'nin Güncellenme Süreci

Küresel ekonomi ve dünya ticaret eğilimlerinde meydana gelen değişiklikler, bölgesel ticari bütünleşme süreçlerinin gelişimi ve Gümrük Birliği'nin zamanla Türkiye ve AB tarafından gündeme getirilen sorunları çözümlenmekte yetersiz kalması, 20 yıla yakın süredir uygulamada bulunan Gümrük Birliği'nin güncellenmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

2014 yılı Ocak ayında başlayan Bakan düzeyindeki görüşmelerin ardından varılan mutabakat doğrultusunda, Gümrük Birliği'nin geliştirilmesi ve derinleştirilmesi olanaklarını incelemek üzere Türkiye ile AB arasında Yüksek Düzeyli Memurlar Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Bahsekonu Çalışma tarafından güncelleme müzakerelerine dair hazırlanan Ortak Rapor, 12 Mayıs 2015 tarihinde Sayın Ekonomi Bakanımız ve AB Ticaret Komiseri tarafından kabul edilerek kamuoyuna duyurulmuştur.

Taraflar arasında varılan mutabakat uyarınca bir yandan 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın daha iyi uygulanması ve/veya tadil edilmesi, öte yandan, ikili ilişkilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Gümrük Birliği'nin iyileştirilmesi kapsamında Türkiye'nin AB'nin STA'larından eşzamanlı yararlanması, işleyen bir anlaşmazlıkların çözümü mekanizması oluşturulması, ortak karar alma süreçlerinin geliştirilmesi, karşılıklı mevzuat bildirimleri, teknik düzenlemeler, fikri mülkiyet hakları ve gümrükler alanlarında daha yakın işbirliği, ticaret politikası önlemleri gibi konuların ele alınması öngörülmektedir. İkili ticari ilişkilerin geliştirilmesi bağlamında ise hizmetler, kamu alımları ve tarımda karşılıklı serbestleşme amacıyla müzakerelerin yürütülmesi öngörülmektedir.

Fiili müzakerelere, tarafların iç istişare ve onay süreçlerini tamamlamalarını müteakip başlanması öngörülmektedir. Bu doğrultuda, 21 Aralık 2016 tarihinde Avrupa Komisyonu AB Konseyinden, Gümrük Birliği'nin güncellenmesi müzakerelerini başlatma yetkisi talebinde bulunmuştur.

AB Genel İşler Konseyi'nin 26 Haziran 2018 tarihinde kabul ettiği kararda, Gümrük Birliği'nin Güncellenmesi'ne (GBG) dair gelinen aşamada ilave bir çalışma yapılmasının öngörülmediği kaydedilmiştir. Bu çerçevede, GBG sürecinde kısa vadede bir gelişme beklenmemektedir.

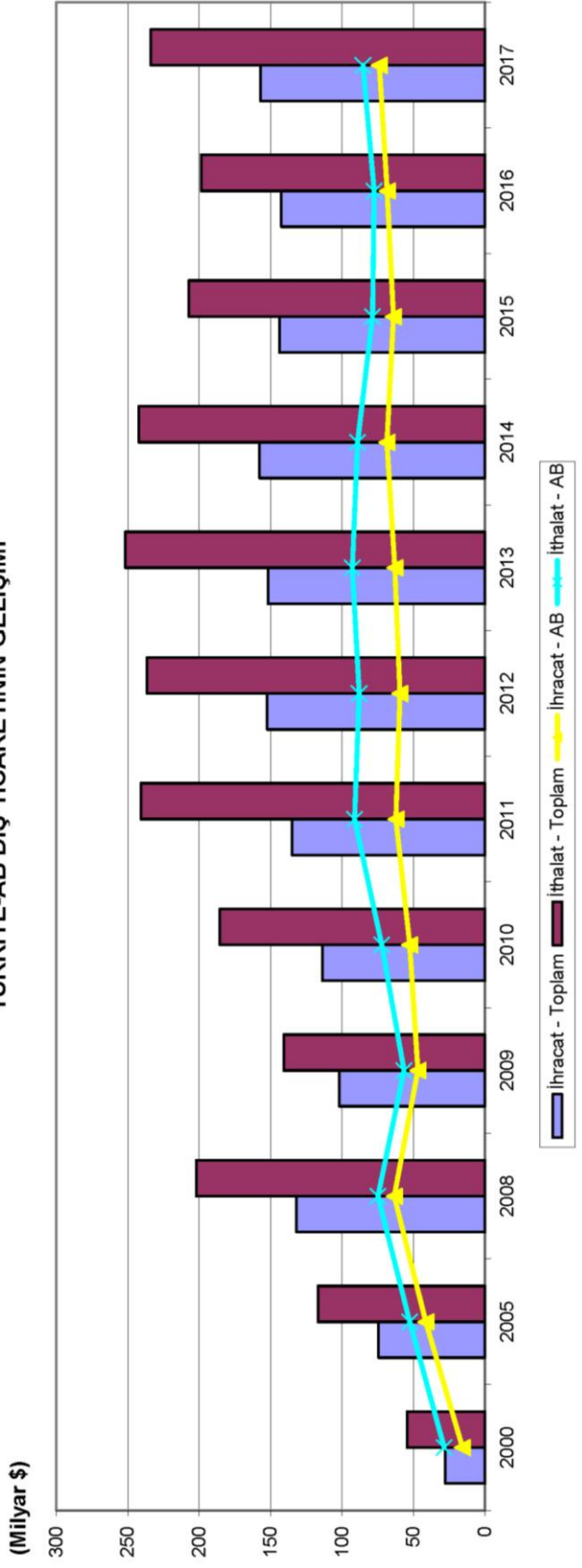
TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARETİ VE AB'NİN PAYI

(Milyon \$)

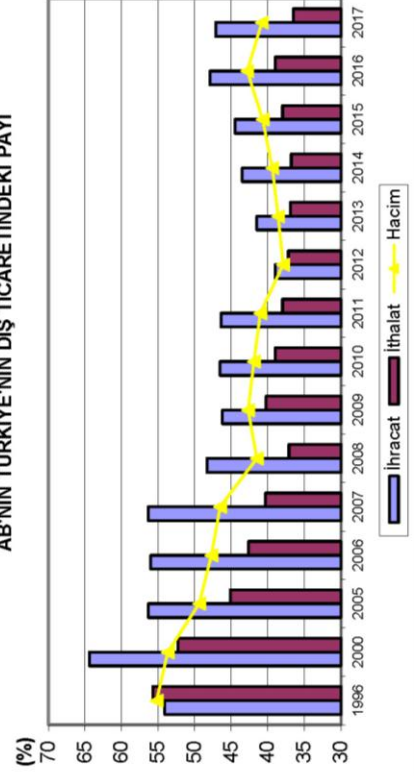
Yıl	Genel							Avrupa Birliği (28)							AB'nin Payı (%)		
	İhracat	Deg (%)	İthalat	Deg (%)	Denge	Hacim	İhr/İth	İhracat	Deg (%)	İthalat	Deg (%)	Denge	Hacim	İhr/İth	İhracat	İthalat	Hacim
1993	15.348	---	29.429	---	-14.081	44.777	52,2	8.049	---	14.930	---	-6.881	22.979	53,9	52,4	50,7	51,3
1994	18.105	18,0	23.270	-20,9	-5.165	41.375	77,8	9.406	16,9	11.654	-21,9	-2.247	21.060	80,7	52,0	50,1	50,9
1995	21.636	19,5	35.708	53,4	-14.071	57.344	60,6	12.232	30,0	18.034	54,8	-5.802	30.266	67,8	56,5	50,5	52,8
1996	23.224	7,3	43.627	22,2	-20.402	66.851	53,2	12.588	2,9	24.349	35,0	-11.761	36.938	51,7	54,2	55,8	55,3
1997	26.261	13,1	48.559	11,3	-22.298	74.820	54,1	13.470	7,0	26.127	7,3	-12.657	39.598	51,6	51,3	53,8	52,9
1998	26.974	2,7	45.921	-5,4	-18.947	72.895	58,7	14.835	10,1	25.297	-3,2	-10.462	40.132	58,6	55,0	55,1	55,1
1999	26.587	-1,4	40.671	-11,4	-14.084	67.258	65,4	15.451	4,2	22.538	-10,9	-7.087	37.989	68,6	58,1	55,4	56,5
2000	27.775	4,5	54.503	34,0	-26.728	82.278	51,0	15.687	1,5	28.552	26,7	-12.865	44.240	54,9	56,5	52,4	53,8
2001	31.334	12,8	41.399	-24,0	-10.065	72.733	75,7	17.576	12,0	19.841	-30,5	-2.265	37.416	88,6	56,1	47,9	51,4
2002	36.059	15,1	51.554	24,5	-15.495	87.613	69,9	20.458	16,4	25.698	29,5	-5.240	46.156	79,6	56,7	49,8	52,7
2003	47.253	31,0	69.340	34,5	-22.087	116.593	68,1	27.479	34,3	35.157	36,8	-7.677	62.636	78,2	58,2	50,7	53,7
2004	63.167	33,7	97.540	40,7	-34.373	160.707	64,8	36.699	33,6	48.138	36,9	-11.439	84.837	76,2	58,1	49,4	52,8
2005	73.476	16,3	116.774	19,7	-43.298	190.251	62,9	41.527	13,2	52.781	9,6	-11.254	94.309	78,7	56,5	45,2	49,6
2006	85.535	16,4	139.576	19,5	-54.041	225.111	61,3	48.137	15,9	59.461	12,7	-11.325	107.598	81,0	56,3	42,6	47,8
2007	107.272	25,4	170.063	21,8	-62.791	277.334	63,1	60.746	26,2	68.689	15,5	-7.943	129.435	88,4	56,6	40,4	46,7
2008	132.027	23,1	201.964	18,8	-69.936	333.991	65,4	63.708	4,9	74.908	9,1	-11.200	138.616	85,0	48,3	37,1	41,5
2009	102.143	-22,6	140.928	-30,2	-38.786	243.071	72,5	47.197	-25,9	56.695	-24,3	-9.498	103.892	83,2	46,2	40,2	42,7
2010	113.883	11,5	185.544	31,7	-71.661	299.428	61,4	52.934	12,2	72.455	27,8	-19.521	125.388	73,1	46,5	39,0	41,9
2011	134.907	18,5	240.842	29,8	-105.935	375.749	56,0	62.588	18,2	91.538	26,3	-28.950	154.126	68,4	46,4	38,0	41,0
2012	152.462	13,0	236.545	-1,8	-84.083	389.007	64,5	59.394	-5,1	88.032	-3,8	-28.638	147.426	67,5	39,0	37,2	37,9
2013	151.869	-0,4	251.651	6,4	-99.782	403.519	60,3	63.054	6,2	92.768	5,4	-29.714	155.822	68,0	41,5	36,9	38,6
2014	157.715	3,8	242.224	-3,7	-84.509	399.939	65,1	68.564	8,7	89.149	-3,9	-20.585	157.712	76,9	43,5	36,8	39,4
2015	143.935	-8,7	207.203	-14,5	-63.268	351.138	69,5	64.034	-6,6	78.964	-11,4	-14.930	142.998	81,1	44,5	38,1	40,7
2016	142.606	-0,9	198.602	-4,2	-55.996	341.208	71,8	68.371	6,8	77.661	-1,7	-9.290	146.032	88,0	47,9	39,1	42,8
2017	157.055	10,1	233.792	17,7	-76.736	390.847	67,2	73.941	8,1	85.429	10,0	-11.487	159.370	86,6	47,1	36,5	40,8

Kaynak: TÜİK ve Ekonomi Bakanlığı (2018)

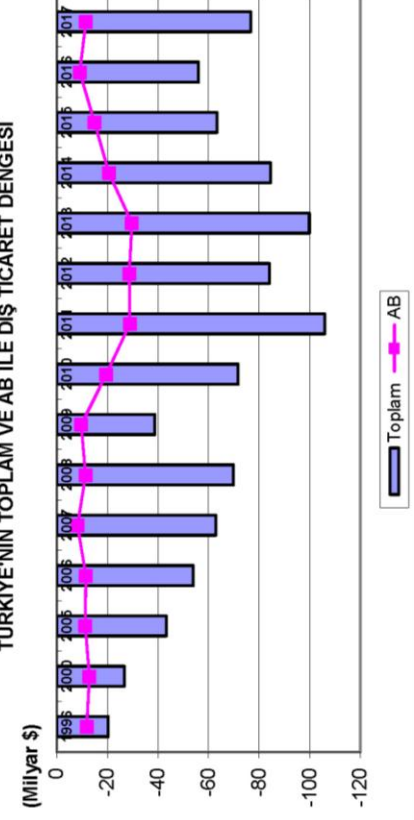
**GRAFİK
TÜRKİYE-AB DIŞ TİCARETİNİN GELİŞİMİ**

AB'NİN TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARETİNDEKİ PAYI

TÜRKİYE'NİN TOPLAM VE AB İLE DIŞ TİCARET DENGESİ

TÜRKİYE VE AB'NİN YÜRÜRLÜKTE OLAN STA'LARI (TEMMUZ 2018)

		TÜRKİYE			AB
	Ülke	Müzakerelere Başlama	Anlaşmanın İmzası	Yürürlüğe Giriş	Yürürlüğe Giriş
1	EFTA	1989	1991	1992	1973
2	İsrail	1994	1996	1997	1996
3	Makedonya	1998	1999	2000	2001
4	Bosna Hersek	2002	2002	2003	2008
5	Filistin	1999	2004	2005	1997
6	Tunus	2002	2004	2005	1998
7	Fas	1999	2004	2006	2000
8	Suriye*	2004	2004	2007	-
9	Mısır	1998	2005	2007	2004
10	Arnavutluk	2003	2006	2008	2006
11	Gürcistan	2007	2007	2008	2014
12	Karadağ	2007	2008	2010	2008
13	Sırbistan	2007	2009	2010	2010
14	Şili	2008	2009	2011	2003
15	Ürdün**	2005	2009	2011	2002
16	Morityus	2009	09.09.2011	01.06.2013	2012
17	G. Kore	2010	01.08.2012	01.05.2013	2011
18	Lübnan	2003	24.11.2010	İç Onay	2003
19	Kosova	2012	27.09.2013	İç Onay	2016
20	Malezya	2010	17.04.2014	01.08.2015	-
21	Moldova	2011	11.09.2014	01.11.2016	2014
22	Faroe Adaları	2000	16.12.2014	01.10.2017	1997
23	Singapur	2014	14.11.2015	01.10.2017	-
24	Sudan	2016	24.12.2017	-	-

* Türkiye ile Suriye Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması 14 Aralık 2011 tarihinde askıya alınmıştır.

** 12 Mart 2018 tarihinde Ürdün Hükümeti tarafından askıya alınmıştır.

